

Institutt for sammenliknende politikk

Universitet I Bergen

Den femte Bølgen?

En komparativ studie av den arabiske våren og demokratibølger

Kaspar Tjeldflaat Steudel

Våren 2012

Abstract

The aim of this thesis is to examine what structural factors that accounts for transitional waves. The thesis compares the recent events of the Arab spring with democratic waves, in order to see if there exist any common structural patterns that explain why these events occur.

In order to make the comparison, the theoretical approach has been a bit unconventional. Since the events of the Arab spring are unfolding, the theoretical foundation of the thesis is rooted in the partly controversial transitional paradigm, and the concept of transitions. The concept will be incorporated into the notion of waves, constructing the theoretical term “transitional waves”. The Arab spring will be compared to the third- and the fourth democratic wave using three separate logistical cross sectional analyses.

The data is based on a number of different sources: the World Bank, the Quality of Government dataset, Polity IV dataset and the United Nations Development Program (UNDP). Each data set consists of a cross section of the every authoritarian state that existed the year before the eruption of each wave. Thus creating three datasets with following number of units: 108 units in 1975, 101 units in 1988 and 84 units in 2010.

There are no consistent findings in all off the waves. Even though there is a lack of consistency, there are some interesting results. There might be a possible link between economic recession and the level of modernization in a society, the lack of diffusions effects of neighboring countries and the positive effect of new ways communications. The analysis confirms the notion of waves as a context sensitive phenomenon, where different elements have different effects on different times.

The analysis shows that transitional waves are determined by more than certain structural patterns. There are a lot of other aspects that need to be taken into account in order to explain the phenomenon. There is a need for more comparative work on transitional waves, because ordinary democratization theory doesn't give satisfactory explanation.

Forord

Først og fremst ønsker jeg å takke veilederen min Tor Midtbø. Din faglige kompetanse og kunnskap er det som gjør at jeg i det hele tatt kunne gjennomføre oppgaven. Igjennom diskusjoner og veiledning tok oppgaven etter hvert form og ble tilslutt et ferdig produkt.

Jeg vil også takke demokrati- og utviklingsgruppen for konstruktiv tilbakemeldinger om det teoretiske rammeverket, noe som forhindrede at jeg gikk inn i en rekke teoretiske fallgruver.

Jeg vil også takke alle som tok seg tid til å lese gjennom oppgaven min: Henrik Litlere Bentsen for den store hjelpen med strukturen og de gjennomtenkte kommentarene. Terje Mikal Espedal for hjelpen med teorikapitlet. Barbro Tjeldflaat, min mor, for den uendelig korrekturlesning og for å være en urokkelig moralsk støttespiller. Idunn Kristiansen, som benyttet seg av ferie og fritiden sin for å gi meg fantastiske tilbakemeldinger, og som har vært en solstråle på en ellers mørk lesesal.

Ellers vil jeg takke alle som har gjort studiehverdagen vanvittig mye bedre. Maiken og Rolf i Gorilla, alle i Bergen Studenter mot EU og hele Bergen DIY crewet for å ha gitt meg noe konstruktivt å bedrive på fritiden. Takk til Torkil, Thomas og Magnus for minimalt med moralsk støtte. Takk til alle folkene på lesesalen Øivind Skjervheim, Torben Blindheim, Vincent Mirimba for de gode samtalene, Svein Eldøy, min P.N.C., for den fantastiske tiden vi hadde på masteren. Sist, men ikke minst, våpenbroren min Jon Kåre Skiple, for å ha hvert der med meg helt til den bitre slutten. Takk skal du ha.

Takk mamma og pappa, familie og venner for den generelle støtten opp igjennom årene.

Helt til slutt vil jeg takke Wu Tang Clan, for å være en utømmelig inspirasjonskilde. Let's go ahead and walk these dogs and represent Wu.

Kaspar Tjeldflaat Steudel

6. Juni 2012

Innholdsfortegnelse:

Abstract	I
Forord	II
Innholdsfortegnelse:	III
Oversikt over tabeller og figurer:	V
1. Innledning: Den arabiske våren og bølger	1
1.1 Bidrag til eksisterende litteratur	3
1.2 Oppgavens struktur	4
2.1 Demokratisering	6
2.1.1 Liberalisering	7
2.1.2 Transisjon.....	8
2.1.3 Kritikk av transitologilitteraturen.....	10
2.1.4 Dimensjoner av transisjon.....	12
2.1.5 Tilfeller som faller utenfor transisjonsdimensjonene.....	13
2.2 Demokratibølger	14
2.2.1 Huntingtons bølgebegrep	15
2.2.2 Kritikk av demokratibølger	16
2.2.3 Kritikk av bølgeeffekter	19
2.2.4 Operasjonalisering av bølger	20
2.3 Årsakssammenhenger	23
2.3.1 Moderniseringsvariabler	23
2.3.2 Negative faktorer.....	25
2.3.2 Pressdempende variabler	27
2.3.3 Diffusjonsteori	28
3. Metode.....	30
3.1 Forskningsstrategi: Kvantitativ metode.....	30
3.2 Tverrsnittanalyse	31
3.2 Logistisk regresjon.....	33
3.2.1 Modellsammenligning	34
3.2.2 Forutsetninger for logistisk regresjon	35
3.3 Data.....	36

3.3.1 Den avhengige variabelen.....	38
3.3.2 Uavhengige Variabler	40
3.2.3 Moderniseringsvariabler	41
3.2.4 Negative faktorer.....	42
3.2.4 Pressdempende variabler	43
3.2.5 Diffusjonsvariabler	44
3.3 Oppsummering av data og metode	46
4. Empirisk analyse og resultater	47
4.1 Deskriptiv statistikk.....	48
4.1.1 Avhengig variabel.....	50
4.1.2 Uavhengige Variabler	51
4.1.3 Moderniseringsvariabler	51
4.1.4 Negative Faktorer.....	54
4.1.5 Pressdempende variabler	54
4.1.6 Diffusjonsvariabler	55
4.1.7 Normalfordelingen av variablene.....	56
4.1.8 Manglende verdier	57
4.2 Logistisk regresjon	59
4.2.1 Modelloppbygning for den tredje bølgen	60
4.2.2 Modelloppbygning for den fjerde bølgen	64
4.2.3 Modelloppbygning for den arabiske våren	68
4.3 Hypotesetesting	72
4.3.1 Moderniseringsvariabler	73
4.3.2 Negative faktorer.....	74
4.3.2 Pressdempende variabler	74
4.3.3 Diffusjonsvariabler	75
4.4 Diagnose for modellene.....	77
4.5 Hva forklarer transisjonsbølger?	78
4.5.1 Moderniseringsteori	78
4.5.2 Negative faktorer.....	79
4.5.2 Pressdempende faktorer	81
4.5.3 Diffusjonsvariabler	82

4.5.4 Oppsummering	83
5. Konklusjon	85
5.1 Oppsummering av hovedresultater	86
5.2 Implikasjoner	86
5.2 Forslag til videre forskning	87
Litteraturliste:	89
Appendiks	94

Oversikt over tabeller og figurer:

Tabell 1 Utfall av liberalisering	8
Tabell 2: Doorenspleets operasjonalisering av bølger	21
Tabell 3: Endelig operasjonalisering av bølgene	22
Tabell 4: Oversikt over hypoteser	29
Tabell 5: Operasjonalisering av variabler	37
Tabell 6: Oversikt over deskriptiv statistikk for den tredje bølgen: 1975	48
Tabell 7: Oversikt over deskriptiv statistikk for den fjerde bølgen: 1988	49
Tabell 8: Oversikt over deskriptiv statistikk for den arabiske våren: 2010	50
Tabell 9: Modelloppbygning for den tredje bølgen	60
Tabell 10: Modelloppbygning for den fjerdebølgen	64
Tabell 11: Modelloppbygning for den arabiske våren	68
Tabell 12: Oversikt over resultatene av hypotesene	76
Tabell 13: Koding av trans_polity under den Arabiske Våren	94
Figur 1: Histogram for økonomisk vekst for den arabiske våren	97
Figur 2: Histogram for utdan under den fjerde bølgen	97
Figur 3: Histogram til mid_klas under den tredje bølgen	98
Figur 4: Histogram for mid_klasse under den fjerde	98
Figur 5: Histogram for mid_kla for den arabiske våren	99
Tabell 14: Oversikt over ekstra verdier på variabler	100

Tabell 15: Modeller for den tredje bølgen.....	101
Tabell 16: Modeller for den fjerde bølgen	102
Tabell 17: Modeller for den fjerde bølgen 2	103
Tabell 18: Modeller for den arabiske våren 1	104
Tabell 19: Modeller for den arabiske våren 1	105
Tabell 20: Modeller for den arabiske våren 3	106
Tabell 21: Korrelasjonsmatrise for wdi_mobph wdi_pl og wdi_inet	107
Tabell 22: VIF Test av de endelige modellene	107

1. Innledning: Den arabiske våren og bølger

“The revolution is not an apple that falls when it is ripe. You have to make it fall.”
(Che Guevara 1967:120)

I desember 2010 blusset det opp demonstrasjoner i Tunisia, som i løpet av to måneder resulterte i fallet til landets mangeårige president, Zine El Abidine Ben Ali. Demonstrasjonene markerte starten på en bølge av opprør og protester som bredte om seg i det nordlige Afrika og Midtøsten. Frem til dags dato har lederne i Tunisia, Syria, Egypt og Jemen blitt tvunget fra makten, mens voldelige opprør har brutt ut i Bahrain og Syria. Massive protester har utviklet seg i Algerie, Irak, Jordan, Kuwait og Marokko, mens land som Libanon, Mauritania, Oman, Saudi-Arabia, Sudan og Vest-Sahara har opplevd protester i en mindre skala. Konsekvensene av bølgen har variert mellom de ulike statene. I de mest ekstreme tilfellene har demonstrasjonene ført til regimeendringer eller borgerkrig. I andre tilfeller har demonstrasjonene produsert politiske reformer av forskjellig grad. Etter hvert som flere og flere stater ble involvert i bølgen, og intensiteten til demonstrasjonene eskalerte, fikk fenomenet navnet «den arabiske våren».

Etter hvert som omfanget av den arabiske våren utviklet seg, viste det seg at ingen regionale eksperter hadde forutsett utviklingen i de forskjellige statene. Dette er ikke overraskende av to grunner: For det først er individuelle handlinger og den samlede effekten av disse nærmest umulig og predikere. For det andre oppstod den arabiske våren i en region preget av demokratisk underskudd og stabile autoritære regimer (Howard 2011). I demokratiseringslitteraturen har flere teoretikere forsøkt å forklare det demokratiske underskuddet i Midtøsten og det nordlige Afrika igjennom en rekke forskjellige teorier; hvor blant annet tilgang på olje, så vell som kulturelle eller religiøse forhold har vært presentert som mulige forklaringer (Fish 2002, Ross 2001, Stepan og Robertson 2003, Harik 2006, Badawi og Makdisi 2007, Brumberg 2002).

Det at den arabiske våren oppstod i nettopp denne region, samtidig som fenomenet overrasket alle regionale eksperter, har skapt motivasjonen og dannet grunnlaget for oppgaven. I oppgaven forsøkes det å skape en større forståelse rundt fenomenet bølger. Ønsket er å avdekke hvorvidt det eksisterer felles strukturelle mønstre i de statene som opplevde regimekollaps, sammenlignet med de statene hvor dette ikke forekom. Videre vil den arabiske

våren bli satt inn i en komparativpolitisk sammenheng, der den sammenlignes med historisk like hendelser.

Ut ifra litteraturen om den arabiske våren, er det klart at demokratibølger er det mest nærliggende fenomenet å sammenligne med (Way 2011, Carey og Reynolds 2011). Det eksisterer en rekke likhetstrekk mellom den arabiske våren og demokratibølger. Selv om motstandsbevegelser oppstod på nasjonalt plan, har «snøballeffekter» oppstått; hvor protester i en stat har inspirert til protester i andre stater. Det har vært flere avhoppere blant elitene i politikken, militæret og sikkerhetsstyrkene. Opprørene har i stor grad vært konsentrert innenfor mindre regionale områder¹ (Howard 2011).

Selv om demokratibølger utgjør et naturlig sammenligningsgrunnlag, er noen forskere skeptiske til det demokratiske potensialet til den arabiske våren. Way (2011) peker på at det potensielle omfanget av transisjoner til demokratiske regimer vil være mye mindre for den arabiske våren enn det vi så etter oppløsningen av Sovjetunionen. Diamond (2012) mener det er mer sannsynlig at den neste store demokratibølgen ikke vil oppstå i Nord-Afrika eller Midtøsten, men i Asia. Likevel er likhetene mellom demokratibølger og den arabiske våren så grunnleggende at det er forsvarlig å sammenligne dem.

Dermed vil de strukturelle faktorene som utløste demokratibølgene bli sammenlignet med de strukturelle faktorene som utløste den arabiske våren. Dette kan produsere verdifull innsikt i hvorvidt det eksisterer felles mønstre mellom de forskjellige bølgene, eller om bølgene er et resultat av vidt forskjellige forhold. Sammenligningen kan dermed skape en forståelse av hvordan bølger oppstår. Oppgavens problemstilling er: *Hvilke strukturelle faktorer forklarer transisjonsbølger?*

Måten problemstillingen er formulert på, gjør at det er behov for å spesifisere hva målet med oppgaven er. Oppgaven vil ha en strukturell tilnærming. Dette innebærer ikke at aktørperspektivet avskrives som en potensiell forklaringskilde, men snarere at hovedfokuset er å undersøke hvor mye det strukturelle perspektivet kan forklare. I problemstillingen spesifiseres det at fenomenet som skal studeres er «transisjonsbølger» og ikke «demokratibølger». Det som vil bli undersøkt er hvorfor en stat gjennomgår transisjon og ikke

¹ Midtøsten og det nordlige Afrika under den arabiske våren, Øst Europa og Asia under oppløsningen av Sovjetunionen. Latin Amerika og Europa under den tredje demokratiseringsbølge.

hvorfor demokratiske institusjoner blir konsolidert. Grunnen til at oppgaven ser på transisjon skyldes er at utfallet av arabiske våren enda er usikkert, dermed er det ikke mulig å anvende teori med utgangspunkt konsolidering av demokratiske institusjoner. Det har vært nødvendig å se på transisjon for å få et tilstrekkelig sammenligningsgrunnlag. Det siste elementet som det spesifiseres i problemstillingen er at bølgene vil bli satt i et komparativt perspektiv, og fokuset er dermed ikke utelukkende på den arabiske våren, men på transisjonsbølger generelt. For å kunne sammenligne de strukturelle faktorene som ligger til grunn for bølgene har det blitt besluttet å anvende et kvantitativt statistisk studie.

1.1 Bidrag til eksisterende litteratur

Problemstillingen bidrar til å belyse den eksisterende litteraturen på en rekke områder. For det første vil den bidra til litteraturen omkring den arabiske våren ved å benytte en kvantitativ tilnærming. Fordi den arabiske våren fortsatt er under utvikling, er det forsket lite på fenomenet. Det som er blitt gjort, har vært kvalitative studier av et eller to case, eller deskriptive og historiske sammenligninger av den arabiske våren med oppløsningen av Sovjetunionen (Schraeder 2011, Howard og Hussain 2011, Barany 2011, Masoud 2011, Carey et al. 2011, Plattner 2011, Way 2011). Veds å gjennomføre en statistisk analyse av den arabiske våren vil litteraturen bli supplert igjennom en ny metodisk innfallsvinkel.

For det andre vil litteraturen om demokratibølger bli supplert. For å muliggjøre sammenligningen mellom den arabiske våren og demokratibølger, har det vært nødvendig å tilnærme seg demokratiseringsteori på en alternativ måte. Fordi en ikke vet hvilke regimeform som blir konsolidert blant statene som er involvert i den arabiske våren, kan ikke konsolideringen være det teoretiske utgangspunktet for oppgaven. Derfor har teorien blitt forankret i transitologiparadigmet (Møller og Skaaning 2010:209-225). Paradigmet åpner for å studere demokratisering som en kronologisk prosess og dermed også sammenligning av demokratisering på et tidlig stadium, noe transitologilitteraturen gir muligheter for gjennom inndeling i liberalisering, transisjon og konsolidering (Przeworski 1992, O'Donnell og Schmitter 1986). Fordi det ikke er mulig å bruke konsolideringsbegrepet, vil det istedenfor tas utgangspunkt i transisjonsbegrepet.

Det er igjennom å inkorporere transisjonsbegrepet i forståelsen av demokratibølger, som er hovedbidraget til litteraturen demokratibølger. Demokratibølgelitteraturen bygger på at det eksisterer globale demokratiseringstrender, hvor det på enkelte tidspunkt oppstod demokratisering i vidt forskjellige politiske system innenfor korte tidsperioder. Demokratiseringen i hver stat var ikke en frittstående hendelse, men en del av et større fenomen, hvor demokratiseringen i en enkelt stat må ses i sammenheng med demokratiseringen i andre stater (Huntington 1991:9-16).

Den eksisterende litteraturen omkring demokratibølger har hovedsakelig hatt enten en longitudinell tilnærming, hvor demokratinivået blir målt over tid (Huntington 1991, Doorenspleet 2005, Gleditsch og Ward 2006), eller vært sentrert rundt spørsmålet om hvorvidt demokratibølger faktisk eksisterer (Kurzman 1998, Gates, Hegre, Jones og Strand 2007). Få har benyttet seg av en komparativ tilnærming, hvor de strukturelle forutsetninger før hver bølge blir sammenlignet. Studiet kan dermed bidra til litteraturen ved å etablere ny innsikt i karakteristikken til hver enkelt demokratisk bølge, ved å undersøke hvorvidt det eksisterer like eller forskjellige faktorer bak hver enkelt bølge.

1.2 Oppgavens struktur

I kapittel to presenteres det teoretiske rammeverket. Den første delen beskriver det problemet ved å bruke ordinær demokratiseringsteori som inkluderer konsolidering av demokratiske institusjoner, for å svare på problemstillingen. Videre skisseres den alternative teoretiske tilnærmingen, hvordan transisjonsbegrepet blir brukt for å besvare problemstillingen. Deretter inkluderes det en problematisering av transitologilitteraturen hvor kritikken av paradigmet introduseres. De kritiske aspektene ved transitologiparadigmet blir forsøkt tatt høyde for, og transisjonsbegrepet blir operasjonalisert. I den andre delen presenteres teorien omkring demokratibølger. Her blir de forskjellige bølgene operasjonalisert. Til slutt diskuteres årsakssammenhengene mellom den avhengige variabelen og de ulike forklaringsvariablene.

Disse er inndelt i fire forskjellige teoretiske bolker. Den første inneholder moderniseringsteori som forventes å ha en positiv effekt på transisjon. I den andre bolken inkluderes det forskjellige faktorer, som kan ha en negativ effekt på moderniseringsmekanisme. I den tredje bolken inkluderer teori om forskjellige forhold med regimet som gjør at det kan dempe presset mot transisjon. Til slutt inkluderes diffusjonsvariabler, som forventes å ha en positiv effekt på transisjon.

I kapittel tre introduseres logistiske tverrsnittsanalyser som en kvantitativ tilnærming til forskning på transisjonsbølger. For å kunne sammenligne den arabiske våren og demokratibølger har det blitt anvendt logistisk tverrsnittsanalyse. Oppgaven baserer seg på tre tverrsnittsanalyser, som korresponderer til årstallene før hver enkelt bølge bryter ut. Resultatene i analysene vil bli sett opp mot hverandre, for å kunne avdekke hvorvidt det eksisterer felles strukturelle mønstre ved hver bølge, eller om de er produkt av forskjellige årsaker. Kapitlet inneholder en beskrivelse av dataene som tas i bruk i analysen, samt operasjonalisering av analysens avhengige og uavhengige variabler. Den mulige problematikken ved å kode den avhengige variabelen blir presentert og diskutert.

I kapittel fire utføres den empiriske analysen. Kapitlet starter med deskriptiv statistikk av de avhengige og uavhengige variablene i de separate datasettene og en felles diskusjon av disse. Deretter blir modelloppbygningen for hvert enkelt datasett presentert. Videre blir det foretatt en felles hypotesetesting av resultatene i alle tre analysene. Til slutt diskuteres funnene i hver analyse opp mot hverandre for å gi et helhetlig bilde av hva som forklarer transisjon og betydningen av disse.

Kapitel fem konkluderer oppgaven. Resultatene viser at transisjonsbølger er ytterst komplekse fenomen, som i stor grad er dominert av forskjellige forklaringsfaktorer. Hver bølge er svært kontekstsensitive, hvor det er stor forskjell i henhold til hvilke variabler som bidrog. Oppgaven avrundes med forslag til videre forskning på opphavet til transisjonsbølger.

2. Demokratisering og demokratibølger

Teorikapittelet er delt inn i tre deler: demokratiseringsteori, demokratibølgeteori og årsakssammenhenger. I den første delen diskuteres det hvordan transisjonsbegrepet blir brukt for å kunne svare på problemstillingen. Deretter inkluderes det en diskusjonsdel hvor transitologilitteraturen drøftes. Etter at de potensielle teoretiske fallgruvene har blitt identifisert, blir transisjonsbegrepet operasjonalisert.

I kapittelets andre del introduseres teorien om globale demokratiseringstrender, om at global demokratisering følger et bølgemønster. Deretter følger en diskusjon av bølgebegrepet. Etter diskusjonen blir bølgebegrepet operasjonalisert i spesifikke tidsperioder.

I teorikapittelets siste del presenteres som forklarer opphavet til demokratibølger. Teoriene er inndelt i tre forskjellige bolker: Den første bolken presenterer teori om hvordan modernisering i en stat kan skape press mot transisjon. I neste bolk presenteres teori om karakteristikk med en stat som kan ha en potensiell negativ effekt på pressgenereringen. I bolk nummer tre inkluderes teori om regimets mulighet til å motstå presset om transisjon. Den siste bolken består av diffusjonsteori, det vil si hvordan transisjon i et land kan skape transisjon i andre land.

2.1 Demokratisering

For å kunne sammenligne den arabiske våren med tidligere demokratibølger, har det vært nødvendig å bryte med en ordinær tilnærming til demokratiseringsteorien. Dette skyldes at sluttresultatet av regimeendringene under den arabiske våren enda er uklare, mens det eksisterer data på resultatet av regimeendringene under tidligere demokratibølgene. Dette blir problematisk av følgende grunn:

Demokratisering kan defineres som en prosess hvor en stat går fra å være autoritær til å bli demokratisk (FG 2009). Innenfor demokratiseringsfeltet eksisterer det en rekke forskjellige teoretiske retninger, men en fellesnevner er at teoriene dreier seg om konsolideringen av institusjoner. Ettersom konsolideringsfasen enda ikke er fullført blant statene som er involvert i den arabiske våren, kan ikke oppgavens teori bygge på konsolidering av institusjoner.

For å kunne sammenligne data, baserer teorien i denne oppgaven seg på transitologilitteraturen. I transitologilitteraturen blir demokratisering fremstilt som en kronologisk prosess bestående av stadiene liberalisering, transisjon og konsolidering (Møller et al. 2010). På den måten åpnes det opp for å kunne sammenligne stater med utgangspunkt i et tidligere stadium i demokratiseringsprosessen, nærmere bestemt transisjonsfasen.

2.1.1 Liberalisering

Ifølge transitologilitteraturen er liberalisering den første fasen i demokratiseringsprosessen. Fasen starter når det autoritære regimet begynner å tillate at et sivilsamfunn etablerer seg utenfor regimets egne offisielle kanaler. Nye aktører får muligheten til å organisere seg uten å bli undertrykket av det sittende regimet eller regimets sympatisører (O'Donnell et al. 1986: 7). Under liberaliseringen åpner det autoritære regimet seg opp, noe som kan utvikle seg til transisjon, hvor et demokratisk regime er et av de mulige utfallene.

Liberalisering oppstår som er resultat av en fraksjonering innad i det autoritære regimet, som igjen er et produkt av en krise innad i staten (Przeworski 1992, O'Donnell et al. 1986). Krisens natur kan være av økonomisk, ideologisk, sosial eller politisk karakter. Fraksjoneringen fører til en splittelse mellom de delene av regimet som anerkjenner krisen, «softlinere», mot de delene som ikke anerkjenner krisen, «hardlinere», (O'Donnell et al. 1986). «Hardlinerne» ønsker å opprettholde satus quo. «Softlinerne» tror at regimet ikke kan overleve krisen uten å ekspandere dets sosiale base, reformere samfunnet og økonomien, eller fornye legitimiteten gjennom å innføre semidemokratiske prosedyrer (Przeworski 1992:107-109, O'Donnell et al. 1986). Fraksjoneringen er en nødvendig del av liberalisering, fordi det er usannsynlig at et forent styre dedikert til å holde på makten, vil liberalisere (Przeworski 1992).

En liberaliseringsprosess kan starte ovenfra eller nedenfra. Prosessen starter ovenfra i det samfunnet reformeres i et forsøk på å øke regimets legitimitet. Autonom organisering tillates i et forsøk på å kooptere de nye aktørene inn i regimet. Vellykket kooptering resulterer i utvidelse av regimets sosiale base med nye sosiale segment og dermed økt legitimitet. Prosessen starter nedenfra dersom aktører organiserer seg fordi erfaring tilsier at disse ikke lenger vil bli undertrykket (Przeworski 1991: 56-57). Selv om intensjonen bak liberaliseringen er fornyet legitimitet, kan resultatet bli at regimet kollapser. Kollapsen kan

oppstå dersom koopteringen mislykkes, samtidig som de opposisjonelle fortsetter organiseringen og produserer et legitimt politisk alternativ til regimet (Przeworski 1992).

Tabell 1 viser de fire forskjellige utfallene av liberaliseringsprosessen, der alle markerer slutten på liberaliseringen, når status quo ikke lenger er en mulighet (Przeworski 1992:111). Utfall nummer 1 er et utvidet diktatur og oppstår dersom kooptering er vellykket. Dersom koopteringen mislykkes, står regimet overfor to valg, men som vis ser i tabellen 1, kan valget resultere i tre forskjellige utfall. Utfall nummer 2 er transisjon og oppstår dersom kravet om et nytt regime blir akseptert. Dersom regimet velger og ikke å reformere kan det forsøke å undertrykke opposisjonens organisering. I utfall nummer 3 er undertrykkingen og resultatet et innskrenket diktatur, hvor det autoritære regimet framdels sitter med makten. I utfall nummer 4 mislykkes undertrykkingen. Utfallet er usikkert og avhengig av partenes relative styrke. (Przeworski 1992:110-113).

Tabell 1 Utfall av liberalisering

	Konsekvens	Utfall nr
Vellykket kooptering	Vellykket kooptering	1) Utvidet diktatur
Mislykket kooptering	Reform	2) Transisjon
	Vellykket undertrykking	3) Innskrenket diktatur
	Mislykket undertrykking	4) Revolt/usikkert utfall/ Innskrenket diktatur eller transisjon

(Kilde: Przeworski 1992:110-113)

2.1.2 Transisjon

Liberalisering fører altså ikke automatisk til transisjon og kan resultere i en rekke andre utfall. I de tilfellene hvor transisjon oppstår begynner den andre fasen i en mulig demokratiseringsprosess. Transisjon kan defineres som intervallet mellom ett politisk regime og et annet (O'Donnell et al. 1986). Transisjonsprosessen begynner når det autoritære regimet oppløses og slutter idet det oppstår en form for demokrati, eventuelt returnerer til et autoritært regime eller det dannes et revolusjonært alternativ. De klassiske tegnene på at en transisjon har startet, kommer i dét regimet begynner å forandre lover for å beskytte politiske og sivile rettigheter (O'Donnell et al. 1986: 6).

Når transisjonen inntreffer, endres dermed en stats regime. Et regime referer til den grunnleggende maktstrukturen, eksplisitt uttrykt eller ikke, i en stat. Maktstrukturen avgjør formen på de politiske kanalene som fører til de sentrale posisjonene i statsapparatet. Dermed avgjør den også hvilke aktører som blir ekskludert, og hvilke aktører som får tilgang til en stats maktposisjoner, og hvilke ressurser og strategier som de involverte aktørene kan benytte. Et regime involverer også institusjonalisering, hvor den relevante strukturen må være kjent, praktisert og akseptert, i alle fall blant de som blir definert som deltagere i prosessen (O'Donnell et al. 1986: 73).

Under transisjonen eksisterer det en periode hvor det er fravær av lover og forutsigbarhet. Dette skyldes at forholdet mellom de involverte aktørene er i stadig forandring. Dermed er det umulig å komme med prediksjoner om aktørenes fremtidige maktposisjoner, eller om hvilke grupperinger som vil dominere i det nye institusjonelle rammeverket (O'Donnell et al. 1986: 4-6). Når de normale reglene for politisk samhandling oppheves, må aktørene i tillegg til å representere samfunnssegment eller eliteinteresser, også definere de kommende reglene i det nye politiske spillet. Under transisjonen blir det avgjort hvem som er de framtidige vinnerne og taperne i det nye, ukjente regimet. Aktørene som er involvert i transisjonen, vil prøve å styre den i sin favør. Det er spesielt de som kontrollerer statsstrukturen som vil være best rustet til å styre transisjonen, ved enten å reversere eller begrense den. Dette innebærer ikke at de lykkes, men at det gir dem større påvirkningsmulighet enn aktørene utenfor regimet (Przeworski 1991:109-117).

Transisjonen fra et regime til ett annet kan skje på en rekke forskjellige måter. Karl og Schmitter (1991:274-277) opererer med en firedelt idealtypisk kategorisering av mulige transisjonsformer. 1) den er første muligheten er at transisjon skjer gjennom pakker oppstår når elitene kommer til enighet om et multilateralt kompromiss. 2) Den andre er at transisjon kan bli tvunget frem når det sittende regimet tvinger gjennom en regimeendring selv om det eksisterer motstand fra opposisjonen. 3) Den tredje er transisjon gjennom reformer oppstår når massen mobiliserer nedenfra og innfører et kompromiss uten å gripe til vold. 4) Til slutt kan transisjon oppstå gjennom *revolusjon*, når massen beseirer de sittende autoritære lederne militært ved hjelp av våpen (Karl et al., 1991: 275).

Transisjonen slutter idet den resulterer i opprettelsen av et nytt regime. Da inntre konsolideringsfasen, som er en prosess som består av å opprettholde og stabilisere et regime over tid. Demokratisk konsolidering innebærer å redusere sannsynligheten for tilbakefall til et autoritært regime (Schedler 1998: 97). Med tilbakefall menes statskupp, revolusjoner og en gradvis tilbakegang til et semi-demokratisk regime (Schedler 1998:97). Det eksisterer ikke et naturlig punkt hvor konsolideringen stopper opp, men konsolideringen kan heller bli sett på som en kontinuerlig prosess som aldri slutter (Beetham 2000). Overgangen fra transisjon til et konsolidert regime markerer skillet for hva som skal studeres i oppgaven.

2.1.3 Kritikk av transitologilitteraturen

Det er ikke helt uproblematisk å ta benytte seg av transisjonsbegrepet for å sammenligne den arabiske våren med demokratibølger. I artikkelen “The end of the transition paradigm” kritiserte Thomas Carothers (2002a) en rekke forhold med teorien. Han mente at transisjonsbegrepet har utspilt sin rolle, ettersom det så ut til at færre case kunne tilpasse seg modellen.

Kritikken er primært rettet mot det han mener er en underliggende antagelse i transitologilitteraturen, nemlig at dersom en stat beveger seg vekk fra en autoritær regimeform, beveger den seg automatisk mot en demokratisk regimeform (Carothers 2002a:6-7). I flere tilfeller ser det derimot ut til å oppstå diverse former for hybridregimer, istedenfor konsoliderte demokratier. Det ser heller ut til å ha oppstått et konseptuelt tomrom mellom demokrati og udemokratiske regimer uten valg, hvor det eksisterer regimeformer som ikke kan klassifiseres som rene autoritære regimer, eller er demokratier (Morse 2012:164).

I hybridregimer har statsledere muligheten til å presentere styret sitt som demokratisk ved å peke på valg og demokratiske institusjoner, samtidig som de styrer staten gjennom mer eller mindre uformelle autoritære institusjoner (Schedler 2002). Det eksisterer formelle demokratiske institusjoner som blir sett på som de viktigste kanalene til å oppnå og utøve politisk autoritet på. Maktinnehaverne bryter likevel de demokratiske reglene så ofte, og i så stor grad, at regimene ikke møter de konvensjonelle minimumsstandardene for demokrati (Levitsky og Way 2002:52).

Stater som har hybridregimer, befinner seg i en permanent «transisjonstilstand», hvor sannsynligheten for å utvikle demokratiske institusjoner ikke er større innenfor disse

regimetyperne enn i andre autoritære regimeformer (Gandhi og Przeworski 2007, Moller og Skaaning 2010, Beetham 2004, Brownlee 2009). Det at hybridformene er permanente istedenfor å utvikle seg til demokratier, er lite kompatibelt med forståelsen av demokratisering som en prosess bestående av liberalisering, transisjon og konsolidering. Carothers mener at innbakt i transisjonsforståelsen ligger det at demokratisering er en prosess som kan stagnere, bevege seg tilbake eller bevege seg fremover mot demokrati. Om en stat utvikler demokratiske institusjoner blir vurdert ut ifra retningen og farten utviklingen har. Utviklingen av demokratiske institusjoner kan stagnere, men et demokrati vil til slutt få et gjennombrudd også i hybridregimer (Carothers 2002a:8).

Hovedargumentasjonen i Carothers (2002b:33-34) artikkel er rettet mot demokratipromoterende organisasjoner som trekker feilaktige slutninger basert på transitologilitteraturen (Carothers 2002b:33-34). Flere forsvarer de demokratipromoterende organisasjonens forståelse av tranistologiteorien (Hyman 2002, Nodia 2002, Wollack 2002). O'Donnell (2002:7-8) forsvarte tranistologiteori fra et akademisk ståsted og mente at Carothers kritikk slo sammen en rekke ulik forskning og teori, for deretter å kritisere de svakeste elementene. O'Donnell mente at kritikken var berettiget på enkelte områder, men at transitologilitteraturen fremdeles er intakt.

Det er altså en rekke potensielle fallgruvene, en kan falle i når en benytter seg av transisjonsbegrepet. Den delen av kritikken som er viktigst er å unngå er og ikke opererer med antagelsen om at transisjon som en automatisk fører til demokratiske institusjoner. For å imøtekomme kritikken har det blitt tatt enkelte teoretiske forbehold. Transisjon blir her behandlet som en dikotomi for om en stat har gjennomgått transisjon eller ikke. Det skilles dermed ikke mellom de forskjellige transisjonsformene. For å ekskludere konsolideringsfasen fra definisjonen og unngå å inkludere elementer om en stats fremtidige regimeform, vil oppgaven kun studere den første fasen av transisjonen, hvor det gamle autoritære regimet kollapser. Denne forståelsen er fortsatt kompatibel med demokratiseringsteorien fordi et autoritært regime må kollapse for at et demokratisk regime skal kunne vokse fram. Transisjon er en mulig åpning til en demokratisk styreform, men transisjon fører ikke automatisk til demokrati, hvor flere av statene i analysen ender opp med nye autoritære styreformer.

2.1.4 Dimensjoner av transisjon

Transisjon karakteriseres av to forskjellige elementer: Fundamentale endringer i en stats maktstruktur og usikkerhet om hvilke aktører som vil være inkludert i den nye maktstrukturen i det nye regimet. Det er imidlertid vanskelig å konkretisere presist hva dette nye regimet innebærer, når det oppstår og dermed også om en stat har gjennomgått transisjon. Operasjonaliseringen av transisjon er avhengig av hvor stor endringen i en stats maktstruktur er, og hvilke aspekt med en stat som forandres. Det er mulig å benytte en rekke forskjellige mål på en stats maktstruktur. Denne oppgaven baserer seg på Marshall (2010:19) som benytter seg av fem ulike dimensjoner, som fokuserer på vidt forskjellige element i stat, for å kunne definere en stats maktstruktur. Transisjon blir målt ut ifra endringer i disse dimensjonene. Blir benyttet fordi, det er de samme som brukes til å klassifisere regimer i Polity IV datasettet. Dette er et anerkjent metode for å vurdere en stats maktgrunnlag på og blir av den grunn benyttet i denne analysen. Dersom endringene er av betydelig grad, vil det kunne sies å funnet sted en transisjon til en ny regimeform.

Den første dimensjonen fokuserer på i hvilken grad det eksisterer konkurranse blant aktører når en statsleder blir rekruttert. Dersom konkurranse er til stede, må alle aktører i det politiske systemet ha like muligheter til å kunne oppnå de ledende posisjonene i statsapparatet. Dermed må det eksisterer, valg mellom to eller flere partier eller kandidater (Marshall 2010:21). Den mest autoritære formen er et lukket system hvor rekruttering forekommer for eksempel gjennom arvefølge. Den mest demokratiske er åpen rekruttering hvor det er valg mellom to partier eller kandidater (Marshall 2010:21-22)

Den andre dimensjonen dreier seg om åpenhet i rekrutteringsprosessen. Åpenheten referer til muligheten den aktive politiske befolkningen har, i prinsippet, til å oppnå posisjoner i det politiske systemet gjennom stabile og regelmessige prosedyrer (Marshall 2010:22). Den mest autoritære formen er lukket, og rekruttering oppstår for eksempel gjennom arvefølge. Den mest demokratiske formen er et åpent system hvor rekruttering skjer gjennom for eksempel utnevning eller valg (Marshall 2010:22).

Den tredje dimensjonen fokuserer på graden av institusjonaliserte prosedyrer som legger begrensinger på det utøvende organet. I den mest autoritære formen har det utøvende organet

ubegrenset makt. Det eksisterer ingen konstitusjonelle restriksjoner og konstitusjonen kan bli omskrevet eller suspendert etter det utøvende organets behov. Under den mest demokratiske formen har den lovgivende forsamlingen lik eller større makt enn det utøvende organet på de fleste politiske saksområdene. Dette kan skje ved at det ledende partiet eller koalisjonen initierer mesteparten av de viktige lovforslagene, og at det utøvende organet blir valgt av den lovgivende forsamlingen og er avhengig av dens støtte for å kunne fortsette (Marshall 2010:24-25)

Den fjerde dimensjonen ser på om politiske aktører kan fremme en alternativ politikk eller alternative lederpreferanser innad i en stats politiske arena. Den mest autoritære styreformen er uregulert og den politiske deltagelsen er flytende: Det eksisterer ingen varige nasjonale politiske organisasjoner og ingen systematisk regimekontroll på den politiske aktiviteten. Politiske grupperinger har en tendens til å forme seg rundt politiske ledere, religiøse og etniske skillelinjer (Marshall 2010:25-26). I den mest demokratiske formen eksisterer det stabil konkurranse. Relativt stabile og vedvarende politiske grupperinger konkurrerer på regelmessig basis om politisk påvirkning og politiske posisjoner med liten bruk av makt. Ingen signifikante grupper, saker, eller typer av konvensjonell politisk handling blir ekskludert fra den politiske prosessen (Marshall 2010:26).

Den siste dimensjonen er reguleringen av den politiske deltagelsen. Her er spørsmålet om det eksisterer begrensninger i det formelle lovverket angående politiske preferanser som uttrykkes, og hvordan dette skjer (Marshall 2010: 25-26). Den mest autoritære formen er undertrykkende: Ingen reell politisk aktivitet er tillatt utenfor det regjerende regimet eller partiet. Totalitære partisystemer, autoritære militærdiktatur og despotiske monarki inngår i denne kategorien (Marshall 2010:26-27). Den mest demokratiske formen er i likhet med den forrige, preget av stabil konkurranse. Relativt stabile og vedvarende politiske grupperinger konkurrer på regelmessig basis om politisk påvirkning og politiske posisjoner med liten bruk av makt (Marshall 2010:27)

2.1.5 Tilfeller som faller utenfor transisjonsdimensjonene

Det eksisterer en rekke forhold hvor en stat kan oppleve endringer innad i de nevnte dimensjonene, men hvor det fremdeles ikke kan sies å ha oppstått en transisjon. En distinksjon er mellom transisjon og en avbrytelsesperiode som følge av okkupasjon. Dersom

en stat har en regimeform før en okkupasjon og den samme regimeformen blir gjeninnført etter okkupasjons slutt, vil ikke staten ha opplevd en transisjon. I disse tilfellene har statens maktstruktur i realiteten aldri gjennomgått fundamentale endringer, men det eksisterende regimet ble avbrutt og dominert av utenlandsk politisk makt. Staten har dermed ikke beveget seg mot en ny regimeform under okkupasjonen (Doorenspleet 2005:42).

Et annet skille er mellom transisjon og en avbruddsperiode hvor det oppstår kollaps innad i en stats sentrale, politiske styre. I slike situasjoner har ikke de sentrale styresmaktene lenger voldsmonopol eller kontroll over staten, samtidig som de opposisjonelle heller ikke har overtatt styringen. Situasjonen er fastlåst og det oppstår ikke regimeendringer. Slike situasjoner oppstår ofte under perioder med borgerkrig. Avbruddsperioden varer helt til året før den sentrale autoriteten gjenvinner maktposisjonen sin eller en ny statsform blir dannet (Marshall 2010:19).

Et tredje skille er mellom transisjon og statsbygging. Når antall stater øker i verden, oppstår det et definitorisk dilemma. Det er mulig å konkludere med at antall transisjoner øker fordi fellesnevneren, antall stater i verden, i seg selv øker. Dette kan være problematisk fordi den nye regimeformen i mange tilfeller vil være installert, og ikke et produkt av en transisjon. Eksempler på dette finner man blant annet under avkolonialiseringen, hvor kolonimakter trakk seg ut av stater, samtidig som de i stor grad valgte eller påvirket den nye regimeformen. Kolonimaktene er altså aktørene som avgjør transisjonen, dermed er det ikke en prosess som skjer innad i selve staten. (Doorenspleet 2005:42,52).

2.2 Demokratibølger

Transisjonsbegrepet blir anvendt for å kunne sette den arabiske våren inn i en komparativ sammenheng. Fenomenet som skal undersøkes, er en transisjonsbølge som er en fusjon av begrepene transisjon og demokratibølger. Begrepet demokratibølge referer til en spesifikk retning innenfor demokratiseringsteorien, som forklarer demokratisering igjennom både interne og eksterne faktorer.

I dette delkapittelet vil teorien bak demokratibølgen bli presentert og problematisert gjennom en diskusjon av to forhold. Det første forholdet dreier seg om det faktisk eksisterer demokratibølger. Det andre forholdet er en diskusjon om demokratisering under bølgene skyldes tilfeldigheter eller om det faktisk eksisterer en bølgeeffekt som gjør at demokratisering i

de ulike statene må ses i sammenheng med hverandre. Etter at bølgebegrepet er presentert og diskutert, blir det operasjonalisert. Under operasjonaliseringen diskuteres også bruken av begrepet transisjonsbølger.

2.2.1 Huntingtons bølgebegrep

Begrepet demokratibølger ble først benyttet av Samuel P. Huntington (1991) for å beskrive globale demokratiseringstrender. Demokratisering i én stat ville ikke kunne studeres som en isolert hendelse, men må ses i sammenheng med demokratisering i andre stater. En demokratibølge ses altså som en gruppe av transisjoner fra ikke-demokratiske til demokratiske regimer. Disse oppstår innenfor en spesifikk tidsperiode hvor demokratitransisjonene i betydelig grad overgår antall transisjoner i motsatt retning innenfor den samme perioden. En bølge inkluderer vanligvis også liberalisering og delvis demokratisering av politiske system (Huntington 1991: 15). Bølgene er ikke-lineære, det vil si at hver demokratibølge blir etterfulgt av reverseringsbølger i en autoritær retning. Hver bølge vil kun bestå av et begrenset antall stater og ikke alle demokratiske transisjoner vil oppstå under en demokratibølge (Huntington 1991: 15-16). Bølgebegrepet omfatter altså både selve bølgebevegelsen og spredningen av demokrati mellom stater.

Når det oppstår massive regimeendringer i vidt forskjellige politiske system innenfor forholdsvis korte tidsrom, er det naturlig å studere regimeendringene i sammenheng med hverandre. Hver enkel demokrati- eller reverseringsbølge vil være en manifestering av mer enn generelle politiske fenomen (Huntington 1991:31). Huntington oppdaget igjennom analysen sin et mønster som tilsa at det har eksistert tre demokratibølger og to reverseringsbølger. Først oppstod det en lang demokratiseringsbølge i perioden 1828-1926, hvor demokratier ble opprettet i Europa, i New Zealand og Australia. Bølgen ble fulgt av den første reverseringsbølgen fra 1922 til 1942, som kommer som en konsekvens av framveksten av totalitære ideologier som kommunisme og fascisme. Den andre, relativt korte, demokratiseringsbølgen varte fra 1943-1962, hvor de allierte promoterte demokrati etter andre verdenskrig, samtidig som det oppstod demokratisering i Latin-Amerika. Bølgen ble etterfulgt tilsvarende reverseringsbølgen varte fra 1958-1975, hvor en rekke stater i Latin- Amerika returnerte til en autoritær regimeform, samtidig som mange tidligere kolonier i Afrika opprettet autoritære regimeformer. Den tredje og siste demokratiseringsbølgen startet i 1974

og varte til Huntington sluttet analysen sin i 1991, hvor det oppstod demokratisering i Latin-Amerika og Europa (Huntington 1991:16-26).

Huntingtons fremstilling av demokratisering og demokratibølger har blitt etablert innenfor statsvitenskapen og benyttet i flere studier (Inglehart, Welzel, Bernhagen og Haerpfer 2009, Diamond 1999, Diamond 1997, Doorenspleet 2005, Gates et al. 2007, Markoff 1996). Selv om teorien har blitt benyttet av flere forskere, er det også rettet mye kritikk mot bølgeforståelsen. Kritikken dreier seg om to forhold: Det første forholdet er rettet mot Huntingtons funn, hvor det hevdes at Huntington har begått feil og dermed trukket konklusjonen om at det eksisterer tre demokratibølger og to reversbølger på feil grunnlag. Den andre delen av kritikken anerkjenner at det har eksistert svingninger i det globale demokratinivået, og at det dermed eksisterer et bølgemønster, men mener at mønsteret skyldes tilfeldigheter. Det hevdes at selve bølgeeffekten er spuriøs, og at det ikke eksisterer smitteeffekt mellom statene.

2.2.2 Kritikk av demokratibølger

I den første delen av kritikken av Huntington, hevdes det at han har trukket konklusjoner på feil grunnlag. Det er primært tre sider ved analysen hans som blir kritisert: operasjonaliseringen av den avhengige variabelen, metoden han har benyttet og det empiriske grunnlaget han har trukket konklusjoner på.

Operasjonalisering

Den første delen av kritikken er rettet mot operasjonaliseringen av den avhengige variabelen. Huntington (1991:7-13) definerer demokrati ut ifra graden av åpne, frie og rettferdige valg, begrensinger i den politiske makten og graden av deltagelse ved valg. For å måle demokrati, har han operasjonalisert demokrati inn i en dikotom variabel. Operasjonaliseringen blir kritisert på to områder: Først for ikke å ha inkorporert inkluderingsbegrepet i definisjonen (Doorenspleet 2000: 384-406). Deretter for å stille for strenge krav for å bli klassifisert som demokratisk (Przeworski, Alvarez, Cheibub og Limongi 2000:36-50). Når både Doorenspleet (2000) og Przeworski et al. (2000) tar hensyn til disse to aspektene i sin operasjonalisering av demokrati, får begge resultat som motsier Huntingtons funn.

Metode

Huntingtons metode blir også kritisert på to områder: Det første er relatert til valget av en dikotom avhengig variabel. Det eksisterer mange åpenbare svakheter ved å bruke en dikotom avhengig variabel. En dikotom variabel måler kun én form for transisjon. Variabelen vil dermed ikke fange opp andre transisjonsmønstre, som liberalisering og delvis demokratisering av autoritære regimer (Kurzman 1998: 43- 44, Wejnert 2005, Gleditsch et al. 2006).

Videre måler Huntington demokratibølger ved å se på prosentandelen av demokratier i verden. Det skaper problem fordi antallet enheter økte kraftig under analyseperioden, grunnet opprettelse av en rekke nye stater, som igjen gir noe misvisende resultat (Doorenspleet 2005). Prosenten tar på den måten ikke hensyn til antall enheter i analysen og gir på den måten et feilaktig bilde av hvor mange enheter som er med hver bølge. Når antall enheter i analysen øker, fører dette til at det trengs flere transisjoner for at prosentandelen skal øke. Bølger kan dermed se like store ut, men i virkeligheten består av et vidt forskjellig antall transisjoner. Derfor vil det være mer nøyaktig å se på det faktiske antallet transisjoner og ikke prosentandeler (Przeworski et al. 2000, Doorenspleet 2000, Doorenspleet 2004).

Empirisk grunnlag

Huntington blir også kritisert for å trekke konklusjoner på galt empirisk grunnlag. Doorenspleet (2005:38-39) kritiserer Huntington fordi han inkluderer nylig etablerte stater og okkuperte stater i analysen, noe som påvirker resultatene i konklusjonen. Stater som er okkuperte av andre stater og har den samme regimeformen før og etter okkupasjonen, har ikke gjennomgått en transisjon i autoritær retning. Dersom en stat blir okkupert eller løsriver seg, er det ikke aktører innad i staten som gjør at den blir autoritær, men eksterne faktorer. Derfor er det ikke riktig å konkludere med at disse statene er en del av en reverseringsbølge. Når Doorenspleet tar høyde for disse forholdene, forsvinner Huntingtons andre reverseringsbølge i hennes analyse (Doorenspleet 2005:46-48).

Reproduksjon av bølgemønstret

Selv om Huntingtons analyse inneholder en rekke svakheter, har andre reprodusert Huntingtons funn ved hjelp av andre metoder, som bruk av skalavariabler, måle nettotransisjoner og måle transisjonsforbindelser (Markoff 1996, Gates et al. 2007, Kurzman 1998, Doorenspleet 2005).

Når en benytter skalavariabler, operasjonaliseres demokrati inn i en regimeskala, hvor alle verdiene legges sammen og gjennomsnittet av den totale summen regnes ut. Dermed unngår man et operasjonaliseringsproblem knyttet til en definatorisk minimumsterskel (Kurzman 1998: 43-44). Skalavariabler kan måle størrelsen på transisjoner og være bedre rustet til å forstå naturen til politiske transisjoner og hvordan disse forholder seg til global demokratisering (Gates et al. 2007: 4). Kurzman (1998) reproduerte Huntingtons bølgemønster uten å ta høyde for opprettelse av nye stater, mens Gates et al. (2007) reproduerte også bølgemønsteret, med unntak av den andre reverseringsbølgen, ved å ta høyde for opprettelse av nye stater.

Når en benytter nettotransisjoner blir bølgene målt igjennom å trekke fra antall transisjoner til autoritære regimer fra antallet transisjoner til demokratiske regimer. Dermed sitter man igjen med en nettotransisjonsverdi (Kurzman 1998:46). Denne tilnærmingen bryter med den tradisjonelle bølgeanalogien, hvor bølger kan gå motsatte retninger samtidig. Det kan ses på som en duell mellom to motsatte trender: transisjon til demokratisk regime mot transisjon til autoritært regime (Kurzman 1998:47). Ved å se på nettotransisjoner reproducerer Kurzman (1998) og Markoff (1996) Huntingtons demokratibølger uten å ta hensyn til opprettelse av nye stater. Doorenspleet (2005:44-45) reproducerer også demokratiseringsbølgene med unntak av den andre reverseringsbølgen ved å ta høyde for opprettelse av nye stater.

Studier av transisjonsforbindelser er en kvalitativ tilnærming som utelukker tidsdimensjonen og skiller seg på den måten fra de andre metodene. Det er ikke relevant å studere antall transisjoner innenfor det samme tidsrommet, men heller å se på forbindelsene mellom enhetene. Ideen om demokrati kan dermed ikke oppstå spontant innad i en stat, men trenger å bli overført. Denne overføringen fra stat til stat kan skje igjennom media, migrasjon eller bli påtvunget (Kurzman 1998: 51). Når Kurzman (1998:54) benytter seg av denne metoden, finner han bevis for at det har eksistert åtte demokratibølger, hvor Huntingtons første lange bølge består av fem mindre bølger istedenfor én lang.

Selv om Huntingtons analyse har flere mangler, har funnene allikevel blitt reproduisert i en rekke andre analyser. Det vil derfor være legitimt å benytte seg av teorien med visse forbehold. Kritikken er primært knyttet til reverseringsbølger, men dette er noe som faller utenfor studiet. Oppgavens fokus er på hvorfor det oppstår bølger av transisjoner i autoritære

regimer. Det forsøkes altså ikke å forklare hvorfor det oppstår autoritære regimeformer i demokratiske regimer.

2.2.3 Kritikk av bølgeeffekter

Den andre delen av kritikken skiller seg ut ved å fokusere på selve fenomenet bølger. Kritikken anerkjenner eksistert omfattende demokratisering på visse tidspunkt, men mener at demokratisering skyldes tilfeldige hendelser. Det eksisterer ikke en bølge som har en effekt demokratisering i en stat er påvirket demokratisering i en annen. Med andre ord er det ingen vits å se på en bølge som et selvstendig fenomen. Przeworski et al. (2000:40-42) finner i sin analyse av 141 land i perioden 1950-1990 ikke bevis for at det eksisterer en spredningseffekt under bølgene. I stedet for demokratibølger mener de at det har eksistert en svak monoton økning til fordel for demokrati i analyseperioden. Det er ikke mulig å trekke skiller mellom forskjellige bølger, men demokratisering må studeres som en helhetlig prosess. Kurzman (1998:57) underbygger at det er uklart hvorvidt klyngene av demokratitransisjoner skal regnes som bølger eller uavhengige hendelser.

Forsvar av diffusjonseffekt

Dersom det ikke eksisterer en smitteeffekt, innebærer dette implisitt at det ikke eksisterer diffusjonseffekter. En diffusjonseffekt er en sentral komponent dersom det skal være mulig å skille mellom forskjellige demokratibølger. Diffusjonsprosessen innebærer at demokrati formidles igjennom forskjellige kanaler mellom naboland eller globalt, og mellom land som er bundet sammen av kultur eller økonomi (Brinks og Coppedge 2006: 468-471). Dermed er det mulig å identifisere regionale demokratibølger, hvor samlingen transisjoner vil ha egen karakteristikk og egen vekstrate (Wejnert 2005:54). Tanken om at demokratisering ikke bare kan studeres som et resultat av funksjonelt like prosesser som utfolder seg uavhengig av hverandre over tid innad i hver enkel stat, har mye støtte.

Flere studier argumenterer for at internasjonale episoder og prosesser har en sterk innflytelse på demokratisering (Gleditsch et al. 2006, Gleditsch og Ward 2008:630, Wejnert 2005, Weyland 2009, Brinks et al. 2006, Niemeyer, Sandorson og Proctor 2008, Gates et al. 2007). Wejnert (2005) fremhever at geografisk tetthet, deltagelse i økonomiske og sosiale nettverk er enda viktigere enn interne faktorer. Niemeyer et al. (2008) ser på interne og eksterne faktorer som mer likestilte, men finner klare bevis for at geografisk tetthet og deltagelse i nettverk har hatt en effekt. Doorenspleet (2005:153-160) underbygger også at geografiske faktorer som

andel demokratiske naboland og lengde på grense, har en sterk påvirkning. Gleditsch et al. (2006) kom fram til at internasjonale hendelser og eksterne faktorer var viktige.

Flere separate studier fremhever hvordan diffusjon igjennom en rekke ulike kanaler påvirker demokratisering. Studier viser at det har vært effekter under bølgene og at det eksisterer diffusjon generelt under demokratisering. Til tross for at enkelte funn etablerer at demokratisering ikke er en effekt av selve bølgen, er det et overveldende antall studier som finner at spredning har en effekt på demokratisering. Av den grunn er det naturlig å operere med demokratibølger.

2.2.4 Operasjonalisering av bølger

Som vist i 2.2.2, er Huntingtons operasjonalisering av bølgene mangelfull og av den grunn uegnet som utgangspunkt for denne analysen. Operasjonaliseringen av bølgene bygger istedenfor på Doorenspleets (2005) supplering og redefinering av Huntingtons bølger. Som en ser i Tabell 2 er det en rekke forskjeller mellom hvordan Huntington definerte bølgene sammenlignet med Doorenspleets definisjon. Doorenspleet bygger på Huntington, men skiller seg ut på enkelte områder. Doorenspleets studie er skrevet på et senere tidspunkt og inkluderer derfor oppløsningen av Sovjetunionen og opererer dermed med fire demokratibølger, istedenfor tre. I tillegg finner ikke Doorenspleet bevis for en global svingning vekk fra demokrati etter Huntingtons andre demokratibølge, og hun operer derfor med et intermesso istedenfor en reverseringsbølge.

Som en ser i tabell 2 begynner den første lange demokratiseringsbølgen finner sted i perioden 1883-1924, istedenfor 1828- 1926, som er perioden Huntington opererer med. Under den første bølgen blir demokratier opprettet i Europa, i New Zealand og Australia. Doorenspleets første reverseringsbølge foregår i perioden 1924-1944, som er svært lik Huntingtons periode som streker seg fra 1922- 1942. Reverseringsbølgen oppstår idet ideologier som kommunisme og fascisme vokser frem og fører til at flere demokratier gjennomgår en transisjon til autoritære regimer. Deretter kom den andre demokratiseringsbølgen ifra 1944- 1957, hvor de allierte promoterte demokrati etter andre verdenskrig, samtidig som det oppstod demokratisering i Latin-Amerika (Doorenspleet 2005:46).

Etter bølgen kommer det et intermesso i perioden 1957- 1976, istedenfor Huntingtons reverseringsbølge fra 1958-1975, hvor det ikke eksisterer noen klare trender for eller mot demokratisering. Etter intermessoet oppstår den tredje demokratiseringsbølgen i perioden

1976 -1989. Denne bølgen starter to år seinere enn Huntingtons tredje demokratibølge, som begynner i 1974. Denne perioden var dominert av demokratisering i Latin-Amerika og Europa. Den (Doorenspleet 2005:47). Den tredje demokratiseringsbølgen blir etterfulgt av en fjerde demokratiseringsbølge som oppstod i perioden 1989-2001. Bølgen var dominert av demokratisering blant tidligere Sovjetstater og varer fra (Doorenspleet 2005:48)

Tabell 2: Doorenspleets operasjonalisering av bølger

Bølge	Tidsperiode	Område
Første lange demokratiseringsbølge	1883 -1924	Europa, New Zealand og Australia
Første reverseringsbølge	1924-1944	Europa, fremvekst av autoritære ideologier
Andre demokratiseringsbølgen ifra	1944- 1957	Demokratipromotering i Latin Amerika, Afrika etter andre verdenskrig
Intermessio	1957- 1976	Ingen klare trender i noe område
Tredje demokratiseringsbølge	1976- 1989	Latin Amerika og Europa
Fjerde demokratiseringsbølge	1989 – 2001	Øst Europa, oppløsningen etter Sovjet
Den arabiske våren	2010-	Midtøsten og det nordlige Afrika

(Doorenspleet 2005:46-48)

Sammenligning av den arabiske våren og demokratibølger

Selv om tidligere studier av demokratibølger ser på konsolideringen av demokratiske institusjoner, kan man ut ifra Huntingtons definisjon forstå bølger som mer enn dette. Kjernen i definisjonen er at er at demokratiske transisjoner skal overgå antall transisjoner i motsatt retning innenfor en kort tidsperiode. Huntington spesifiserer samtidig at en bølge inneholder liberalisering og delvis demokratisering av autoritære stater. En bølge er på den måten en global svingning vekk fra autoritære regimer som oppstår ved at demokratier blir opprettet, men også ved kollaps og reformering av autoritære regimer. Selv om sluttresultatet av den globale svingning under den arabiske våren ikke resulterer i flere demokratiske regimer, har det likevel vært en svingning vekk fra autoritære forhold.

Det er allerede etablert at det eksisterer en rekke like mekanismer og forhold under den arabiske våren og demokratibølgene (Howard 2011). I begge tilfeller eksisterte «snøballeffekter» hvor motstandsbevegelser på nasjonalt plan har inspirert motstand mot

regimet i andre stater. Opprørene har i stor grad vært konsentrert innenfor et mindre geografisk område (Huntington 1991, Howard 2011). De samme mekanismene som resulterte i den globale svingningen vekk fra autoritære regimer under den arabiske våren, eksisterte også under demokratibølgene. Det ble mulig å iverksette en demokratiseringsprosess i flere land samtidig. Det er helt legitimt å sammenligne hvorfor så mange stater åpnet seg opp og la grunnlaget for demokratisering, selv om sluttresultatet er forskjellig.

Som en ser i tabell 3 er utgangspunktet for analysen vil ikke være å sammenligne den arabiske våren med alle de fire demokratiseringsbølgene, men kun den tredje- og den fjerde bølgen. Dette skyldes både datatilgjengeligheten på flere forklaringsvariabler så langt tilbake i tid, men også to teoretiske forhold: Den første demokratibølgen blir ekskludert fordi den deler ikke de samme karakteristikkene som de tre andre bølgene og er derfor ikke egnet som et sammenligningsgrunnlag. Den var preget av en lang periode av gradvis demokratisering og ikke en plutselig omveltning av demokratiske regimer. Inglehart et al. (2009) skiller derfor mellom demokratiske den første bølgen de tre andre, hvor de siste er et mer eksplosivt fenomen. På grunn av særstillingen til den første demokratiseringsbølgen blir denne ikke en del av sammenligningsgrunnlaget.

Den andre demokratiseringsbølgen er preget av opprettelse av nye demokratiske stater og installering av demokratiske regimer som en konsekvens av slutten på andre verdenskrig. I operasjonaliseringen av transisjonsbegrepet ble det nevnt at løsrivelse og avkolonisering er forhold som ikke lar seg inkorporere i transisjonsdefinisjonen. Det vil av den grunn være lite hensiktsmessig å inkludere den andre demokratiseringsbølgen, ettersom den i stor grad er preget av nettopp dette.

Tabell 3: Endelig operasjonalisering av bølgene

Bølge	Tidsperiode	Område
Tredje demokratiseringsbølge	1976- 1989	Latin Amerika og Europa
Fjerde demokratiseringsbølge	1989 – 2001	Europa etter Sovjet
Den arabiske våren	2010-	Midtøsten og nord Afrika

2.3 Årsakssammenhenger

I denne oppgaven er målet å finne ut hvilke strukturelle faktorer som forklarer transisjonsbølger. Fordi transisjon blir sett på som en start på en mulig demokratiseringsprosess, baseres forklaringsvariablene på demokratiserings- og transisjonsteori. For å gjøre teorien mer forståelig og oversiktlig deles den inn i fire bolker: 1) Press nedenfra, her inkluderes variabler som fører til press mot transisjon. 2) Negative faktorer, inkludert karakteristikker ved staten som kan forhindre at moderniseringsvariablene har en effekt. 3) Pressdempende faktorer, som inkluderer hvilke muligheter det sittende regimet har til å motstå presset om transisjon. 4) Diffusjon, som inkluderer spredningseffekter innenfor transisjonen.

2.3.1 Moderniseringsvariabler

Den teoretiske retningen innenfor demokratiseringsteorien som det er mest naturlig å inkludere, er moderniseringsteorien. Denne teoretiske retningen bygger på forholdet mellom økonomisk vekst og demokratisering. Teorien sier at en stat opplever press mot demokratisering direkte igjennom varig økonomisk vekst og indirekte igjennom de mange biproduktene veksten resulterer i (Lipset 1959, Muller og Seligson 1994, Huntington 1991, Diamond 1992, Wejnert 2005, Vanhanen 1997, McClintock 2006). Selve veksten er i seg selv hverken en nødvendig eller en tilstrekkelig forutsetning for demokratisering (Huntington 1991: 59 - 61, Diamond 1992).

Den indirekte effekten en stat opplever kommer gjennom moderniseringen en stat opplever. Eksempler på modernisering er økt industrialisering, urbanisering, bedre kommunikasjon og infrastruktur, høyere inntekts- og utdanningsnivå (Diamond 1992). Når en stat blir modernisert, er dette med på å frigjøre krefter i befolkningen samtidig som det er med på å skape intellektuelle forutsetninger for demokratisering (Diamond 1992: 486 - 487). Høyere levestandard skaper liberale verdier og holdninger blant innbyggerne, og følelser som mellommenneskelig tillit, livstilfredshet og kompetanse. Disse holdningene korrelerer sterkt med eksistensen av demokratiske institusjoner (Huntington 1991: 65). I land som ikke er moderniserte, vil ikke befolkningen besitte den nødvendige kompetansen eller ha tilstrekkelig med ressurser til å skape press mot transisjon.

Økonomisk vekst antas å ha en negativ effekt på transisjon. Det skyldes at det oppstår misnøyen ved økonomisk tilbakegang, vil skape press mot det sittende regimet. Regimet vil ikke lenger kunne legitimere styret igjennom å vise til økonomisk fremgang og derfor vil befolkningen kaste det sittende styret (Brownlee 2009, Geddes 1999a, Huntington 1991). Det skilles dermed mellom effekten av vekst og utvikling, som har to forskjellige effekter. Ut ifra dette formuleres følgende hypoteser:

H1: Høyere velstandsnivå har en positiv effekt på transisjon.

H2: Økonomisk vekst har en negativ effekt på transisjon

Sentralt i moderniseringsteorien er ikke selve veksten i seg selv, men bieffektene som er de viktigste forutsetningene for demokratiseringen. En viktig bieffekt er endringer i utdanningsnivået i befolkningen. Først og fremst blir effekten av økningen i det generelle utdanningsnivået fremhevet som viktig. Når flere får utdanning, øker andelen lese- og skrivekyndige, og grunnleggende informasjon kan lettere bli spredt i befolkningen (Vanhanen 1997: 45 - 47).

Når andelen av befolkningen med høy utdanning øker, bidrar dette til at makteliten ikke lenger har et kunnskapsmonopol, men at kunnskap også kan bli spredt i opposisjonen (Vanhanen 1997: 45 - 47). Personer med høy utdanning er også essensielle aktører både i mobiliseringsfasen og innad i opposisjon (McFaul 2005: 13). Utdanning kan dermed ha innvirkning på to forskjellige måter. Først igjennom å ha et generelt utdanningsnivå, ved å spre grunnleggende kunnskaper som lese og skriveferdigheter. Deretter igjennom flere personer med høyere utdanning, hvor det autoritære regimets kunnskapsmonopol. Ut ifra dette formuleres følgende hypoteser:

H3: Større andel av befolkningen med utdanning har en positiv effekt på transisjon.

H4: Større andel av befolkningen med høyere utdanning har en positiv effekt på transisjon

Økonomisk utvikling bidrar også til å forandre en stats klassekomposisjon igjennom å skape en større middel- og arbeiderklasse. Når middel- og arbeiderklassen vokser, oppstår det to nye aktører som vil jobbe for demokratisering. I det klassene vokser i størrelse, øker også deres evne til selvorganisering. Arbeiderklassen begynner å organisere seg i fagforeninger, mens

middelklassen begynner å danne politisk opposisjon. Dersom selvorganiseringen av klassene fortsetter å vokse, kan de begynne å fungere som politiske aktører som krever mer politisk deltagelse, og dermed øker sjansen for transisjon. Desto større disse klassene er, desto vanskeligere er det å ekskludere gruppene fra den politiske arenaen (Huber 1993: 83- 84, Huntington 1991:64-65). Ut ifra dette formuleres følgende hypoteser

H5: Større middelklasse har en positiv effekt på transisjon

H6: Større arbeiderklasse har en positiv effekt på transisjon

2.3.2 Negative faktorer

Det eksisterer også en rekke element med en stat, som kan forhindre at moderniseringen har en effekt. Graden av homogenitet er en viktig faktor: Mer heterogene samfunn med store etniske, religiøse og lingvistiske forskjeller har mindre sjanse for å oppnå transisjon (Fish og Brooks 2004: 154, Lijphart 1999). Stor grad av etnisk pluralisme kan ha en negativ effekt på krav om politisk deltagelse. Den negative effekten kommer når etnisitet ikke lenger er latent, men manifesterer seg som en politisk skillelinje. Da er etnisitet en av de mest effektive sakene å etablere politiske partier eller organisasjoner rundt (Horowitz 2000). Når politiske entreprenører benytter seg av etnisitet for å mobilisere innbyggere, kan dette få en negativ effekt på en rekke områder. Politiske og sivile rettigheter blir påvirket igjennom opprettelse av klientelistiske strukturer. Risikoen for politisk vold øker i tillegg, noe som kan undergrave hele den politiske prosessen (Kitschelt 1999:31). På lik linje med *etnis* kan religion benyttes på samme måte. En stat med religiøs pluralisme vil stå overfor de samme problemene dersom religion blir en politisk skillelinje (Fish et al. 2004). Ut ifra dette formuleres hypotesene:

H7: Etnisk pluralisme har en negativ effekt på transisjon

H8: Religiøs Pluralisme har en negativ effekt på transisjon

Korrupsjonsnivået vil ha en negativ effekt på transisjon igjennom at staten gjøres handlingslammet. Korrupsjon påvirker en stats evne til å samle inn skatter, til å implementere politikk og redistribuere ressurser. Disse faktorene vil samlet sett føre til at en stat mister evnen til å transformere samfunnet og økonomien etter politiske prioriteringer (Doig og Theobald 2000: 1).

Effekten blir spesielt stor i underutviklede stater, hvor korrupsjon kan undergrave mye av utviklingspotensialet. Det skjer gjennom at aktører kan kjøpe seg fri, samtidig som offentlige aktører utnytter skatteinntekter til egen vinning. I tillegg vil korrupsjon redusere investeringer i offentlige selskap, fordi sektorene vil være uproduktive (Andvig, Fjeldstad, Amundsen, Sissener og Søreide 2001: 41-43). Korrupsjon har også den konsekvensen at det fører til svekkelse av legitimiteten til hele det politiske systemet. Korrupsjon på alle nivå i samfunnet vil samlet sett ha en negativ effekt på graden av ansvarliggjøring, gjennomsiktighet, en stats losstyre og effektiviteten til statsapparatet, noe som igjen påvirker transisjonsklimaet (Karklins 2002:23). Det kan tenkes at korrupsjon kan ha en motsatt effekt, fordi svekkelsen av staten gjør den mer sårbar og har større sjanse til å bryte sammen. Korrupsjon kan hindre at økonomisk vekst moderniserer en stat og reduserer sjansen for transisjon. Enkelte mener allikevel at korrupsjon heller bør studeres som konsekvens av demokratisk underskudd. Altså at korrupsjon er et symptom istedenfor selve kilden til problemet (Andvig et al. 2001: 44). Ut i fra dette formuleres følgende hypotese:

H9: Korrupsjon har en negativ effekt på transisjon

Kolonifortid har en negativ innvirkning på transisjon igjennom en rekke forskjellige måter. En konsekvens av kolonifortiden er at det eksisterer politiske og administrative system, som staten på en eller annen måte må benyttes når de blir selvstendige. Arven fra de forskjellige systemene har negative effekt (Hadenius 1992, Rueschemeyer, Stephens og Stephens 1992). Kolonifortiden har også en negativeffekt fordi det under koloniseringen ble opprettet et avhengighetsforhold, hvor statene ender opp med å være avhengige av vestlige land for å eksportere råvarer. Ved å ha gjort om stater til kolonier, ble ikke statene moderniserte og ble værende underutviklede (Doorenspleet 2004:64).

Flere tidlige studier skiller mellom engelsk kolonifortid og annen fortid, men både Fish et al. (2004) og Hadenius (1992) fant at britisk kolonifortid ikke var av betydning. Av den grunn vil det kun bli inkludert en variabel for om regimene har kolonifortid eller ikke. På bakgrunn av dette formuleres følgende hypotese:

H10 Kolonifortid har en negativ effekt på transisjon

2.3.2 Pressdempende variabler

Autoritære regimer er på lik linje med demokratier ytterst komplekse, institusjonelle konstellasjoner hvor det er mulig å identifisere flere forskjellige regimetyper. Hver enkelt regimetype vil derfor ha spesielle karakteristikk som vil påvirke sannsynligheten for transisjon på forskjellige måter. Geddes (1999b:121) opererer med tre idealtypiske regimeformer: militærstyre, ett parti-system, personlig styre og blandingsformer mellom disse. Av regimetyperne var det militærregimet som hadde størst sjans for å bryte sammen. Dette skyldes blant annet at militærregimet har langt færre måter det kan legitimere seg selv på, hvor både personlig- og ettpartistyre kan benytte partiet og personlig karisma for legitimere eksistensen (Geddes 1999b:133). Ut ifra dette formuleres hypotesen:

H11 Militærregimer har en positiv effekt på transisjon

Militæret er en sentral nøkkelspiller i et regimes overlevelse. For at en stat skal kunne oppleve en transisjon, trenger opposisjonen godkjenning fra militæret eller i det minste at militæret forholder seg passivt. Militæret har på lik linje med andre store organisasjoner institusjonelle interesser de vil verne om eller utvikle. Om militæret velger å forholde seg nøytrale eller støtte opposisjonen, er avhengige av en rekke faktorer (Barany 2011:1). En sentral faktor er regimets evne til å tilfredsstillere økonomiske og politiske krav. Dersom disse blir oppfylt, er det mer sannsynlig at militæret vil støtte regimet. Dersom et regime betaler soldatene sine bra og behandler dem på en god måte, øker også sjansen for at de vil støtte regimet (Barany 2011:2). Ut ifra dette formuleres følgende hypotese.

H12: Større utgifter til militæret har en negativ innvirkning på transisjon.

Høy andel oljeressurser kan ha en negativ effekt på transisjon. Høye inntekter fra olje gjør at det autoritære regimet har muligheten til å bestikke opposisjonelle i form av lavere skatt og frigjør også midler til bruk på intern sikkerhet, noe som igjen demper press mot transisjon. Inntekter fra olje kan også forhindre at samfunnet gjennomgår sosiale og kulturelle forandringene, som endring i klassesammensetningen, noe som har en tendens til å produsere krav om politisk deltagelse (Ross 2001:327-328,346,356). Ut ifra dette formuleres følgende hypotese:

H13: Oljeressurser har en negativ effekt på transisjon

2.3.3 Diffusjonsteori

Demokratisk diffusjon baserer seg på at en transisjon i én stat vil føre til transisjoner i andre stater. Først må det oppstå en innovasjon, i dette tilfellet transisjon, som formidles gjennom forskjellige kanaler mellom naboland eller globalt. Deretter må det eksistere en «trigger», et sosialt system som kultur og økonomi som binder landene sammen (Brinks et al. 2006: 468-471). Det er to forskjellige diffusjonseffekter som skal benyttes. Igjennom geografisk nærhet og gjennom kommunikasjonsverktøy

Diffusjon kan oppstå igjennom geografisk nærhet og nabopåvirkning. Dersom to naboland har like regimetyper, vil det være status quo. Når det oppstår ulikhet i regimetyper mellom to land, skapes det press mot forandring; jo større ulikhet desto større press. Hvis flere land gjennomgår regimetransisjon, vil det skapes større press på det gjenværende landet (Brinks et al. 2006: 467, Wejnert 2005, Gleditsch et al. 2006). Det inkluderes to naboeffekter: en for demokratiske naboland og en for transisjoner i naboland. Ut ifra dette formuleres følgende hypoteser:

H14: Andelen demokratiske naboland vil ha en positiv effekt på transisjon

H15: Andelen av naboland som gjennomgår transisjon vil ha en positiv effekt på transisjon

Diffusjonseffekten blir forsterket igjennom kommunikasjonsmidler. Jo bedre og desto mer velutviklet en stats kommunikasjonsmidler er, desto lettere er det å hente inn informasjon og organisere seg. Forhold som oppstod langt borte, kan igjennom kommunikasjonsmidler virke nærmere og på den måten inspirere innbyggerne i en stat (Huntington 1991:101-103). Kommunikasjonsmidler og media har en sentral rolle som ideologisk distributør og som en mekanisme i opprettelsen av demokratiske organisasjoner (Wejnert 2005: 77).

Det teknologiske aspektet er mer relevant desto nærmere i tid man befinner seg, fordi informasjon kan bli delt mellom personer over store avstander i løpet av sekunder. Først og fremst har digitale medier vist seg å være viktige verktøy i organiseringen av opposisjonen fordi de skaper nye og forenklete koordineringsmuligheter (Howard et al. 2011). De involverte aktivistene kan også bruke digitale medier på kreative måter for å finne hverandre, bygge nettverk og identifisere felles politiske mål. Digitale medier muliggjør kjapp spredning på internett av hendelser som ellers er ignorert av statlig media. På den måten fungerer

digitale medier som en alternativ informasjonskanal hvor informasjon raskt og effektivt kan spres til internasjonale organisasjoner, utenlandske regjeringer og andre nyhetsbyrå (Howard et al. 2011:41- 42). Ut ifra dette er følgende hypoteser blitt formulert:

H16: Høy andel av fasttelefonbruker har en positiv effekt på transisjon

H17: Høy andel av mobiltelefon brukere har en positiv effekt på transisjon

H18: Høy andel av internettbrukere har en positiv effekt på transisjon

Tabell 4: Oversikt over hypoteser

Teori	Forventet effekt
Moderniseringsfaktorer	
Økonomisk utvikling	H1: «Økonomisk utvikling har en positiv effekt på transisjon»
Økonomisk vekst	H2: «Økonomisk vekst har en positiv effekt på transisjon»
Utdannelsesnivå	H3: «Høyt utdannelsesnivå har en positiv effekt på transisjon»
Høyere utdanning	H4: «Høy andel høyt utdannede har en positiv effekt på transisjon»
Klasse-komposisjon	H5: «Stor middelklasse har en positiv effekt på transisjon»
	H6 «Stor arbeiderklasse har en positiv effekt på transisjon»
Negative faktorer	
Heterogene samfunn	H7: «Etnisk pluralisme har en negativ effekt på transisjon» H8: «Religiøs pluralisme har en negativ effekt på transisjon»
Korrupsjon	H9: «Høy andel korrupsjon har en negativ effekt på transisjon »
Kolonifortid	H10: «Kolonifortid har en negativ effekt på transisjon »
Pressdempende faktorer	
Regimeform	H11 «Militærregime har en negativ effekt på transisjon»
Militærutgifter	H12 «Høyere militærutgifter har en negativ effekt på transisjon »
Olje	H13 «Tilgang på olje har en negativ effekt på transisjon »
Diffusjonsfaktorer	
Diffusjon blant naboland	H14 «Demokratiske naboland har effekt på transisjon » H15 «Transisjon i naboland har en positiv effekt på transisjon »
Global diffusjon	H16 «Høy andel telefon abonnement har en positiv effekt på transisjon » H17 «Høy andel mobiltelefonabonnement har en positiv effekt på transisjon » H18 «Høy andel internettbrukere har en positiv effekt på transisjon »

3. Metode

En samfunnsvitenskapelig metode er en planmessig og systematiske fremgangsmåte designet for innhenting av empirisk kunnskap og testing av teorier (Grønmo 2004:27). I dette kapitlet diskuteres det hvilken metode som er mest egnet til å besvare forskningsspørsmålet sett i lys av det teoretiske rammeverket. Kapitlet er delt inn i fire deler: Den første delen består av en diskusjon omkring valget mellom en kvantitativ eller kvalitativ forskningsstrategi. I den andre delen inkluderes diskusjonen om at tre separate tverrsnittsanalyser er hensiktsmessig for å sammenligne transisjonsbølgene. I den tredje delen presenteres logistisk regresjonsanalyse. Kapitlet avsluttes med operasjonaliseringen av variablene. Det inkluderes en diskusjon om målevaliditeten til den avhengige variabelen. Det blir problematisert at variabelen er kodet igjennom en egen datainnsamling fra sekundærkilder under den arabiske våren, mens den er kodet ut i fra Polity datasettet under den tredje og den fjerde bølgen.

3.1 Forskningsstrategi: Kvantitativ metode

I et hvert forskningsprosjekt må det være eksplisitt uttrykt om målet til forskningen er å generere deskriptiv eller kausal inferens (King, Verba og Keohane 1994:75). Målet med denne oppgaven er å generere kausal inferens om hvordan strukturelle faktorer som påvirker transisjonsbølger. Det neste steget i utformingen av forskningsstrategien er å avklare hvorvidt studiet skal ha en kvalitativ liten-N tilnærming eller kvantitativ stor-N tilnærming.

Kvalitativ liten-N studier har den fordelen at det kan gjennomføres detaljerte studier av kausale mekanismer og gjør det dermed lettere å avdekke kompliserte konfigurasjoner av hendelser og strukturer (Gerring 2004:348, Gerring 2007: 38-39,43-44,50-51). I tillegg oppnår man en nærhet til både forskningsobjektene og konseptene, hvor man lærer å kjenne de forskjellige observasjonene og casene (George og Bennett 2005: 17, Ragin 2004:128). Fordelen med en kvalitativ tilnærming vil derfor være å få detaljert innsikt i prosessene og mekanismene som fører til transisjon.

Ut ifra forskningsspørsmålet er det midlertidig mer naturlig å velge en kvantitativ tilnærming. Kvantitative studier er variabelorienterte, og målet er å generalisere utover et bredt antall case. Tilnærmingen er fordelaktig ved forskning som er hypotesetestende, som tester kausale effekter og som har mål om høy ekstern validitet og bredt omfang. Kvantitative metode er også overlegene når det kommer til å trekke konklusjoner baserte på store populasjoner (Lijphart 1971: 685-686, Gerring 2004:38-43, George et al. 2005:30-31, Mahony 2003.:354). Manglene ved kvantitative studier imøtekommes ved å generere teoretisk innsikt og samtidig ved å være observant på retningslinjene for å oppnå god kvalitet (Adcock og Collier 2001:174, King et al. 1994).

En transisjonsbølge er et fenomen som består av flere stater. Når tre bølger blir sammenlignet, innebærer dette at antall stater som er en del av de forskjellige bølgene, blir stor. Fordi omfanget av bølgene er såpass stort, betyr dette at en kvantitativ metode er bedre egnet til å gi et helhetlig bilde av hva som førte til at bølgene oppstod. Målet med oppgaven er å teste teori på et stort antall observasjoner, noe som gjør en kvantitativ metode bedre enn en kvalitativ.

Dersom en velger en kvalitativ metode, innebærer dette samtidig å redusere antall case. Ved å redusere antall case er det vanskeligere å få en forståelse av hvilke strukturelle faktorer som påvirker bølgene. Dermed blir oppgaven svakere sammenlignet med annet arbeid omkring bølger, som Doorenspleet (2005). I tillegg vil det bli vanskelig å sammenligne de forskjellige bølgene, og av den grunn er det ikke et alternativ.

3.2 Tverrsnittanalyse

For å analysere problemstillingen utføres det en logistisk tverrsnittsanalyse for hver av de tre transisjonsbølgene. Et tverrsnittstudie observerer et antall enheter på et gitt tidspunkt. Det er vanlig å registrere en rekke forskjellige egenskaper, for deretter å observere variasjon og samvariasjon (Skog 2004:71). Til tross for at tverrsnittanalyse ofte gir det minst realistiske bildet av verden sammenlignet med for eksempel flernivåanalyse og panelanalyse, er det beste alternativet til å besvare problemstillingen. Flere tidligere studier av demokratibølger har flere benyttet panelanalyse for å se på endringer i demokratinivået over tid (Doorenspleet 2005, Przeworski et al. 2000, Gates et al. 2007). Strategien lar seg ikke reproduserer av to grunner: Datagrunnlaget og den avhengige variabelen.

Det er naturlig å benytte seg av tverrsnittanalyse, fordi det gjør sammenligningen mellom den arabiske våren og den tredje og fjerde demokratibølgen enklere. Den arabiske våren startet i 2011, derfor eksisterer tilgjengelig data på mer enn akkurat det året. Fordi informasjonsgrunnlaget til den arabiske våren er begrenset til ett år, er tverrsnittanalyse et åpenbart valg.

Det er også vanskelig å benytte seg av andre metoder på grunn av den avhengige variabelen. I analysen er den avhengige variabelen transisjon, og variabelen er svært forskjellig sammenlignet med den avhengige variabelen benyttet i andre studier. Målet er ikke å forklare transisjon til demokrati, men fenomenet transisjon i seg selv. Når den fremtidige regimeformen ikke er av betydning, blir det lite hensiktsmessig å inkludere en tidsdimensjon, fordi dette innebærer å inkludere perioden etter transisjonen. Karakteristikken til den avhengige variabelen gjør dermed at andre metoder er vanskelige å benytte.

I teorikapittelet ble demokratibølgene beskrevet som selvstendig fenomen, som blir forklart ved spesifikke strukturelle forhold. Tverrsnittanalyse åpner for en enkel sammenligning av disse strukturelle forholdene før hver bølge oppstod. Oppgaven vil derfor bestå av tre tverrsnittanalyser basert på årene 1975, 1988 og 2010. På denne måten vil verdiene på variablene i 1975 forklare alle transisjoner i perioden 1976-1988. Verdiene i 1988 vil forklare all transisjon i perioden 1989-2001. Verdiene i 2010 vil forklare transisjoner i 2011.

Det oppstår et åpenbart problem ved å anvende tverrsnittanalyse på den tredje- og den fjerde bølgen. Som nevnt er en tverrsnittanalyse, en analyseform hvor det observeres det forskjellige verdier, på et antall enheter, på et gitt tidspunkt. For deretter å studere variasjon og samvariasjon. Ettersom både den tredje og den fjerde bølgen strekker over lengre perioder, kan det hende at observasjoner på et tidspunkt, forklarer hvorfor det oppstår transisjon flere år frem i tid. Innenfor den tidsperioden kan forholdene ha endret seg, for eksempel igjennom økt utdanningsnivå eller høyere BNP per capita. Derfor kan også de kausale sammenhengene bli svakere. Det er noe det er nødvendig å ta høyde for under analysene.

3.2 Logistisk regresjon

Den avhengige variabelen er dikotom, hvor stater som gjennomgår transisjon får verdien 1, mens alle andre får verdien 0. Det at den avhengige variabelen er dikotom, gjør at det er nødvendig å bruke logistisk regresjon eller probit regresjon. De to formene for binær regresjon er svært like. Forskjellen er knyttet til formen på regresjonskurven og at det benyttes forskjellige måter å transformere den avhengige variabelen på (Skog 2004:390) Valget av logistisk regresjon istedenfor probit burde derfor ikke få betydning for resultatene.

Det at variabelen er dikotom gjør det ikke er mulig å anvende OLS-regresjon. Dette skyldes at den binære strukturen til den avhengige variabelen har egenskaper som bryter med antagelsene som ligger til grunn for vanlig OLS-regresjon. Feiltermen til variabelen vil ha en binominal distribusjon istedenfor en normal distribusjon. Dette gjør at det ikke er mulig å benytte seg av statistiske tester som er basert på normalfordeling. I tillegg har ikke en dikotom variabel konstant varians, noe som skaper tilfeller av heteroskedastisitet. Logistisk regresjon predikerer sannsynligheten for at en hendelse oppstår innenfor 0 og 1, noe som ikke er en selvfølge i OLS regresjon (Hair 2006:356-357, Skog 2004:352).

Fordi en dikotom variabel kun har to utfall, 0 og 1, må den predikerte verdien falle innenfor dette området. Forholdet mellom den avhengige variabelen og den uavhengige variabelen kan uttrykkes med en logistisk s kurve, hvor formen på kurven er ikke-lineær. Dersom verdien på en uavhengig variabel synker, nærmer sannsynligheten seg 0, men når den aldri. Dersom verdien øker, nærmer sannsynligheten seg 1, men når den aldri. For å unngå at sannsynligheten overgår rekkevidden mellom 0 og 1, blir sannsynlighetsverdiene transformert i en to stegs prosess.

Først blir sannsynligheten transformert til odds. (Acock 2010b:294-295). Forholdet mellom sannsynlighet og odds kan illustreres med et enkelt eksempel. I et eksempel med 10 case er 8 en suksess og 2 en fiasko. Sannsynligheten for suksess blir da 0.8 ($8 \div 10$). Oddsen vil i dette tilfellet bli $0.8 / (1 - 0.8) = 4.0$. Oddsen for suksess er fire ganger mer sannsynlig enn for fiasko. En sannsynlighet på 0.5, (lik sjans), resulterer i odds på 1.0. Dette betyr at dersom oddsen er over 1.0, korresponderer dette med en sannsynlighet over 0.5 og visa versa med odds under 1.0

På denne måten representerer oddsen en metrisk variabel, som reverseres tilbake til en sannsynlighet mellom 0 og 1. Distribusjonen til oddsratioen er asymmetrisk, noe som gjør den vanskelig å tolke. Oddsratioen går fra 1 til evig positiv i tilfeller hvor oddsen er høyere enn 1.0, men den kan kun gå fra 1.0 til 0 i tilfeller hvor oddsen er lavere enn 1.0. Dette kan skape estimeringsproblemer.

For å løse dette er det mulig å bruke *logit verdien*, hvor det blir tatt logaritmen av oddsen (Acock 2010b:296-297). Odds som er større enn 1.0, vil ha en positive *logit verdi* og odds under 1.0 vil ha en negativ *logit verdi*. Gjennom transformeringen fra sannsynlighet til odds og til slutt til logit verdi, blir den avhengige variabelen metrisk og kan ha både positive og negative verdier og kan fremdeles bli omgjort tilbake til sannsynlighet mellom 0 og 1 (Acock 2010b:296-297).

3.2.1 Modellsammenligning

Det er en rekke forskjellige metoder for estimering av modeller i logistisk regresjon. Oppgavens analysestrategi er å inkludere bolker med variabler som bygger et felles teoretisk grunnlag, for å studere hvilke variabler som forklarer transisjonsbølger.

Forklart varians er et komplekst konsept i logistisk regresjon. I motsetning til standard OLS regresjonsanalyse, hvor det blir benyttet R^2 eller justert R^2 , blir det i STATA rapportert justert McFadden's pseudo R^2 som ikke bør forveksles målene benyttet i OLS. Målet sammenligner modellens tilpasning med de faktiske observasjoner på en skala fra 0 til 1, men er fordi det øker med utvalgsstørrelsen og antall parametere som er inkludert i modellen. Dette gjør at flere forskere unngår å rapportere målet og av den grunn vil det ikke bli rapportert i denne oppgaven (Acock 2010b:300).

Et annet mulig mål på forklart varians er Akaike's Information Criterion (AIC), som er en indeks utviklet til å sammenligne hvor godt modellen passer dataene, samt mengden estimerte parameter (Hox 2010:50-51). Som justert R^2 straffer AIC modeller med mange variabler. På grunn av lavt antall enheter er det problematisk å rapportere målet i alle modellene. Målet vil kun bli rapportert i tilfeller hvor utvalgsstørrelsen er identisk.

Bidraget til variabler i fellesskap kan bli testet ved hjelp av *Wald* tester eller *Likelihood-ratio* (LR) tester. Disse testene er relativt like (Rabe-Hesketh og Skrondal 2011:252-254), men LR-testen er foretrukket fordi den kan benyttes for å sammenligne forklaringskraften til modeller (Rabe-Hesketh et al. 2011). Problemet med LR-testen er at hver modell må inneholde det samme antall enheter, hvilket er et problem i oppgavens analyse. Dermed vil det bli benyttet *Wald test* for å se om variabler bidrar signifikant til modellen (Skog 2004:390).

Tolkning av koeffisientene er vanskelig ved en logistisk regresjon sammenlignet med OLS regresjon. Den ikke-lineære strukturen i den logistiske regresjonen gjør at sannsynligheten til den avhengige variabelen ikke øker med samme verdi ved hver økning i en av de uavhengige variablene. På grunn av den multiplikative logikken, vil effekten av de uavhengige variablene være avhengig av hvilket nivå den er på. Resultatet blir også påvirket av x-verdiene på andre uavhengige variabler som blir inkludert i modellen. Ved å kode sannsynligheten om til logit verdier blir tolkningen av koeffisientene komplisert fordi de kun forteller oss forandringen i logit verdien. De kan derimot fortelle oss retningen på forholdet gjennom fortegnet på koeffisientene og om effektene er signifikante.

3.2.2 Forutsetninger for logistisk regresjon

Fordi den avhengige variabelen er dikotom, trengs det ikke å gjøre restriktive forutsetninger om restleddets fordeling, men det er allikevel tre forutsetninger som må være oppfylt: For det første må modellen passe den ikke-lineære s-forma kurven, for det andre må det ikke eksisterer konfunderende faktorer og for det tredje skal ikke sammenhengen mellom den avhengige og den uavhengige variabelen være helt eller delvis spuriøs, til slutt må det være fravær av multikolaritet (Skog 2009: 380-385).

For å kontrollere om modellen passer den s-forma kurven blir det benyttet en Hosmer-Lemeshow (HL)test, som tester modellens tilpassing i generell forstand (Skog, 2009: 381). Dersom Hosmer-Lemeshow testen er signifikant, betyr det at forskjellene mellom de faktiske og de predikerte verdiene er signifikante, noe som indikerer at modellen ikke er s-formet (Skog 2004:383-385). Dersom HL- testen blir signifikant, kan problemet imøtekommes igjennom forskjellige strategier, som å konstruere polynomiale variabler, inkludere dummy variabler eller utføre en ikke-lineær omkodning av de uavhengige variablene det er snakk om (Skog 2004:385)

Den tredje forutsetningen om konfunderende variabler er den substansielt viktigste, men er samtidig den som er vanskeligst å underbygge empirisk (Skog, 2009: 381). Det er umulig å være sikker på at det er kontrollert for alle konfunderende faktorer, men det å benytte seg av en multivariat logistisk regresjonsanalyse, som det har blitt gjort i denne analysen, er den mest tilgjengelige måten å kontrollere for denne forutsetningen.

Om det er høy korrelasjon mellom to eller flere av de uavhengige variablene i analysen, eksisterer det multikollinearitet. Dette kan forårsake store standardfeil for parameterestimatene til de aktuelle variablene (Skog 2009: 286-287). Det er uenighet i metodelitteraturen hvorvidt multikollinearitet faktisk er et problem (Goldberger 1991). Multikollinearitet kan testes for med en *VIF-test*. Om VIF-verdien til en variabel er over ti og/eller den gjennomsnittlige VIF-verdien er substansielt over 1, indikerer det at det er multikollinearitet (Acock 2010a: 263).

3.3 Data

Datasettene som brukes i analysen er sammensatt ifra en rekke forskjellige kilder. Det anvendes data fra sekundærkilder, i tillegg til at enkelte variabler har blitt konstruert og kodet selv ut ifra en egen datainnsamling. For variablene som ikke er konstruert, har blitt hentet fra Quality of Government (QoG), Polity IV og United Nations Development Program (UNDP). De har blitt sammensatt til tre forskjellige datasett som korresponderer til hver enkelt bølge. Dermed eksisterer det tre tverrsnittanalyser fra årstallene 1975, 1988 og 2010.

I disse datasettene inkluderes alle de autoritære statene som eksisterte på de tre tidspunktene, og dermed ekskluderes alle demokratiske stater. En stat blir definert som et demokrati dersom staten har en Polity Score fra 7 – 10. Minimumsterskelen for demokrati er satt 7+, har blitt gjort for å sikre at semi demokratiske regimer blir ekskludert fra modellene (Morse 2012:170-171). Dette gir tre datasett med henholdsvis 108 i 1975, 101i 1988 og 84 i 2010 observasjonsheter. Det er i alt 18 forklaringsvariabler med, men ikke alle er benyttet i alle datasettene på grunn av datamangel. Tabell 5 viser en oversikt over operasjonaliseringen for hver enkelt variabel

Tabell 5: Operasjonalisering av variabler

Teori	Variabel	Operasjonalisering
Avhengig variabel		
Transisjon	trans_polity	Tre poengs endring i Polityindeksen mellom to år
Moderniseringsvariabler		
Økonomisk utvikling	bnp_pc	BNP per capita current US
Økonomisk vekst	øko_vek	Prosentvis endring i BNP
Utdannelsesnivå	utdan	Gjennomsnittlig antall år utdanning hos personer over 25 år
Høyere utdanning	høy_utdan	Brutto Innrullingsratio i tertiær utdanning
Middelklasse	mid_kla	Prosentandelen av BNP som kommer fra servicesektoren
Arbeiderklasse	arb_kla	Prosentandelen av BNP som kommer fra industrisektoren
Negative variabler		
Etnisk pluralisme	etnis	Prosentvis sannsynlighet for at to personer tilhører forskjellige etnisk-lingvistisk gruppe ved tilfeldig utvalg
Religiøs pluralisme	relig	Prosentvis sannsynlighet for at to personer tilhører forskjellige etnisk-lingvistisk gruppe ved tilfeldig utvalg
Korrupsjon	korrupt	Transparency International korrupsjon skal fra 1-10
Kolonifortid	koloni	Dummyvariabel hvor kolonifortid = 1, alle andre = 0
Pressdempende variabler		
Regimeform	mil_reg	Dummy variabel, hvor 1= militær regime, alle andre = 0
Militærutgifter	mil_bud	Prosentandel av BNP brukt på militæret
Olje	olje_eks	Drivstoff som prosentandel av vareeksport
Diffusjonsvariabler		
Nabo diffusjon	p_demo	Prosentandel av demokratiske naboland
	p_trans	Prosentandel av naboland som gjennomgår transisjon
Global diffusjon	tlf	Antall telefonlinjer per 100 person
	mob_tlf	Antall mobil abonnement per 100 person
	Inet	Antall internettlinjer per 100 person

3.3.1 Den avhengige variabelen

Den avhengige variabelen er en dikotom variabel for om en stat gjennomgår transisjon og blir kodet 1, mens alle andre blir kodet 0. Transisjonsformen eller resultatet av denne er ikke av betydning i defineringsprosessen.

Et problematisk aspekt i operasjonaliseringsprosessen er å sikre at variabelen innehar målevaliditet. Hvorvidt en variabel faktisk måler den skal måle (Adcock et al. 2001:530-531). Eksisterer det tre måter å sikre at målevaliditeten er ivaretatt. Den første er å sikre at det eksisterer innholdsvaliditet. Det vil si at en gitt indikator på en tilfredsstillende måte presterer å fange opp det fulle innholdet i den definisjonen som blir benyttet (Adcock et al. 2001:538-540). Dette betyr at indikatorene som blir brukt må fange opp endring i en stats regimeform. Det må settes en minimumsterskel for hvor substansiell endringen i en stats maktstruktur må være for at endringen skal kunne kodes som transisjon.

Variabelen for transisjon baserer seg på en omkoding av DURABLE variabelen Polity datasettet, som igjen baserer seg på Polity indeksen. Polity indeksen er sammensatt av DEMOC eller AUTOC skalaen, som er mål på graden av demokrati og graden av autoritær styreform i en stat. Den strekker seg på en skala fra -10 til 10. DURABLE variabelen måler antall år et regime overlever og er kodet slik at den øker med en verdi for hvert år et regime blir opprettholdt. Dersom et regime kolliderer og gjennomgår transisjon, blir det påfølgende året kodet 0. DURABLE variabelen måler transisjon med utgangspunkt i endringer i Polity indeksen. Dersom det oppstår en tre poengs, eller mer, endring i Polity indeksen mellom to år blir denne endringen i maktstrukturen sett på som substansiell, og staten har gjennomgått transisjon (Marshall 2010:17).

Ut ifra denne samme kodingen baseres også den avhengige variabelen *trans_polity*. Dersom en stat får verdien 0 på DURABLE variabelen, har det oppstått en tre poengs endring i Polity skalaen og staten har gjennomgått transisjon. Den samme staten blir av den grunn kodet med verdien 1 i *trans_polity* variabelen. Dersom det oppstår en tre poengs endring i Polity indeksen mellom to årstall innenfor perioden 1976-1988 og 1989 - 2001 i en stat, får staten verdien 1. Mindre eller ingen endring har blitt kodet 0.

Den største utfordringen med den avhengige variabelen er knyttet til relabiliteten og validiteten til den avhengige variabelen som blir anvendt for den arabiske våren. Problemet er knyttet til datatilgjengeligheten for årene 2011 og 2012. Polity har ikke publisert data for de aktuelle årene. På grunn av dette er det ikke mulig å kode variabelen ut ifra Polity datasettet. Det har derfor vært nødvendig å foreta en separat datainnsamling, samt egen koding av variabelen. Det knyttes helt egne krav til denne prosessen, spesielt siden den skal ha den samme typen validitet og reliabilitet som den avhengige variabelen i 1975- og 1988-datasettene.

Metoden som er anvendt i kodingen av den avhengige variabelen under den arabiske våren, har vært å reprodusere måten Polity indeksen klassifiserer stater på. Dette har blitt gjort for å imøtekomme krav om at datainnsamlingsmetoden skal være pålitelig, som betyr det at dersom en benytter den samme prosedyren, vil en produsere det samme målet (King et al. 1994:25). Ved å benytte seg av allerede etablerte måter å klassifisere regimer, vil dette øke sjansen for at dataene som blir produsert, vil være lik de som vil bli produsert av Polity. Graden av reproduserbarhet refererer reliabiliteten, men også til hele resonneringsprosessen konklusjonen baserer på. Andre forskere skal kunne kopiere dataene og kunne spore logikken til hvordan vi kom fram til konklusjonen (King et al. 1994:25). Ved å benytte seg av den samme klassifiseringen som Polity datasettet, vil det sikre at dataene kan bli reprodusert.

Under kodingen er det viktig å registrere og rapportere alle stegene i hele datainnsamlingsprosessen (King et al. 1994:23). For å bedømme endringene i maktstrukturen basere kodingen endringer i dimensjonene som nevnes i Polity IV kodeboken og som det ble nevnt under operasjonaliseringen av transisjon i 2.1.4. De samme kriteriene som benyttes i Polity IV, har blitt forsøkt anvendt på dataene under kodingen, noe som resulterte i at i alt 8 stater har blitt kodet 1 for transisjon². De statene som gjennomgikk transisjon er Cote D'Ivoire, Egypt, Kyrgystan, Myanmar(Burma), Niger, Libya, Thailand, Tunisia. Transisjonene er konsentrert om omkring det nordlige og østlige Afrika. Færre stater enn først antatt gjennomgikk transisjon i Midtøsten og det nordlige Afrika. Dette skyldes at flere av regimene intensiferte volden og slo ned opprørerne, eller gjennomførte små politiske reformer, men ingen gjennomgikk transisjon.

² For koding av *trans_polity* under den arabiske våren se Tabell 1 i Appendiks

Kodingens utgangspunkt begynte kodingen med å studere Freedom House sin rapport om frihet i verden i 2012. I rapporten er det kartlagt hvilke globale hendelser som har oppstått fra 1. januar til 31. desember (Puddington 2012:19). Rapporten inneholder blant annet oversikt over hvilke stater som har gjennomgått endringer i maktstrukturen. På grunnlag av disse dataene har det vært mulig å gjøre kodingen blitt enklere fordi det har vært mulig å ekskludere et bredt antall stater hvor det ikke har vært endringer i statens maktstruktur.

Når antall mulig case har blitt snevret inn, har det blitt foretatt en videre vurdering av hver enkelt stat. Fordi Polity dataene ikke er tilgjengelig har det vært nødt å gå til alternative datakilder. Kildene det er blitt tatt utgangspunkt i er tilgjengelig data fra Freedom House og Human Rights Watch, som gir detaljerte beskrivelser av de innenrikspolitiske forholdene i statene (Human Rights Watch 2012d, Human Rights Watch 2012b, Human Rights Watch 2012c, Human Rights Watch 2012h, Human Rights Watch 2012a, Human Rights Watch 2012e, Human Rights Watch 2012f, Human Rights Watch 2012g, Puddington 2012, Freedom House 2012b, Freedom House 2012a).

Deretter har det blitt foretatt en vurdering med utgangspunkt verdiene statene hadde på de forskjellige Polity dimensjonene i 2010. Disse verdiene blir så sammenlignet med de innenrikspolitiske forholdene som er beskrevet Human Rights Watch og Freedom House rapportene. Under sammenligningen blir verdien til hver Polity dimensjon i 2010 sett opp mot endringene. Dersom endringene i dimensjonene tilsvare tre poengs, blir staten kodet 1 for transisjon.

3.3.2 Uavhengige Variabler

På grunn av manglende data inneholder datasettene også et forskjellig antall forklaringsvariabler. Datasettet for den tredje bølgen inneholder 11 forklaringsvariabler, den fjerde bølgen inneholder 14 forklaringsvariabler, mens den arabiske våren inneholder 18 forklaringsvariabler. Dette betyr at resultatene kun kan sammenlignes mellom den arabiske våren og den fjerde bølgen, og at resultatene til enkelte forklaringsvariabler ikke kan sammenlignes med noen, men er kun inkludert i den arabiske våren. Det vil fortsatt være naturlig å inkludere de variablene som befinner seg i datasettet for den arabiske våren, fordi oppgaven ikke bare er en komparativ karakter. Målet med oppgaven er også å sammenligne

hvilke strukturelle faktorer som fører til transisjonsbølger, men også å være et utforskende studie om hva som kan forklare transisjonsbølger generelt. Derfor er det nødvendig å kontrollere for enkelte variabler, selv om det kun kontrolleres for dem i et datasett

3.2.3 Moderniseringsvariabler

Økonomisk utvikling blir målt med variabelen *Bnp_pc* og dataene er hentet Verdensbanken (World Bank Group 2012c). Variabelen måler bruttonasjonalproduktet delt på antall innbyggere, konvertert til «current» amerikanske dollar (World Bank Group 2012c). Variabelen er ikke justert til ppp dollar fordi det ikke eksisterer tilstrekkelig langt tilbake i tid. Økonomisk vekst blir målt med variabelen *øko_vek* og er hentet fra Verdensbanken (World Bank Group 2012b). Variablene måler den årlige prosentvise vekstraten til bruttonasjonalproduktet, og er basert på «current» US dollars (World Bank Group 2012b).

Utdannelsesnivået blir målt med to variabler. En stats utdanningsnivå blir målt med *utdan*, som er hentet fra UNDPs database (UNESCO Institute for Statistics 2011). Variabelen måler gjennomsnittlig antall år med utdanning som er mottatt av alle personer over 25 år. Det eksisterer to problem knyttet til datatilgjengeligheten for denne variabelen. Det eksisterer ikke data på variabelen i under den tredje bølgen, så variabelen er ikke inkludert i dette datasettet. Det eksisterer heller ikke data for årstallet 1988, noe som gjør at dataene for den fjerde bølgen har blitt hentet fra 1985. Om en studerer dataen eksisterer det ikke veldig store forskjeller mellom 1985 og 1990, som er det neste årstallet det er dokumentert verdier på. Dette indikerer at variabelen ikke er veldig flyktig og det derfor ikke er spesielt problematisk å bruke verdier hentet tre år tidligere. Dermed er det kun den arabiske våren og den fjerdebølgen som kan sammenlignes. Høyere utdanning blir målt med variabelen *Høy_utdan*, hentet fra Verdensbanken (World Bank Group 2012h). Variabelen måler brutto innrullingsratioen til populasjonen i tertiære utdannelsesinstitusjoner. Tertiær utdannelsesinstitusjoner er en standardisert samlebetegnelse på høyere utdanning i forskjellige stater (World Bank Group 2012h).

Størrelse på middelklassen blir målt med variabelen *mid_kla*, hentet fra Verdensbanken (World Bank Group 2012i). Variabelen måler hvor stor prosentandel av BNP som kommer fra servicesektoren. Servicesektoren inkluderer partisalgs, detaljhandel, transport, profesjonelle og personlig tjenester som utdanning, helsetjenester og eiendomsmegling (World Bank Group

2012i). Størrelsen på arbeiderklassen blir målt med variabelen *arb_kla* og er basert på dataen fra Verdensbankens World Development Indicators (World Bank Group 2012a). Variabelen måler hvor stor prosentandel av BNP som kommer fra industriell produksjon. Industriell produksjon inkluderer virksomhet som gruvedrift, anleggsarbeid, kraftproduksjon, vann og kloakk (World Bank Group 2012d). Hverken *arb_kla* og *mid_kla* er ikke direkte mål på klassekomposisjon. Disse har blitt brukt fordi det ikke eksisterer et direkte mål på klasses størrelse. Service- og industrisektoren, er også de sektorene som tradisjonelt har blitt forbundet med middel- og arbeiderklassen, og de kan derfor gi en indikasjon kunne gi en indikasjon på en klasse potensielle størrelse.

3.2.4 Negative faktorer

Etnisk heterogenitet blir målt med variabelen *etnis*, hentet fra Quality of Government (heretter QoG) datasettet (Svensson, Stefan, Staffan og Bo 2012). Variabelen måler den prosentvise sannsynligheten for at to tilfeldig valgte personer tilhører den samme etnisklingvistiske gruppen i en gitt stat. Jo høyere verdi, desto mer heterogene samfunn. Etnisitet blir definert ut ifra en kombinasjon av etniske og lingvistiske karakteristikk og gir dermed et mer komplekst bilde av heterogene stater enn variabler som baserer seg kun på lingvistiske faktorer (Svensson et al. 2012: 71). Religiøs pluralisme blir målt med variabelen *relig*. Variabelen er hentet fra QoG datasettet (Svensson et al. 2012). Variabelen måler i likhet med *etnis* den prosentvise sannsynligheten for at to tilfeldig valgte personer i en stat ikke vil ha den samme religionen. Jo høyere tall, desto høyere grad av fraksjonalisme. Det eksisterer ikke verdier på både *etnis* og *relig* variablene lengre frem enn til 2008. Dette gjør at datasettet for den arabiske våren er nødt til å basere seg på verdier fra 2008. Den religiøse og etniske sammensetningen i en stat er rimelig tidskonstant, og det oppstår ikke store endringer i en stats sammensetning. Det er derfor ikke særlig problematisk å bruke verdier fra 2008.

Korrupsjon blir målt med variabelen *korrup* og er hentet fra Transparency International korrupsjonsindeks(CPI) (Transparency International 2010). Transparency International definerer korrupsjon som misbruk av makt for privat vinning. CPI- indeksen rangerer land etter den antatte korrupsjonen i offentlig sektor på en skala fra 0 til 10, hvor 0 er mest korrump, mens 10 er minst korrump. Det er knyttet problem til dataene fra Transparency International, fordi disse ikke går lenger tilbake enn til 1990. Det er dermed ikke tilgjengelige data på korrupsjon før dette året, og av den grunn vil kun 2010 datasettet inkludere denne

variabelen. Korrupsjon er et vanskelig fenomen å måle, men dataen fra Transparency International er et av de mest brukte målene på korrupsjon og av den grunn anses validiteten for å være ivaretatt. B

Kolonibakgrunn blir målt med variabelen *koloni*. Variabelen er en dikotomi hvor statene med koden 1 har hatt kolonifortid, mens alle andre får verdien 0. Variabelen er omkodning av variabelen *ht_colonial*, hentet fra QoG datasettet (Svensson et al. 2012:107), som baserer dataene på Hadenius og Teorell (2007). Dersom variablene har verdien 0, indikerer det ingen kolonifortid, mens 1 – 10 er verdier som indikerer opphavet til kolonimakten (1=Dutch, 2=Spanish, etc.) (Svensson et al. 2012:107-108). Kodingen er slik at alle enheter som har verdier fra 1-10 har blitt kodet om til 1, mens enheter med verdien 0 fortsatt har verdien 0. Dermed får vi en dummy hvor verdien 1 indikerer kolonibakgrunn, og verdien 0 indikerer ikke kolonibakgrunn.

3.2.4 Pressdempende variabler

Militærregimer blir målt med variabelen *mil_reg*. Variabelen er en dummy som er omkodet fra variablene I, hentet fra QoG datasettet (Svensson et al. 2012), basert på data fra Hadenius og Teorell Authoritarian Regimes Data Set (Hadenius og Teorell 2010). Variabelen måler om en stat har en form for militærstyre og er kodet slik at enhetene med verdier fra 4-7 (Military, Military No-Party, Military Multiparty, Military One-party) får verdien 1, mens alle andre får verdien 0. Det er kun tilgjengelige verdier fram til 2008, så derfor vil 2010 datasettet basere seg på disse. Regimeformer er ikke flyktige variabler, og der forekommer derfor heller ikke hyppige utskiftninger av regimeformen, derfor er det ikke blitt ansett som et problem å benytte seg av verdier fra 2008.

Militærutgifter blir målt med variabelen *mil_bud*, hentet fra Verdensbankens World Development Indicators (World Bank Group 2012e). Variabelen måler militærutgifter som prosent av BNP. Militærutgifter inkluderer bevilgninger til væpnede styrker, forsvarsdepartement og andre statlige organ som er involverte i forsvarsprosjekt, samt utgifter til paramilitære styrker som er trent for militæroperasjoner (World Bank Group 2012f). Variabelen har ikke dokumenterte verdier lengre tilbake enn 1988, så variabelen er derfor ikke inkludert i datasettet for den tredje bølgen. Det er altså kun den fjerde bølgen og den arabiske våren som vil bli sammenlignet i denne oppgaven.

Olje blir målt med variabelen *olje_eks*, hentet fra QoG datasettet (Svensson et al. 2012) basert på data fra Verdensbanken (World Bank Group 2012a). Variabelen måler brennstoff eksport som prosentandelen av vareeksporten. Det eksisterte ikke data for årstallet 1975, samtidig var frafallet av verdier så stort i 1988 at variabelen ikke lot seg bruke. Derfor er variabelen kun inkludert i 2010 datasettet. Variabelen er direkte mål på en stat oljeressurser, fordi den måler eksport av drivstoff. Variabelen gir derimot den fordelten at den ser hvor mye av eksporten som kommer fra salg av drivstoff og derfor er mulig å se hvor avhengig en stat er inntekter fra drivstoff. Av den grunn anses målevaliditeten for å være ivaretatt fordi det kan gi en indikasjon på hvor uavhengig staten er av andre inntekter, noe som er kompatibelt med teorien.

3.2.5 Diffusjonsvariabler

Diffusjonseffekten av naboland blir målt med to variabler, én for andel demokratiske naboland og én for andelen transisjoner i naboland. Diffusjonseffekten av demokratiske naboland blir målt med variabelen *p_demo*. Denne variabelen er basert på diffusjonsvariabelen benyttet i Doorenspleet (2005:143) analyse, som måler prosentandelen av demokratiske naboland. Et naboland blir definert igjennom fysisk landegrense. Dette innebærer at øyer ikke får verdier. Om en stat er demokratisk blir målt ut ifra Polity verdien. Polity skalaen er blitt omkodet slik at den går fra 0 til 20, hvor 0 er minst og 20 er mest demokratisk. Dersom en stat har en verdi på 16 eller over, blir staten klassifisert som demokratisk (Marshall, Jaggers og Gurr 2012). Kodingen av variabelen er gjort på følgende måte: Først blir alle naboland til hver enkel stat i datasettet identifisert. Det blir gjort tre ganger, en ved å studere kart for årstallene 1975, 1988 og 2010 (National Geographic 2012a, National Geographic 2012b, Google Maps 2012). Etter alle nabolandene er blitt identifisert, får de som har Polity verdi 16-20 koden, mens alle andre får koden 0. Deretter blir antallet demokratier delt på antall naboland og dermed får vi prosentandelen av stater som er demokratiske.

Ut ifra samme prinsipp er variabelen *p_trans* blitt kodet. Variabelen måler antall transisjoner i en stats naboland. Målet på transisjon bygger på den avhengige variabelen, altså en tre poengs endring i Polity scoren mellom to år. Midlertidig er et aspekt som skiller kodingen av *p_trans* ifra *p_demo*. For at variabelen skal samsvare med teorien om diffusjon er det ikke mulig å se

på prosentandelen av naboland som ved *p_demo*. Teorien er at en transisjon i en stat starter en snøballeffekt og påvirker transisjon i naboland. For at det skal eksistere en kausal sammenheng mellom transisjon i naboland og transisjon i staten som undersøkes, må transisjonen i nabolandet komme før transisjonen i landet som undersøkes. Om transisjonen i nabolandene kommer etter transisjonene i staten som undersøkes, vil det ikke eksistere en kausal rekkefølge.

Dette betyr at det er tatt to forbehold under kodingen: Dersom staten som undersøkes ikke gjennomgår transisjon, blir alle transisjonene statens naboland registrert, sånn som det ble gjort med demokratier i *p_demo*. Dersom det oppstår transisjon i staten som undersøkes blir kodingen annerledes. For da blir kun transisjonene i nabolandene som oppstod før eller samme år som transisjonene i staten som undersøkes, registrert. Dersom det oppstår transisjoner i nabolandene, som kommer etter transisjonen i staten som undersøkes i tid, blir disse utelatt fra kodingen. Variabelen er på denne måten i tråd med den teoretiske antagelsen og kodingen er avhengig av verdien på den avhengige variabelen. Deretter blir antall transisjon transisjoner i naboland, delt på andel naboland og vi sitter igjen med prosentandelen av transisjoner i naboland.

Antall fasttelefoner blir målt med variabelen *tlf*. Variabelen er hentet fra QoG datasettet (Svensson et al. 2012) som baserer dataene på verdier fra verdensbanken (World Bank Group 2012a). Dataene er kun tilgjengelig for 1988- og 2010 datasettet. Variabelen måler antall faste telefonlinjer per 100 personer i en stat (Svensson et al. 2012:156)

Diffusjon via kommunikasjonsmidler har tre forskjellige variabler. Antall mobiltelefoner blir målt med variabelen *mob_tlf*. Variabelen bygger på data fra verdensbanken. Det er kun 2010 datasettet som vil ha verdier på denne variabelen. Dette skyldes at bruk av mobiltelefoner ikke eksisterte eller ikke var utbredt i 1975 eller 1988. Variabelen blir målt med antall telefonabonnement per 100 personer i en stat. Mobiltelefonabonnement blir målt som abonnement til en offentlig mobiltefontjeneste, som gir tilgang til det offentlige telefonnettverket (World Bank Group 2012g).

Internett blir målt med variablene *Inet*. Variabelen er hentet fra QoG datasettet (Svensson et al. 2012) basert på data fra verdensbanken (World Bank Group 2012a). Datasettet måler

internettbrukere per 100 personer i en stat. Tilgang til internett er nytt teknologisk fenomen, og det er ingen eller veldig få stater har tilgang på internett i 1975- og 1988 datasettene. Variabelen er derfor bare inkludert i 2010 datasettet.

3.3 Oppsummering av data og metode

I dette kapittelet er det blitt vist at det er en kvantitativ tilnærming som er mest egnet til i svare på problemstillingen, som vil bli besvart gjennom å bruke tre separate logistiske tverrsnittanalyser. Selv om tverrsnittanalysene gir det minst realistiske bildet av verden, har metoden vært det beste alternativet. Dette skyldes sammenlignbarheten mellom den arabiske våren og demokrati bølgene og på grunn av karakteristikken til den avhengige variabelen.

Det er også blitt vist at det har vært nødvendig å foreta en egen koding av den avhengige variabelen under den siste transisjonsbølgen, den arabiske våren, på grunn av manglende data fra Polity. Hvordan variabelen har blitt kodet har blitt nøye dokumentert for å sikre målevaliditeten, og at dataene er reproduserbare. Det har blitt redegjort for operasjonaliseringen uavhengige variabler og hvordan målevaliditeten har blitt ivaretatt hos disse.

Til slutt har det blitt vist at det er forskjell i forhold til hvilke variabler det har eksistert tilgjengelig data på. Dermed inneholder at de tre datasettene forskjellig antall variabler. Dette kan være problematisk ettersom det ikke blir kontrollert for enkelte effekter i enkelte av datasettene, men ikke mulig å gjøre noe med ettersom det ikke eksisterer data. Det er forsvarlig og kun å inkludere variablene i et datasett. Selv om studiet sammenligner bølger har også en utforskende karakter. Det vil derfor uaktuelt og ikke inkludere variabler, som kan ha en potensiell effekt, ettersom dette innebærer å forkaste informasjon som kan være verdifull for fremtidig forskning.

4. Empirisk analyse og resultater

I dette kapitlet utføres den empiriske analysen av strukturelle faktorerers påvirkning på transisjonsbølger. Kapitlet er inndelt i fem deler, hvor den første delen inneholder deskriptiv statistisk om hver enkel variabel i de tre datasettene. For å få mest ut av resultatene til den deskriptive statistikken, vil det bli en felles diskusjon av en variabels deskriptive verdier i de forskjellige datasettene, istedenfor å diskutere dem hver for seg. Den deskriptive delen avsluttes med en diskusjon om det store frafallet av verdier, og om forsøk på å imøtekomme problemet med datamangel.

I den andre delen av kapitlet blir resultatene og modelloppbygningen i de tre ulike datasettene presentert i tre ulike deler. Målet under modelloppbygningen er å teste variabler forankret i ulik teori, for deretter å utlede tre modeller som inkluderer de variablene som best kan forklare opphavet til transisjon i hver enkelt bølge. Etter det har blitt utledet tre modeller vil det bli gjennomført en felles hypotesetesting. Her blir funnene i hver enkelt modell sammenlignet med hverandre, for å se på hvilke hypoteser som det er mulig å bekrefte i alle datasettene. Etter hypotesetestingen vil det bli sett om forutsetningene for hver av modellene er oppfylt.

Til slutt blir funnene i de forskjellige analysene sett opp mot hverandre og sammenlignet for å se hvorvidt det eksisterer felles eller ulike forklaringer på transisjonsbølger, eller om bølgene er et produkt av forskjellige omstendigheter.

I en statistisk analyse er det aldri mulig å være sikker på at korrelasjonen som eksisterer i utvalget faktisk eksisterer i populasjonen. Når en setter et signifikansnivå innebærer dette å sette en kritisk verdi som sier hvor mye usikkerhet en er villig til å akseptere, i forhold til om korrelasjon i utvalget faktisk eksisterer i populasjonen. Fordi studiet er utforskende vil det ikke bli satt et konkret signifikansnivå. Dette gjøres i et forsøk på å unngå *type 2* feil. En *type 2* feil innebærer og ikke å avvise nullhypotesen selv om den faktisk er feil. Når en reduserer sannsynligheten for å begå en *type 2* feil, øker samtidig sannsynligheten for å begå *type 1* feil, hvilket innebærer å avvise en korrekt nullhypotese (Midtbø 2007:64-65). Dette innebærer at variabler som er signifikante på 10 % nivå også vil bli inkludert med videre i modellene, samtidig som hypotesene ikke blir forkastet ut ifra et spesifikt nivå.

4.1 Deskriptiv statistikk

I tabell 6, 7 og 8 presenteres den deskriptive statistikken for de avhengige og uavhengige variablene i hver av de tre datasettene. Delkapittelet er inndelt slik at det først vil bli en felles diskusjon av verdiene til hver variabel, istedenfor å diskutere verdiene i hvert datasett hver for seg. Dette blir gjort for å få mest ut av de deskriptive dataene og en mest mulig interessant diskusjon, ved å sammenligne statistikken opp mot hverandre. I den siste delen av kapittelet vil det bli en felles diskusjon av de manglende verdiene i datasettene. Her vil de potensielle problemene fra fallet har fått for analysen bli diskutert og tiltakene som har blitt gjennomført for å imøtekomme problemene.

Hvert datasett består av alle de autoritære statene som eksisterte før hver bølge brøt ut. Av den grunn består hvert datasett av ulikt antall og forskjellige enheter. Som en ser i tabell 6, 7 og 8 inneholder datasettene 108 enheter i 1975, 101 enheter i 1988 og 84 enheter i 2010.

Tabell 6: Oversikt over deskriptiv statistikk for den tredje bølgen: 1975

Variabler	Minimum	Maksimum	Gjennomsnitt	St.avvik	Enheter
Avhengig variabel					
trans_polity	0	1	0.29	.45	108
Uavhengige variabler					
bnp_pc	82.21	27589.85	1484.22	3734.39	80
øko_vek	-13.51	30.07	3.96	7.41	74
høy_utdan	0.09	43.02	5.81	7.25	89
mid_kla	19.66	68.41	40.64	11.17	64
arb_kla	8.15	79.09	31.57	16.77	64
etnis	0	0.93	0.51	0.26	101
relig	0	0.86	0.41	0.24	100
koloni	0	1	0.78	0.41	108
mil_reg	0	1	0.38	0.48	108
p_demo	0	0.6	0.12	0.19	100
p_trans	0	1	0.15	0.22	99

Tabell 7: Oversikt over deskriptiv statistikk for den fjerde bølgen: 1988

Variabler	Minimum	Maksimum	Gjennomsnitt	St.avvik	Enheter
<i>Avhengig variabel</i>					
trans_polity	0	1	0.61	.48	101
<i>Uavhengige variabler</i>					
Bnp_pc	151.14	22513.9	1730.03	3164.07	89
Øko_vek	-13.37	15.48	3.46	5.88	81
Høy_utdan	0.38	35.39	8.63	7.83	59
Utdan	0	8.80	3.18	2.44	94
mid_kla	22.20	73.82	45.63	10.48	75
arb_kla	9.38	58.11	28.06	11.69	75
etnis	0	0.93	0.52	0.26	96
relig	0.00	0.86	0.43	0.24	95
koloni	0	1	0.79	0.40	101
mil_reg	0	1	0.28	0.45	100
mil_bud	0.43	18.26	3.65	3.30	62
p_demo	0	1	0.18	0.26	92
p_trans	0	1	0.37	0.32	92
tlf	0.02	32.98	3.51	5.92	92

Tabell 8: Oversikt over deskriptiv statistikk for den arabiske våren: 2010

Variabler	Minimum	Maksimum	Gjennomsnitt	St.avvik	Enheter
<i>Avhengig variabel</i>					
trans_polity	0	1	.09	.29	84
<i>Uavhengige variabler</i>					
Bnp_pc	192.12	61531.69	5964.88	10647.17	81
Øko_vek	-5.05	14.47	4.88	3.29	82
Høy_utdan	.51	95.15	22.92	23.72	29
Utdan	0	12.10		2.89	84
mid_kla	4.21	79.25	46.73	14.84	70
arb_kla	14.28	92.59	35.76	17.12	70
etnis	0.03	0.93	0.55	0.23	83
relig	0.00	0.81	0.43	0.23	84
koloni	0	1	0.73	0.44	84
korrup	1	9.2	2.88	1.36	81
mil_reg	0	1	0.11	0.32	84
mil_bud	0.31	10.40	2.54	1.83	73
olje_eks	0	98.61	25.23	34.79	69
p_demo	0	1	0.34	0.31	78
p_trans	0.10	1	0.10	0.21	78
tlf	0.05	38.40	9.83	10.91	83
mob_tlf	1.23	187.86	72.78	45.48	84
Inet	0.00	78	14.46	16.64	84

4.1.1 Avhengig variabel

Den avhengige variabelen er *trans_polity*. Variabelen er dikotom, hvor stater som har gjennomgått transisjon får verdien 1, mens alle andre får verdien 0. Dette gir en minimumsverdi på 0 og en maksimumsverdi på 1. Fordi variabelen er dikotom kan gjennomsnittet tolkes som en proporsjon som beskriver andelen av enheter som har fått verdien 1 (Midtbø 2007:44).

I de tre datasettene er gjennomsnittene følgende: 0.29 i 1975, 0.61 i 1988 og 0.09 i 2010. Under den tredje bølgen gjennomgikk altså 29 % (32 av 108 enhetene) transisjon. Dette er omtrent halvparten så mange enheter sammenlignet den fjerde bølgen hvor 61 %, (62 av de 101 enhetene), gjennomgikk transisjon. Under den arabiske våren var det kun 10 %, (8 av de 84 enhetene) som gjennomgikk transisjon.

Når en sammenligner den tredje- og den fjerde bølgen, er det overraskende at gjennomsnittet er nesten dobbelt så stort under den fjerde bølgen, sammenlignet med den tredje. Hvorfor omfanget av transisjonene er så mye høyere uvisst. Gjennomsnittet under den arabiske våren var kun på 10 %, som er mye lavere sammenlignet med de to andre bølgene. Det er naturlig at gjennomsnittet lavere her, ettersom den kodingen av variabelen kun baserer seg på endringer mellom 2010 til 2011. Til sammenligning er den tredje og fjerde bølgen kodet ut ifra endringer innenfor en 12 års periode og derfor er det logisk at det har oppstått flere transisjoner innenfor tidsrommet.

Kombinasjonen av liten utvalgsstørrelse (84) og et lavt gjennomsnitt (10 %), kan være problematisk. Når et fenomen forekommer sjeldent i et lite utvalg (mindre enn 200), oppstår det bias blant logit koeffisientene, hvor sannsynligheten blir underestimert i modellen. Dette kan føre til upresise regresjonskoeffisienter i analysen (King og Zeng 2001:693).

Som vist i 3.2, utgjør en tverrsnittsanalyse det beste alternativet, fordi det vil gjøre sammenligningen av den arabiske våren og demokratibølgene lettere og fordi den avhengige er transisjon, noe som utelukker en tidsdimensjon. King et al. (1994:75) argumenterer for at desto mer usikkerhet en er villig til å akseptere, desto mindre observasjoner trenger man. Dette gjelder spesielt i tilfeller hvor ny kunnskap er viktig. I disse tilfellene kan man komme med viktige bidrag ved å benytte seg av få observasjoner. Det er dermed forsvarlig å bruke tverrsnittsanalyse, selv om variasjonen på den avhengige variabelen under de arabiske våren er lav, fordi dette potensielt kan generere ny verdifull kunnskap.

4.1.2 Uavhengige Variabler

4.1.3 Moderniseringsvariabler

Den økonomiske utviklingen blir målt med variabelen *Bnp_pc*. Variabelens gjennomsnitt er 1484.22 i 1975, 1730.03 i 1988 og 5964.88 i 2010, mens standardavvikene er på 3734.39 i 1975 3164.07 i 1988 og 10647.17 i 2010. Når en sammenligner gjennomsnittet og

standardavvikene er verdiene under den fjerde bølgen annerledes enn forventet, fordi den en regner med at de fleste land opplever en økonomisk vekst. Den forventede utviklingen av variablene er en moderat positiv utvikling over tid, selv om enhetene i analysene er ulike.

Når en sammenligner gjennomsnittet og standardavvikene i bølgene, er dette ikke tilfellet. Den tredje og fjerde bølgen har nesten identiske verdier, mens gjennomsnittet og standardavviket er tre ganger så stort under den arabiske våren. Det samme mønsteret reflekteres i maksimumsverdiene, som reduseres mellom 1975 hvor verdien var 27589.85 og 1988 hvor verdien var 22513.9, for så å bli det tredoblete i 2010 hvor verdien var 61531.69. Alle gjennomsnittene er også veldig lave, noe som betyr at de tre datasettene består av fattige stater.

I alle datasettene er riktignok standardavviket omtrent dobbelt så stort som gjennomsnittet, noe som indikerer at verdiene er spredt langt unna gjennomsnittet. I tillegg sier standardavviket at spredningen er mye større under den arabiske våren, enn under den tredje- og fjerde bølgen. Alt i alt har er gjennomsnittet i alle tabellene hvilket indikerer at alle statene er fattige, noe som er i tråd med det som er forventet ut ifra moderniseringsteorien.

Den økonomiske veksten er målt med *Øko_vek*. Variabelens gjennomsnitt er 3.93 i 1975, 8.63 i 1988 og 5.56 i 2010, mens standardavviket er 7.48 i 1975, 5.94 i 1988 og 3.34 i 2010. Det er ikke overaskende at det er så store forskjeller i gjennomsnittet og standardavviket i de tre modellene, ettersom økonomisk vekst måles som den prosentvise endringen i BNP mellom to år. Av den grunn er det naturlig at det er store forskjeller i de deskriptive verdiene i de forskjellige datasettene, fordi vekst varierer sterkt fra år til år. Det samme er reflektert i maksimums og minimumsverdiene, som er -13.51 og 30.07 i 1975, -13.37 og 15.48 i 1988 og -4.58 og 13.82 i 2010.

Det generelle utdannelsesnivået blir målt med variabelen *Utdan*. Variabelen er kun inkludert i datasettene for den fjerde bølgen og den arabiske våren. Variabelens gjennomsnitt er 3.18 i 1988 og 6.04 i 2010, mens standardavviket er 2.44 i 1988 og 2.89 i 2010. Gjennomsnittet er nesten dobbelt så stort under den arabiske våren, sammenlignet med den fjerde bølgen, mens standardavviket nesten er likt. Det generelle utdannelsesnivået var dermed mye høyere under den arabiske våren og dette kan indikere at det har vært en positiv tren innenfor utdanning. t.

Dette blir også reflektert maksimumsverdiene økte fra 8.80 under den fjerde bølgen, til 12.1 under den arabiske våren.

Høyere utdanning blir målt med variabelen *Høy_utdan*. Variabelens gjennomsnitt er på 5.51, i 1975, 8.63 i 1988 og 22.78771 i 2010, mens standardavviket er 6.16 i 1975, 7.83 i 1988 og 23.72 i 2010. Variabelen ser ut til å følge samme mønster som *Bnp_pc*. Det er en relativt svak utvikling mellom den tredje og den fjerde bølgen, men en kraftig økning under den arabiske våren i både gjennomsnitt og standardavviket. Det samme gjelder maksimumsverdiene hvor det er svak økning mellom 27.19 i 1975 og 35.39 i 1988, hvor det deretter er en voldsom økning i til 95.15353 i 2010. Både velstandsnivået og andelen med høyere utdanning har dermed økt kraftig mellom 1988 og 2010. Hvorfor det har oppstått en eksplosiv vekst er uvisst, det kan skyldes forskjellige enheter i datasettene, eller det kan skyldes en at flere av de autoritære statene har blitt modernisert. Variablenes maksimumsverdier og standardavvik høye, noe som indikerer spredning av variabelens verdier.

Størrelsen på middelklassen blir målt med variabelen *mid_kla*. Variabelens gjennomsnitt er på 40.64 i 1975, 45.63 i 1988 og 46.73 i 2010, mens standardavvikene på 11.17 i 1975, 10.48 i 1988 og 12.77 i 2010. Det er relativt små forskjeller mellom størrelsen på middelklassen i de forskjellige datasettene, hvor størrelsen på middelklassen ligger på rundt 40-45 prosent.

Arbeiderklasse blir målt med variabelen *arb_kla*. Variabelens gjennomsnitt er på henholdsvis 31.57 i 1975, 28.06 i 1988 og 34.62 i 2010, mens standardavvikene 16.77 i 1975, 11.69 i 1988 og 13.94 i 2010. Størrelsen på arbeiderklassen er også mer eller mindre den samme i alle datasettene, hvor ca. 30 % av de yrkesaktive kan sies å være en del av denne. Arbeiderklassen er dermed 10- 15 % mindre enn middelklassen i alle datasettene.

Variablene for klasse er mer eller mindre konstante i alle datasettene. De store forskjellene i den økonomiske utviklingen har dermed ikke fått den samme innvirkningen på klassekomposisjonen. Inntektskildene er mer eller mindre de samme. Hvorfor veksten ikke har skapt en høyere middel- eller arbeiderklasse er derfor underlig.

4.1.4 Negative Faktorer

Graden av etnisk pluralisme blir målt med variabelen *etnis*. Variabelens gjennomsnitt er på 0.51 i 1975, 0.54 i 1998 og 0.55 i 2010, mens standardavvikene er på 0.26 i 1975, 0.26 i 1988 og 0.23 i 2010. Både gjennomsnittet og standardavviket har gjennomgått nevneverdige forandringer, til tross for endringer i datasettenes sammensetting. Gjennomsnittene indikerer at det er omlag 50 % sjanse for at to tilfeldig utvalgte personer vil tilhøre forskjellige etnisk-lingvistisk gruppe.

Det samme gjelder for religiøs pluralisme som blir målt med variabelen *relig*. Gjennomsnittet er 0.41 i 1975, 0.43 i 1988 og 0.43 i 2010, mens standardavvikene er på 0.23 i 1975, 0.24 i 1988 og 0.24 i 2010. Heller ikke denne variabelen ser ut til å ha blitt nevneverdig påvirket av endringer i datasettene, hvor både gjennomsnittet og standardavviket er forholdsvis like. Det er med andre ord i gjennomsnitt 40 % sjanse for at to tilfeldig utvalgte personer vil tilhøre to forskjellige religiøse grupper. Dette er 10 % lavere sammenlignet med *etnis*.

Korrupsjon blir målt med variabelen *korrupt* og variabelen er kun inkludert i datasettet for den arabiske våren. Gjennomsnittet ligger på 2.88, mens standardavviket er på 1,36. Dette betyr at et stort antall av enhetene er konsentrert om den nedre delen av korrupsjonsskalaen. Det er veldig høyt korrupsjon blant autoritære stater under den arabiske våren.

For å måle om en stat har en kolonifortid blir dummyvariabelen *koloni* benyttet. Variabelens gjennomsnitt er på 0.78 i 1975, 0.79 i 1988 og 0.73 i 2010. Prosentandelen av tidligere kolonistater er relativt lik i alle tre datasettene og er veldig høy, hvor over 70 % av alle de autoritære statene har en kolonifortid. Det er i tråd med den teoretiske forventningen at de autoritære statene er dominert av tidligere kolonistater. Dette kan skyldes en tilfeldighet, men er likevel svært interessant.

4.1.5 Pressdempende variabler

For å måle om en stat har et militærregime benyttes dummyvariabelen *mil_reg*. Gjennomsnittet til variabelen har konsekvent gått nedover, hvor færre og færre autoritære stater har et militærstyre som regimeform. Gjennomsnittene var på 0.38 i 1975, 0.28 i 1988 og 0.11 i 2010. Det faktiske antallet enheter som klassifiseres som militærregimer, har på samme måte blitt redusert 39 i 1975, 28 i 1988 og 10 i 2010. Det er interessant at det er langt færre enheter som klassifiseres som militærregimer, fordi dette er i tråd med den teoretiske

antagelsen om militærregimer har lettere for å bryte sammen. Sammenhengen kan riktignok skyldes en tilfeldighet.

Militærbudsjettene blir målt med variabelen *mil_bud*, og variabelen er kun inkludert i datasettene for den fjerde bølgen og den arabiske våren. Variabelens gjennomsnitt er 3.65 i 1988 og 2.56 i 2010, mens standardavvikene er 3.30 i 1988 og 3.30 i 2010. Standardavvikene er helt identiske, men gjennomsnittet har blitt redusert med en prosent. Om en ser på maksimumsverdiene, ble disse også redusert fra 18.26 under den fjerde bølgen til 10.40 under den arabiske våren. Både lave standardavvik og gjennomsnitt indikerer at militærbudsjettene er forholdsvis lave og konsentrert omkring den nedre delen av skalaen.

Tilgang på olje blir målt med variabelen *olje_eks*. Variabelen er kun inkludert i datasettet for den arabiske våren. Variabelens gjennomsnitt er på 22.52, mens standardavviket er på 31.94. Det høye standardavviket indikerer at variabelen er flyktig og at verdiene er spredt på variablene. Variabelens minimumsverdi er 0, mens maksimumsverdien er på 98.61, noe som betyr at det kan være problem med uteliggere.

4.1.6 Diffusjonsvariabler

Andelen demokratiske naboland blir målt med variablene *p_demo*. Variabelens gjennomsnitt er på 0.12 i 1975, 0.18 i 1988 og 0.34 i 2010, mens standardavvikene er på 0.19 i 1975, 0.26 i 1988 og 0.31 i 2010. Både standardavviket og gjennomsnittet øker mellom hvert enkelt datasett. Dette er i tråd med den forventede utviklingen; ettersom det eksisterer færre autoritære stater, blir konsekvensen flere demokratier. Når antallet demokratier øker, blir det en naturlig konsekvens at flere stater vil ha demokratiske naboland.

Andelen naboland som gjennomgår transisjon, blir målt med variabelen *p_trans*. Variabelens gjennomsnitt er 0.15 i 1975, 0.37 i 1988 og 0.10 i 2010, mens standardavvikene er 0.22 i 1975, 0.32 i 1988, 0.21 i 2010. Fordi variabelen er basert *trans_polity*, er det naturlig at variabelen har de gjennomsnittene den har. *Trans_polity* hadde høyest frekvens under den fjerde bølgen og lavest under den arabiske våren. Fordi flere stater gjennomgikk transisjon under den fjerde bølgen, blir den naturlige konsekvensen at en autoritær stat vil ha flere naboland som gjennomgår transisjon. Det er overaskende at den tredje bølgens gjennomsnitt kun er 5 prosentpoeng høyere enn gjennomsnittet til den arabiske våren. Dette kan ses på som en indikasjon på at transisjonene var velig konsentrerte geografisk.

Antall telefonlinjer blir målt med variabelen *tlf* og variabelen er kun inkludert i datasettene for den fjerde bølgen og den arabiske våren. Gjennomsnittene er på 3.51 i 1988 og 9.83 i 2010, mens standardavvikene er på henholdsvis 5.92 i 1988 og 10.91 i 2010. Standardavvikene er forholdsvis store, hvilket indikerer stor spredning av verdier blant enhetene. Det er forventet at gjennomsnittet øker som en konsekvens av at teknologien blir billigere og mer utbredt.

Antall mobiltelefonbrukere måles med variabelen *mob_tlf* og variabelen er kun inkludert i datasettet for den arabiske våren. Gjennomsnittet er på 72.78, mens standardavviket er på 45.48, hvilket indikerer at det er svært stor spredning av verdiene. Variabelens maksimumsverdi er 187.86, mens minimumsverdien er på 1.23.

For å måle internettbruk inkluderes variabelen *inet* og variabelen er kun inkludert i datasettet for den arabiske våren. Gjennomsnittet er på 14.46, mens standardavviket er på 16.64. Minimumsverdien er på 0, mens maksimumsverdien er på 78. Gjennomsnittet og maksimumsverdien tilsier at internettbruken er mye mindre utbredt enn mobiltelefonbruken, hvor færre stater har tatt del i den teknologiske utviklingen.

4.1.7 Normalfordelingen av variablene

Fordi analysene består av få enheter er det viktig at variablene er normalfordelt. Dette har blitt testet med en Shapiro–Wilk test. Hvis testen blir signifikant innebærer dette at variablene er normalfordelt. Alle variablene unntatt fem fikk signifikante tester og det er dermed ikke problem med normalfordelingen i noen av disse. Variabelen *øko_vek* ble ikke signifikant under den arabiske våren³. I histogrammet av variabelen, ser variabelen nesten perfekt normalfordelt ut⁴. Dette kan gi en indikasjon på problemet med normalfordelingen ikke er veldig stort. Det eksisterer ikke noen uteliggere. Det bør allikevel tas hensyn til den usignifikante Shapiro–Wilk testen i analysen

Variabelen *utdan* fikk en usignifikant Shapiro–Wilk test under den fjerde bølgen⁵. Når en studerer histogrammet viser det variabelen til heller ikke her er normalfordelt⁶. Dermed er det viktig å ta hensyn til variabelen videre i analysen. Det er allikevel viktig å ta hensyn til

³ Shapiro–Wilk test av *Øko_vek* Prob>z 0.630 (2010)

⁴ Se figur 1 i Appendiks

⁵ Shapiro–Wilk test av *Utdan* Prob>z 0.000 (1988) Prob>z 0.424(2010)

⁶ Se Figur 2 i Appendiks

variabelen i analysen. Variabelen *mid_kla* fikk usignifikante resultanter under alle⁷. Selv om testen ble usignifikant ser histogrammene til variablene normalfordelte unntatt, variabelen under den tredje bølgen⁸. *mid_kla* er dermed ikke normalfordelt under den tredje bølgen, og det er nødvendig å ta spesielle hensyn til denne variabelen i modelloppbygning.

4.1.8 Manglende verdier

Når en studerer de deskriptive tabellene, er det åpenbart at flere av de uavhengige variablene har et veldig stort frafall av verdier. Det er sannsynlig at frafallet kan ha påvirket den deskriptive statistikken, ettersom enkelte av variablene hadde verdier som gikk imot det som var antatt. Som nevnt i 4.1 og 4.1.1, forårsaker bruken av tverrsnitt at antallet enheter i analysen er veldig lavt i utgangspunktet, hvor hvert datasett består av 108 i 1975, 101 i 1988 og 84 i 2010 enheter. Frafall av verdier trenger ikke å være et problem, men når dette blir kombinert med et lite utvalg, kan det få store konsekvenser for analysen.

Det første problemet er knyttet til at antall frihetsgrader blir for lavt, som igjen vil ha en innvirkning på standardfeilene, som igjen påvirker t og p verdiene og dermed signifikanstesten. En finner frihetsgradene ved å trekke antall koeffisienter, inkludert konstantleddet, fra summen av antall enheter⁹. Jo flere variabler som blir inkludert i en modell, desto færre frihetsgrader sitter en igjen med i modellen (Midtbø 2007:106- 107). Det eksisterer ikke en absolutt nedre grense for antallet frihetsgrader som er nødvendig å inkludere, men problemet blir størst i små utvalg. Av den grunn er det helt nødvendig å ta hensyn til frafallet under modelloppbygningene.

Et annet problem med frafall, som også er større i små analyser, er knyttet til hvorvidt frafallet er tilfeldig eller selektivt. Dersom frafallet er tilfeldig, vil ikke dette ha alvorlige innvirkning på analysen, men dersom det eksisterer et mønster i frafallet, kan det få store konsekvenser. Et selektivt frafall kan gjøre at enkelte grupperinger blir underrepresentert i forhold til andre. På denne måten kan nettoutvalget ha en helt annen fordeling av verdier sammenlignet med hvordan verdiene faktisk er i bruttoutvalget. Nettoutvalget kan på den måten ikke være representativt for bruttoutvalget, noe som vil påvirke resultatene. Dette er spesielt

⁷ Shapiro–Wilk test av *mid_kla* Prob>z 0.236 (1975), Prob>z 0.696 (1988) Prob>z 0.779 (2010)

⁸ Se Figur 3, 4 og 5 i appendiks

⁹ Eksempel: I en bivariat modell blir antall frihetsgrader = N-2

problematisk dersom frafallet korrelerer med de variablene en er spesielt interessert i å undersøke (Skog 2004:100-101).

Om en studerer datasettene, ser en at det er problematiske aspekt knyttet til frafallet. Et problem oppstår i datasettene for den tredje- og fjerde bølgen. Det er stor forskjell i hvordan de geopolitiske forholdene var under disse bølgene sammenlignet med situasjonen i dag. En rekke stater har gjennomgått fundamentale endringer ved og enten å bli oppløst eller slått sammen. Eksempler på dette er oppløsningen av Sovjetunionen, Jugoslavia og Tsjekkoslovakia, foreningen av Nord- og Sør- Vietnam, Nord- og Sør- Yemen og Øst- og Vest Tyskland. Flere av datakildene unngår å dokumentere data eller tar ikke høyde for disse endringene, noe som resulterer i at det mangler data for disse statene. Dermed mangler det data på flere sentrale enheter som har opplevd transisjon, et frafall som ikke er spesielt heldig.

I tillegg ser det ut til at frafallet er konsentrert omkring enkelte grupperinger av enheter. Det er spesielt stater som har veldig lav Polity score, interne konflikter eller andre forhold som kan gjøre datainnsamling vanskelig, som også mangler verdier. Enkelte stater mangler verdier i alle tre datasettene, som Nord- Korea, Cuba, Taiwan, Tanzania og Haiti. Et annet gjennomgående problem er at frafallet er mye større før 1990 enn etter, samtidig som frafallet blir større jo lengre tilbake i tid en kommer. Enkelte av variablene har ingen verdier for årstallene 1975 eller 1988.

Problemet blir tydelig hvis en kjører fulle modeller. Fordi det er inkludert så mange forskjellige forklaringsvariabler fra forskjellige kilder, har konsekvensen blitt at frafallet har blitt spredt på forskjellige enheter. Konsekvensen blir at modellene hvor alle forklaringsvariablene er inkludert inneholder følgende antall enheter: 51 i 1975, 47 i 1988 og 38 i 2010.

Frafallet øker drastisk ved enkelte variabelkombinasjoner. Et gjennomgående problem er når klassevariablene *arb_kla* og *mid_kla* blir kombinert med variabelen for høyere utdanning *høy_utdan*. For å imøtekomme problemet er to tiltak gjennomført. Som nevnt tidligere har frafallet blitt en del av strategien under modelloppbygningen. Målet har vært å identifisere de variabelkombinasjonene som fører til høyest frafall av verdier, for så å inkludere variablene som bidrar mest til modellen.

Det andre tiltaket har vært å benytte seg av verdier fra tidligere årstall på de variablene hvor frafallet har vært størst. På flere av variablene har det vært et gjennomgående problem at det ikke eksisterer jevn dokumentering av verdier. Det vil si at det ikke har blitt kodet verdier på hvert årstall, men at verdiene istedenfor er kodet sporadisk med opp til flere års mellomrom. Problemet har vært størst for dokumentasjonen av verdier på 2010, hvor frafall er veldig stort sammenlignet med årene før. Variablene dette gjelder, er høy_utdan, bnp_pc, øko_vek, arb_kla, mid_kla og mil_bud¹⁰.

Situasjonen er langt ifra ideell, men blir ansett som nødvendig for å kunne gjennomføre analysen. Det største problemet ved å gjøre dette er med variabler som er flyktige, hvor det er store svingninger i verdiene mellom årstall. Av de variablene det har blitt gjennomført på er problemet størst med variabelen *øko_vek*. Fordi variabelen er den kodet ut ifra endringer mellom to år kan variabelen få svært forskjellige utfall mellom to årstall. De andre variablene vil trolig ha mindre endringer fra år til år, og problemet vil dermed ikke være så stort. Selv om analysedelen vil bli svakere, blir dette sett på som den eneste løsningen, fordi frafallet i enkelte tilfeller var så stort at analysene ville blitt meningsløse å gjennomføre. Ut ifra datamaterialet som eksisterer, har dette blitt sett på som den mest optimale løsningen på problemet. Det er behov for å ta høyde for dette i analysedelen.

For å kunne sammenligne den arabiske våren med demokratibølger, har det vært nødvendig å benytte seg av et spesifikt teoretisk rammeverk og metode. Valget av teori og metode har resultert i at det har oppstått problemene knyttet til små utvalg og frafall av enheter. Disse problemene er naturlige gitt oppgavens problemstilling. Selv om frafallet er stort er det allikevel teoretisk interessant og spennende. Fordi oppgaven ønsker å generere ny kunnskap omkring opphavet til transisjonsbølger. Av den grunn er det naturlig å akseptere mer usikkerhet og dermed er det behovet for flere observasjoner mindre. De nye teoretiske bidragene er viktigere og dermed er behovet for observasjoner mindre (King et al. 1994:75). Derfor vil det fortsatt være forsvarlig å gjennomføre analysen.

4.2 Logistisk regresjon

I kapittel tre ble det presentert teoretiske årsaker til valget av tverrsnittanalyse. Nedenfor presenteres tre tabeller som viser modelloppbygningen for hver av de tre bølgene. Strategien

¹⁰ For oversikt over hvilke verdier som er hentet fra tidligere årstall se tabell 2 i appendiks

som har blitt benyttet under modelloppbygningen, har vært å inkludere variabler som responderer til teorier bolkevis. Ved først å inkludere variabler for moderniseringsteorien, så negative faktorer, så pressdempende variabler og til slutt diffusjonsvariablene. Du kan ikke ha punktum her. Som nevnt i 3.2, eksisterer det forskjeller i forhold til hvilke hypoteser som kan bli besvart i hvilke datasett. Dette betyr at det ikke er mulig å besvare alle hypotesene i alle datasettene. Etter en gjennomgang av årsakssammenhengene i analysen av hver bølge, vil det bli foretatt en felles hypotesetesting. Funnene i hver modell vil bli sammenlignet for å gi et oversiktlig bilde over hvilke hypoteser som kan bekreftes.

4.2.1 Modelloppbygning for den tredje bølgen

Tabell 9: Modelloppbygning for den tredje bølgen

	Modell 1		Modell 2		Modell 3		Modell 4		Modell 5	
Variabel	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.
constant	-.834	1.777	.162	.857	.158	.857	-.082	.787	.0641	.758
bnp_pc	.000	.000								
øko_vek	.021	.042								
høy_ut	.248 ***	.089	.038	.041	.040	.041	.052	.049	.039	.041
mid_kla	.003	.035								
arb_kla	-.029	.033								
etnis			-.272	1.021	-.325	1.028	-.096	1.029	-.312	1.009
relig			-1.999 *	1.032	-2.016 *	1.031	-1.867 *	1.034	-2.020 *	1.028
kolon			-.1491	.607						
mil_reg					.031	.493				
p_demo							-1.308	1.312		
p_trans							.717	1.095		
Antall enheter	55		86		86		82		86	

Sig: ***= 1 %, **=5 % *=10 %

Årsakssammenhenger modell 1

I modell 1 inkluderes alle moderniseringsvariablene *bnp_pc*, *øko_vek*, *høy_utdan*, *mid_kla* og *arb_kla*. Variabelen *bnp_pc* og *øko_vek* har positivt effekt i samsvarer med variablenes forventede effekt, men er ikke signifikante. Variabelen *høy_utdan* har en positiv effekt i samsvar med den forventede effekten, og er signifikant på 1 % nivå. Middelklassevariabelen *mid_kla* har en positiv effekt i samsvar med den forventede effekten, men variabelen er ikke signifikant. Arbeiderklassevariabelen *arb_kla* har en negativ effekt noe går imot den forventede retningen, men heller ikke denne variabelen er statistisk signifikant.

Variablenes forklaringskraft

Modellen har et stort frafall på 50.9 % og består kun av 55 enheter, noe som er svært kritisk i forhold til selve analysen og selektiviteten i frafallet. Problemet med det veldig høye frafallet kommer som en konsekvens av at *arb_kla*, *mid_kla* har veldig lavt antall observasjoner. Samtidig så mangler *øko_vek* og *høy_utdan* verdier på andre enheter enn *arb_kla* og *mid_kla*. Det lave antallet observasjoner kan muligens ha påvirket resultatene.

Variabelen *høy_utdan* er den eneste variabelen med en signifikant effekt. Når klassevariablene *arb_kla* og *mid_kla* ekskluderes fra analysen endrer midlertidig dette ikke retningen eller signifikansnivåene til de inkluderte variablene i analysen¹¹. En Wald test av variablene får verdien 0.459 og test en er ikke signifikant. Dette viser at det ikke er nødvendig å kontrollere variablene, og at de ikke bidrar til modellen og variablene ekskluderes derfor. Når økonomivariablene ekskluderes fra analysen er *høy_utdan* fortsatt signifikant på 10 % nivå¹². En Wald test av *Bnp_pc* og *Øko_vek* får verdien 0.8825 og er dermed ikke signifikant. Det er derfor heller ikke nødvendig å kontrollere for disse variablene, samtidig som de ikke bidrar til analysen, og variablene ekskluderes derfor modellen. *høy_utdan* er den eneste variabelen inkluderes i modellen.

Årsakssammenhenger modell 2

I modell 2 er variablene *etnis*, *relig* og *koloni*, variabler som kan ha en negativ effekt på presset mot transisjon inkludert. Når variablene inkluderes blir *høy_utdan* usignifikant, men har fortsatt positiv effekt. Både *etnis* og *koloni* har en negativ effekt som samsvarer med den

¹¹ Se alternativ modell 1 i Tabell 3 i appendiks

¹² Se alternativ modell 2 i Tabell 3 i appendiks

postulerte retningen, men ingen av variablene er signifikante. Variabelen *relig* har en negativ effekt på transisjon i samsvar med den forventede effekten og variablene er signifikant på 10 prosents nivå

Variablenes forklaringskraft

Når *koloni* utelukkes fra modellen, oppstår det ingen endringer i analysen er *relig* fortsatt signifikant¹³. En AIC test viser at modellen uten *koloni* har en lavere en verdi på 110.773, sammenlignet med modellen med som har en verdi på 112.7138. Dette viser at *koloni* ikke bidrar til modellen og derfor blir variabelen ekskludert. Når *etnis* utelukkes blir *relig* usignifikant noe som viser at der nødvendig å kontrollere for variabelen¹⁴. Derfor blir både *relig* og *etnis* inkludert i modellen

Årsakssammenhenger modell 3

I modell 3 inkluderes den pressdempende variabelen *mil_reg*. Når *mil_reg* inkluderes oppstår det ingen endringer blant de andre variablene. Variabelen *høy_utdan* har fortsatt en positiv effekt og er usignifikant. Både *etnis* og *relig* har fortsatt en negativ effekt, men det er kun *relig* som er signifikant på 10 % nivå. *mil_reg* har en positiv effekt, i samsvar med den postulerte retningen, men er statistisk usignifikant.

Variablenes forklaringskraft

Modellen som inneholder *mil_reg* har en AIC verdi på 112.7697, mens modellen uten har en AIC verdi på 110.7738. Det er ikke nødvendig å kontrollere for variabelen og den bidrar ikke til modellen. Derfor blir *mil_reg* ekskludert fra modellen.

Årsakssammenhenger modell 4

I modell 4 inkluderes diffusjonsvariablene *p_trans* og *p_demo*. Når variablene inkluderes i analysen oppstår det ingen endringer blant modellens andre variabler. *høy_utdan* har en positiv effekt, men er ikke signifikant. *etnis* og *relig* har negative effekter, mens det er kun *relig* som er statistisk signifikant på 10 %. Blant diffusjonsvariablene har *p_demo* har en negativ effekt som bryter med den postulerte retningen. *p_trans* har derimot en positiv effekt som samsvarer med den postulerte retningen. Ingen av diffusjonsvariablene er derimot statistisk signifikante.

¹³ Se alternativ modell 3 i Tabell 3 i Appendiks

¹⁴ Se alternativ modell 4 i Tabell 3 i Appendiks

Variablenes forklaringskraft

En Wald test av *p_trans* og *p_demo* blir ikke signifikant med en verdi på 0.4940. Det er ikke nødvendig å kontrollere for variablene, og ettersom variablene ikke bidrar til modellen, blir både *p_trans* og *p_demo* ekskludert fra modellen.

Årsakssammenhenger modell 5

Modell 5 er den modellen som best forklarer den tredje bølgen. Den består av tre forklaringsvariabler. *høy_utdan* har en positiv effekt, men er ikke signifikant. *etnis* har en negativ effekt, men er heller ikke signifikant. *relig* har en negativ effekt og er signifikant på 10 %

4.2.2 Modelloppbygning for den fjerde bølgen

Tabell 10: Modelloppbygning for den fjerdebølgen

	Modell 1		Modell 2		Modell 3		Modell 4		Modell5	
	Koeff	Std.	Koeff	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.
const	.633	2.041	-.400	1.758	-.141	2.794	-2.925	2.899	-.787	2.220
bnp_pc	-.000 **	.000	-.000 **	.000	-.000 *	.000	-.000 *	.000	-.000 **	.000
øko_vek	-.110 *	.061	-.106 *	.062	-.222 **	.109	-.174 **	.081	-.131*	.071
utdan	-.084	.181								
høy_ut	.042	.058								
mid_kla	.013	.036	.055	.035	.095 *	.051	.058	.048	.049	.044
arb_kla	.017	.036								
etnis			2.960 **	1.275	3.613 *	1.908	5.100 ***	1.876	3.92 **	1.596
relig			.017	1.352	1.899	2.097	2.539	1.957	1.624	1.668
kolon			- 2.211 **	1.030	-4.891 ***	1.756	-3.295 **	1.483	- 2.715* *	1.194
mil_reg					2.593* *	1.126	2.455 **	1.033	1.668 **	.851
mil_bud					-.302	.194				
p_demo							1.674	1.475	1.240	1.100
p_trans							-2.046	1.365	-1.856	1.165
tlf							.017	.111		
Antall enheter	65		74		55		65		66	

Sig: ***= 1 %, **=5 % *=10 %

Årsakssammenhenger modell 1

I Modell 1 blir moderniseringsvariablene *bnp_pc*, *øko_vek*, *høy_utdan*, *utdan* *mid_kla* og *arb_kla* inkludert. *Bnp_pc* har en negativ effekt som er signifikant på 5 % som ikke samsvarer med den postulerte retningen. *Øko_vek* har også en negativ effekt som er signifikant på og 10 % nivå og som samsvarer med den postulerte retningen. Dette indikerer at høyere BNP per capita og høyere økonomisk vekst har en negativ innvirkning på transisjon. Variabelen *utdan*

har en negativ effekt som også bryter med den postulerte retningen, men sammenhengen er ikke statistisk signifikant. Effekten av variabelen *høy_utdan* er positiv i tråd med den postulerte effekten, men heller ikke denne variabelen er statistisk signifikant. Klassevariablene *arb_kla* og *mid_kla* har positive effekter, men ingen av disse er signifikante. Modell 1 består av 65 enheter som utgjør om lag 64,3 % av det totale utvalget. Det store frafallet er svært uheldig, spesielt med tanke på at flere variabler skal inkluderes. I modellen er det kombinasjonen av *høy_utdan* og klassevariablene *mid_kla* og *arb_kla*, som fører til det høye frafallet fordi variablene mangler observasjoner på forskjellige enheter.

Variablenes forklaringskraft

Hvis en kjører en modell med kun de signifikante variablene *bnp_pc* og *øko_vek* er det kun *bnp_pc* som er signifikant på 5 % nivå¹⁵. Når *mid_kla* inkluderes i analysen fører dette til at *øko_vek* er signifikant på 10 % nivå¹⁶, mens når det kjøres en modell med økonomivariablene og *arb_kla* er fortsatt *øko_vek* usignifikant¹⁷. Dette viser at det er nødvendig å kontrollere for variabelen for middelklasse, men ikke *arb_kla*. Når utdannelsesvariablene *høy_utdan* og *utdan* inkluderes i en modell med økonomivariablene oppstår der ingen endringer og *øko_vek* er fortsatt usignifikant¹⁸. En Wald test av *arb_kla*, *høy_utdan* og *utdan* får verdien 0.8459 og er dermed ikke signifikant. Variablene bidrar dermed ikke til modellen og ekskluderes.

Årsakssammenhenger modell 2

I Modell 2 inkluderes variablene *etnis*, *relig* og *koloni*, som har en potensiell negativ effekt på press mot transisjon. Når variablene inkluderes har fortsatt både *bnp_pc* og *øko_vek*, en negativ effekt samtidig som de er signifikante på 5 % og 10 % nivå. Klassevariabelen *mid_kla* har en positiv effekt, men er fortsatt er usignifikant. Når *etnis* inkluderes har variabelen en positiv effekt som går imot den postulerte retningen, samtidig som er signifikant på 5 %. *Relig* har i likhet med *etnis* en positiv effekt som også går mot den postulerte retningen, men sammenhengen er ikke signifikant. Variabelen *koloni* har en negativ effekt i samsvar med den postulerte retningen, samtidig som variabelen er signifikant på 5 % nivå.

¹⁵ Se Alternativ Modell 1 i Tabell 4 i Appendiks

¹⁶ Se Alternativ Modell 2 i Tabell 4 i Appendiks

¹⁷ Se Alternativ Modell 3 i Tabell 4 i Appendiks

¹⁸ Se Alternativ Modell 4 i Tabell 4 i Appendiks

Variablenes forklaringskraft

En Wald test av *etnis* og *koloni* har begge signifikante resultat. Dersom en fjerner *relig* modellen blir *koloni* usignifikant¹⁹. Dette viser at det er nødvendig å kontrollere for *relig* i analysen og derfor kan ikke variabelen ekskluderes. Alle variablene blir derfor tatt med videre i modellen

Årsakssammenhenger modell 3

I Modell 3 inkluderes de pressdempende variablene *mil_reg* og *mil_bud*. Når variablene inkluderes fortsetter *Bnp_pc* og *Øko_vek* å ha negative fortegn, samtidig er signifikante de på henholdsvis 10 % og 5 % nivå. Variabelen for middelklasse *mid_kla* har en positiv effekt og blir igjen signifikant på 5 % nivå. *koloni* fortsetter å ha en positiv effekt og er signifikant på 1 % nivå. Av de nye variablene har *mil_reg* en positiv effekt og er signifikant på 5 % nivå. *Mil_bud* har en negativ effekt, men er ikke statistisk signifikant. Modell 3 inneholder 55 enheter, noe som blir forårsaket av at *mil_bud* inkluderes i analysen sammen med *mid_kla*.

Variablenes forklaringskraft

Når *mil_bud* ekskluderes, oppstår det ingen endringer i retningen eller i signifikansnivået til de andre variablene i analysen²⁰. Variabelen fører også til at nettoutvalget kun inneholder 54,45 % bruttoutvalget i analysen. Når variabelen ekskluderes består modellen av 73 enheter istedenfor 55. Fordi variabelen ikke blir signifikant, eller fører til endringer når det kontrolleres for den samtidig som den fører til et massivt frafall av enheter, blir variabelen ekskludert fra modellen.

Årsakssammenhenger modell 4

I modell 4 blir diffusjonsvariablene *tlf*, *p_trans* og *p_demo* inkludert i analysen. Når variablene inkluderes har fortsatt *bnp_pc* og *øko_vek* negative signifikante effekter på 10 % og 5 % nivå. Klassevariabelen *mid_kla* har fortsatt en positiv effekt, men blir usignifikant. *etnis* har en positiv effekt og er signifikant på 1 % nivå. *relig* har en positiv effekt, men er ikke signifikant. *Koloni* har en signifikant negativ effekt på 10 % nivå. *mil_reg* har en positiv effekt og er nå signifikant på 5 % nivå. Både *p_trans* og *tlf* har en negativ effekt, noe som går imot den postulerete retningen, men ingen av variabelen er statistisk signifikant. Variabelen

¹⁹ Se Alternativ Modell 5 i Tabell 6 i Appendiks

²⁰ Se Alternativ Modell 6 i Tabell 6 i Appendiks

p_demo har derimot en positiv effekt i tråd med den forventede effekten, men heller ikke denne variabelene er statistisk signifikant.

Variablenes forklaringskraft

Når variablene *p_trans* inkluderes i analysen blir variabelen *mid_kla* usignifikant og det er dermed nødvendig å kontrollere for *p_trans*²¹. Det er også nødvendig å kontrollere for *p_demo*. Dersom det er kun variabelen *p_trans* som inkluderes i analysen, uten *p_demo*, er signifikant på 10 % nivå. Når *p_demo* inkluderes forsvinner den signifikante effekten til *p_trans* som vist i Modell 5. Dette viser at det er nødvendig å kontrollere for både *p_demo* og *p_trans*. Variabelen *tlf* derimot ingen endringer i analysen samtidig som variabelen ikke er statistisk signifikant²².

Årsakssammenhenger modell 5

I den endelige modellen har *bnp_pc* og *øko_vek* negative signifikante effekter på 5 % og 10 % nivå. *mid_kla* og *relig* har usignifikante positive effekter. *Koloni* har en negativ signifikant effekt på 5 % nivå. *mil_reg* har en positiv signifikant effekt på 5 % nivå. *P_demo* har en positiv usignifikant effekt, mens *p_trans* har en usignifikant negativ effekt.

²¹ Se Alternativ Modell 7 i Tabell 6 i Appendiks

²² Se alternativ Modell 8 i Tabell 6 i Appendiks

4.2.3 Modelloppbygning for den arabiske våren

Tabell 11: Modelloppbygning for den arabiske våren

	Modell 1		Modell 2		Modell 3		Modell 4		Modell 5	
	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.
const	-2.134	5.451	-.679	2.226	4.027	3.050	-2.834	2.246	2.742	2.374
bnp_pc	-.000	.000	-.000	.000	-.000*	.000	-.000	.000	-.000*	.000
øko_vek	-.258	.211	-.029	.195	-.239	.236	-.064	.168	-.178	.201
utdan	-.460	.359								
høy_ut	.074*	.042	.047	.035	.072*	.037			.063*	.034
mid_kla	.024	.071								
arb_kla	.060	.070								
etnis			-.242	1.968	-1.313	2.426	1.315	1.903	-.180	2.056
relig			-4.395*	2.482	-4.906*	2.511	-4.027*	1.946	-5.009*	2.514
korrup			.357	.648						
koloni			-.245	1.223						
mil_reg					1.178	1.508				
mil_bud					-1.136	.713			-.964	.606
olje_eks					-.003	.027				
p_demo										
p_trans										
tlf										
mob_tlf							.023*	.013		
Inet										
Antall enheter	56		62		52		80		59	

Sig: ***= 1 %, **=5 % *=10 %

Årsakssammenhenger modell 1

I Modell 1 inkluderes moderniseringsvariablene *wdi_gpc*, *øko_vek*, *utdan*, *høy_utdan*, *mid_kla* og *arb_kla*. De økonomiske variablene *wdi_gpc* og *øko_vek* har begge negative effekter i samsvar med den postulerte retningen, men ingen av variablene er statistisk signifikante. Variabelen *utdan* har en negativ effekt som er motsatt av den postulerte effekten, men er heller ikke signifikant. Variabelen for høyere utdanning *høy_utdan* har positiv effekt som samsvarer med den postulerte effekten, samtidig som variabelen er signifikant på 10 % nivå. Klassevariablene *mid_kla* og *arb_kla* har begge positive effekter som samsvarer med den forventede effekten, men ingen av variablene er statistisk signifikante.

Variablenes forklaringskraft

Modell 1 består kun av 56 enheter, noe som kun utgjør 66 % av det totale antallet enheter i analysen. Det lave antallet skyldes at *mid_kla*, *arb_kla* og *høy_utdan* mangler verdier på forskjellige enheter noe som samlet sett fører til et stort frafall av enheter. Den eneste variabelen som blir statistisk signifikant er *høy_utdan*. Når *arb_kla* og *mid_kla* ekskluderes fra analysen oppstår det ingen endringer i signifikansnivåene eller retningene til variablene²³. En Wald test av variablene får verdien 0.6296 og er dermed ikke signifikant. Det er derfor ikke nødvendig å kontrollere for variablene samtidig som ingen av variablene bidrar til analysen, derfor ekskluderes variablene. Når økonomivariablene *Bnp_pc* og *Øko_vek* blir ekskludert fra analysen er ikke lenger *høy_utdan* lenger signifikant og det er nødvendig å kontrollere for variablene²⁴. Når *utdan* ekskluderes oppstår det ingen endringer i signifikansnivåene og *høy_utdan* er fremdeles signifikant på 10 % nivå²⁵. Av den grunn ekskluderes *utdan* fra modellen.

Årsakssammenhenger modell 2

I modell 2 inkluderes de negative faktorene *etnis*, *relig*, *korrupt* og *koloni*. Når variablene inkluderes har økonomivariablene *bnp_pc* og *øko_vek* fortsatt usignifikante negative effekter. *høy_utdan* har en positiv effekt, men har blitt usignifikant. Variablene for heterogene samfunn *etnis* og *relig* har begge negative effekter, men er kun *relig* som er signifikant på 10 % nivå. *koloni* har en usignifikant negativ effekt i samsvar med den forventede retningen.

²³ Se Modell 1 i Tabell 7 i Appendiks

²⁴ Se Modell 2 i Tabell 7 i Appendiks

²⁵ Se Modell 3 i Tabell 7 i Appendiks

Korrupsjonsvariabelen *korrupt* har en usignifikant positiv effekt, som går imot den postulerte retningen.

Variablenes forklaringskraft

Når *korrupt* og *koloni* ekskluderes fra analysen medfører det ingen endringer i retningene eller signifikansnivåene²⁶. En Wald test av variablene får verdien 0.4813 og er ikke signifikant. Det er ikke nødvendig å kontrollere for variablene, samtidig bidrar de ikke til modellen. Dermed ekskluderes *korrupt* og *Koloni* fra modellen. Selv om *etnis* ikke er signifikant, blir *relig* usignifikant dersom variabelen utelukkes fra modellen²⁷. Derfor er det nødvendig å kontrollere for *etnis* og begge variablene inkluderes derfor i modellen.

Årsakssammenhenger modell 3

I Modell 3 inkluderes de pressdempende variablene *mil_reg*, *mil_bud* og *olje_eks*. Når variablene inkluderes i analysen blir *bnp_pc* negative effekt statistisk signifikant på 10 %. *høy_utdan* får en signifikant positiv effekt på 10 %. *etnis* har fortsatt positiv usignifikant effekt. *relig* har fortsatt en negativ signifikant effekt på 10 % nivå. *mil_reg* har en positiv effekt i tråd med den postulerte retningen, men er ikke signifikant. *mil_bud* har en negativ effekt som samsvarer med den postulerte retningen, men er ikke signifikant. *olje_eks* har en negativ effekt som i tråd med den postulerte retningen, men heller ikke denne variablene er signifikant.

Variablenes forklaringskraft

Når *olje_eks* og *mil_reg* blir ekskludert fra modellen, oppstår det ingen endringer i retning eller variablenes signifikansnivå²⁸. En Wald test av variablene får verdien 0.7341 og er dermed ikke signifikant. På grunnlag av dette ekskluderes variablene fra modellen

Når *olje_eks* og *mil_reg* ekskluderes består modellen av 59 enheter som er 70,23 % av bruttoutvalget. Antallet er svært lavt noe som er uheldig for analysen, spesielt med tanke på at flere variabler skal inkluderes i analysen. Det er problematisk å ekskludere variabler som har signifikante effekter på grunn av det lave antallet enheter, fordi sammenhengene faktisk er reelle og ikke et produkt av frafallet. Samtidig er det problematisk og utelukkende å basere den endelige modellen på et så tynt datagrunnlag. For å unngå å forkaste variabler hvor det

²⁶ Se Modell 4 i Tabell 7 i Appendiks

²⁷ Se Modell 5 i Tabell 7 og Modell 6 i Tabell 8 i Appendiks

²⁸ Se Modell 7 i Tabell 8 i Appendiks

eksisterer reelle sammenhenger, men samtidig å forsøke å ta høyde for frafallet har variablene *høy_utdan* og *mil_bud* blitt inkludert i en separat modell. Dette betyr at vi vil stå igjen med to endelige modeller hvor en inneholder et lite antall enheter, mens den andre har stort antall enheter.

Årsakssammenhenger modell 4 (stor N)

Modell 4 har liten N, hvor både *mil_bud* og *høy_utdan* har blitt ekskludert på grunnlag av få enheter. Av diffusjonsvariablene er det kun *mob_tlf* som har blitt med i modellen. Når *mob_tlf* inkluderes har *bnp_pc* fortsatt en negativ effekt, men er usignifikant. *øko_vek* har fortsatt en negativ usignifikant effekt. Variabelen *relig* er fortsatt signifikant på 10 % nivå, mens *etnis* fortsatt har en usignifikant negativ effekt. *mob_tlf* har en positiv effekt og er statistisk signifikant på 10 % nivå

Variablenes forklaringskraft

Når diffusjonsvariablene ble inkludert i modellen, ble det besluttet å gjøre det på følgende måte. Først ble variablene for nabodiffusjon *p_trans* og *p_demo* inkludert. Etter disse variablene ble inkludert, ble så variablene for global diffusjon, *tlf*, *mob_tlf* og *inet* inkludert enkeltvis fordi korrelasjonsnivået var høyt og variablene målte i stor grad det samme.

Effekten av nabodiffusjonsvariablene *p_trans* og *p_demo* førte ikke til noen endringer i signifikans nivå eller retning²⁹. Dette viser at det ikke er nødvendig å kontrollere for effekten nabodiffusjon. En Wald test av variablene fikk verdien 0.170 og variablene ikke bidrar signifikant til modellen. Fordi variablene ikke bidrar eller er nødvendig å kontrollere for ekskluderes de fra analysen.

Variablene *tlf*, *mob_tlf* og *Inet*, er variabler som det samme og som er utledet fra det samme teoretiske grunnlag og måler dermed det samme. Derfor er det høy andel multikolinearitet blant variablene³⁰. Fordi variablene baserer seg på det samme teoretiske grunnlaget ble variablene inkludert enkeltvis i modellen. Når de inkluderes separat var det kun *mob_tlf* som

²⁹ Se Modell 8 i Tabell 8 i Appendiks

³⁰ Se tabell 7 i appendiks

ble statistisk signifikant på 5 % nivå³¹. En AIC test viser at det er denne modellen som er best av de tre. På grunnlag av dette ekskluderes *Inet* og *tlf* fra analysen³²

Årsakssammenhenger modell 5 (liten N)

I Modell 5 er både *mil_bud* og *høy_utdan* tatt med videre, samtidig som ingen av diffusjonsvariablene hadde en effekt. I den endelige modellen har *bnp_pc* signifikant negativ effekt på 10 % nivå. *øko_vek*, *etnis* og *mil_bud* har alle negative effekter, men ingen av variablene er signifikante. *høy_utdan* har en signifikant positiv effekt på 10 % nivå, mens *relig* har en negativ signifikant effekt på 10 % nivå.

Variablenes forklaringskraft

Diffusjonsvariablene har blitt inkludert i modellen på samme måte. Først blir variablene for nabodiffusjon *p_trans* og *p_demo* inkludert. Deretter blir variablene for global diffusjon, *tlf*, *mob_tlf* og *inet* inkludert enkeltvis.

Wald testene av nabodiffusjonsvariablene *p_trans* og *p_demo* får verdien 0.3528 er ikke signifikant. Variablene bidrar dermed ikke til modellen, samtidig som det ikke er nødvendig å kontrollere for variablene i modellen. Når diffusjonsvariablene inkluderes i modellen blir ingen av variablene signifikante i modell 5. Ingen av variablene påvirker retningen eller signifikansnivået til variablene i modellen³³. Det er heller ikke nødvendig å kontrollere for noen av variablene, samtidig som ingen av dem bidrar til modellen. Derfor ekskluderes alle variablene fra den endelige modellen.

4.3 Hypotesetesting

Fordi analysedelen består av å analysere tre forskjellige datasett, har det vært mest hensiktsmessig å foreta en felles hypotesetesting, istedenfor å teste hypotesen i hver enkelt modell. Ved å foreta en felles hypotesetesting er det mulig å se resultatene for hver analyse opp mot hverandre, for å se på hvilke hypoteser som blir bekreftet i hvilke datasett.

³¹ Se alternativ modell 8 og 9 og 10 i Tabell 7 i Appendiks

³² AIC verdi 52.178 (Modell med *tlf*), 49.322 (Modell med *mob_tlf*) og 52.301 (Modell med *inet*)

³³ Se Alternativ Modell 11, 12 13 og 14 i Tabell 9 i Appendiks

4.3.1 Moderniseringsvariabler

H1 sier at *økonomisk velstand har en positiv effekt på transisjon*. Den eneste gangen variabelen *bnp_pc* har en positiv effekt er under den tredje bølgen, men variabelen er ikke signifikant. Både under den fjerde bølgen og den arabiske våren i modellen med liten N, har variabelen signifikante negative effekter, på henholdsvis 5 % nivå og 10 % nivå. Dette innebærer at det eksisterer to signifikante funn som går imot den teoretiske antagelsen i H1. Hypotesen må derfor forkastes.

H2 sier at *økonomisk vekst har en negativ effekt på transisjon*. Under den tredje bølgen har variabelen en positiv effekt, men er ikke signifikant. Variabelen har en negativ effekt under den fjerde bølgen og den arabiske våren i tråd med den postulerte retningen. Effekten var signifikant på 5 % nivå under den fjerde bølgen. Dermed eksisterer det et signifikant funn som bekrefter den teoretiske antagelsen i H2. Hypotesen kan dermed delvis bekreftes.

H3 sier at *økt utdannelsesnivå har en positiv effekt på transisjon*. Variabelen er bare inkludert i datasettene for den fjerde bølgen og den arabiske våren. I begge datasettene har variabelen en negativ effekt, men er ikke signifikant. Hypotesen må derfor forkastes.

H4 sier at *økt befolkningsandel med høyere utdanning har en positiv effekt på transisjon*. Under den tredje og den fjerde bølgen har variabelen en positiv effekt i tråd med den postulerte retningen, men variabelen er ikke statistisk signifikant. Variabelen har derimot en signifikant positiv effekt på 10 % nivå under den arabiske våren i modell 6. Effekten er i tråd med den postulerte retningen. Hypotesen kan dermed delvis bekreftes.

H5 sier at *en stor middelklasse har en positiv effekt på transisjon*. Variabelen har en positiv effekt i alle de tre datasettene, men ingen av variablene er signifikant i noen av dem. Hypotesen må derfor forkastes.

H6 sier at *en stor arbeiderklasse har en positiv effekt på transisjon*. I likhet med variabelen for middelklasse har variabelen en positiv effekt i alle de tre bølgene, men er ikke signifikant i noen av dem. Hypotesen må derfor forkastes.

4.3.2 Negative faktorer

H7 sier at *etnisk heterogenitet har en negativ effekt på transisjon*. Under den tredje bølgen og den arabiske våren har variabelen en negativ effekt, men ingen av variabelen er statistisk signifikant. Under den fjerde bølgen har variabelen en positiv effekt og er signifikant på 5 % nivå. Dette resultatet går direkte imot den postulerte retningen i H7. Hypotesen må derfor forkastes.

H8 sier at *religiøs heterogenitet har en negativ effekt på transisjon*. Under den fjerde bølgen har variabelen en positiv effekt, men variabelen er ikke statistisk signifikant. Under den tredje bølgen og den arabiske våren har variabelen en negativ signifikant effekt på 10 % nivå. Det eksisterer dermed samsvarer effekten med den postulerte retningen. Hypotesen kan dermed delvis bekreftes.

H9 sier at *korruptjon har negativ effekt på transisjon*. Denne variabelen er kun med i datasettet for den arabiske våren. I datasettet har variabelen en positiv effekt, som går imot den postulerte retningen. Variabelen er ikke statistisk signifikant. Hypotesen må derfor forkastes.

H10 sier at *kolonifortid har en negativ innvirkning på transisjon*. I alle tre datasettene hadde variabelen en negativ effekt. Det er kun under den fjerde bølgen at variabelen er statistisk signifikant på 10 % nivå. Denne effekten er i tråd med den postulerte effekten. Hypotesen kan dermed delvis bekreftes.

4.3.2 Pressdempende variabler

H11 sier at *militærregimer har en positiv effekt på transisjon*. Variabelen har en positiv effekt under den tredje bølgen og den arabiske våren, men er ikke signifikant. Under den fjerde bølgen har variabelen en positiv signifikant effekt på 5 % nivå. Hypotesen kan dermed delvis bekreftes.

I H12 antas det at *høyere militærbudsjett har en negativ effekt på transisjon*. Denne variabelen er kun inkludert i den fjerde bølgen og den arabiske våren. Under den fjerde bølgen og den arabiske våren har variabelen en negativ effekt, men effekten er ikke statistisk signifikant i noen av datasettene. Hypotesen må derfor forkastes.

I H13 antas det at *tilgang på olje har negativ effekt på transisjon*. Variabelen er kun inkludert under den arabiske våren. Variabelen har en negativ effekt, men er ikke statistisk signifikant. Hypotesen må derfor forkastes.

4.3.3 Diffusjonsvariabler

I H14 antas det at *demokratiske naboland har en positiv effekt på transisjon*. Under den tredje bølgen og den arabiske våren har variabelen en negativ effekt, men effekten er ikke statistisk signifikant. Variabelen har en positiv effekt under den fjerde bølgen, men er heller signifikant ikke her. Hypotesen må derfor forkastes.

I H15 antas det at *transisjon blant naboland har en positiv effekt på transisjon*. Under den tredje bølgen og den arabiske våren har variabelen en positiv effekt, men effekten er ikke signifikant. Under den fjerde bølgen har variabelen en negativ, men effekten er heller ikke signifikant. Hypotesen må derfor forkastes.

I H16 antas det at *antall telefonlinjer pr innbyggere vil ha en positiv effekt på transisjon*. Variabelen ble bare inkludert i den fjerde bølgen og den arabiske våren. Under den fjerde bølgen har variabelen en positiv effekt, mens effekten er negativ under den arabiske våren. Ingen av effektene er statistisk signifikante. Hypotesen må derfor forkastes.

I H17 antas det at *mobiltelefonbrukere vil ha en positiv effekt på transisjon*. Variabelen er kun inkludert under den arabiske våren. I modellen med liten N er variabelen ikke signifikant, mens variabelen har en positiv signifikant effekt i modellen med stor N. Effekten er i tråd med den postulerte retningen. Hypotesen kan derfor delvis bekreftes.

I H18 antas det at *internettbrukere har en positiv effekt på transisjon*. Variabelen er kun inkludert under den arabiske våren. Variabelen har en negativ effekt, men er ikke signifikant. Hypotesen må derfor forkastes.

Tabell 12: Oversikt over resultatene av hypotesene

Hypoteser	Forventet effekt	Den tredje bølgen	Den fjerde bølgen	Arabiske vår, stor N	Arabiske vår, liten N	Resultat
H1: Økonomisk Utvikling	positiv	Forkastet	Negativ effekt	Forkastet	Negativ effekt	Hypotese forkastes
H2: Økonomisk Vekst	negativ	Forkastet	Negativ effekt	Forkastet	Forkastet	Delvis bekreftes
H3: Utdannelsesnivå	positiv	-	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Hypotese forkastes
H4: Høyt utdannede	positiv	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Positiv effekt	Bekreftes delvis
H5: Middelklasse	positiv	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Bekreftes delvis
H6: Arbeiderklasse	positiv	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Hypotese forkastes
H7: Etnisk heterogenitet	negativ	Forkastet	Positiv effekt	Forkastet	Forkastet	Hypotese forkastes
H8: Religiøs heterogenitet	negativ	Forkastet	Forkastet	Negativ effekt	Negativ effekt	Bekreftes delvis
H9: Korrupsjon	negativ	-	-	Forkastet	Forkastet	Hypotese forkastes
H10: Kolonifortid	negativ	Forkastet	Negativ effekt	Forkastet	Forkastet	Bekreftes delvis
H11: Militærregime	negativ	Forkastet	Positiv effekt	Forkastet	Forkastet	Bekreftes delvis
H12: Høyere militærutgifter	negativ	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Hypotese forkastes
H13: Tilgang på olje	positiv	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Hypotese forkastes
H14: Demokratiske naboland	positiv	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Hypotese forkastes
H15: Transisjon i naboland	positiv	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Hypotese forkastes
H16: Høy andel telefon	positiv	-	Forkastet	Forkastet	Forkastet	Hypotese forkastes
H17: Høy andel mobiltelefonbrukere	positiv	-	-	Positiv effekt	Forkastet	Bekreftes Delvis
H18: Høy andel internettbrukere	positiv	-	-	Forkastet	Forkastet	Hypotese forkastes

4.4 Diagnose for modellene

For å teste om modellen passe den ikke-lineære s-formede kurven har det blitt brukt en Hosmer-Lemeshow test, som tester modellens tilpassing i generell forstand (Skog 2004: 381). En Hosmer-Lemeshow test av den tredje bølgen og den arabiske våren blir usignifikant, men testen får verdien 0.0285 under den fjerde bølgen.³⁴ Dersom signifikansnivået settes til fem prosent, bryter modellen med den første forutsetningen.

Modellen passer dermed ikke den s-formede kurven i tilstrekkelig grad. Dette innebærer at en ikke kan være sikker på om kurven gir en korrekt beskrivelse av den empiriske sammenhengen. Avviket fra regresjonskurven er dermed ikke innenfor de statistiske feilmarginene og de estimerte koeffisientenes i modellen passer dermed muligens ikke dataen. Det er dermed nødvendig å ta høyde for dette i den videre analysen.

Det er umulig å forsikre seg om at det er kontrollert for alle konfunderende faktorer (Skog, 2009: 381). Ved å benytte seg av en multivariat logistisk regresjonsanalyse har det blitt forsøkt å imøtekomme denne forutsetningen. De forskjellige modellene viste derimot at det eksisterte stor forskjell mellom hvilke variabler som har forklaringskraft, noe som kan at enkelte viktige forklaringsvariabler ikke er inkludert i modellen. Manglende datamateriale har gjort det umulige å teste en rekke teori som: verdenssystemteori, diffusjon igjennom nettverk, arbeidsledighet. Samtidig kan dette også tyde på at det trengs å inkludere et aktørperspektiv for å få en fullstendig forståelse. Det er en rekke viktig forklaringsfaktorer som for eksempel internasjonale politiske aktørers rolle under bølger som er utelatt. Allikevel mistenkes det at det begrensede datamateriale har påvirket resultatene, hvor sammenhenger vil bli signifikante i nye datasett med flere enheter.

Det blir testet for multikolaritet ved hjelp av en VIF test. Dersom VIF verdien er over 10 for noen av variablene og/eller den gjennomsnittlige VIF verdien er substansielt større enn 1 indikerer det at det er et problem med multikolaritet (Acock 2010b:263). Ingen VIF verdier er større enn 10. Allikevel er VIF verdiene for den fjerde bølgen *mid_kla*, *koloni* og *etnis*

³⁴ Hosmer-Lemeshow chi2: 15.18, Prob>Chi²: 0.3171(1975), Prob > chi2 = 0.0285 (1988), Prob > chi2 = 0.9581(2010 stor N), Prob > chi2 = 0.6521(2010 liten N)

relativt høye verdier på henholdsvis 9.73, 7.15 og 6.75 som trekker gjennomsnittet i modellen opp³⁵. Multikolaritet ser derfor ikke ut til å utgjøre et problem

4.5 Hva forklarer transisjonsbølger?

Det mest åpenbare resultatet i hypotesetestingen, er at ingen av variablene er signifikante i alle de endelige modellene, noe som innebærer at ingen av hypotesene kan bekreftes. Samtidig er det stor forskjell mellom hvilke variabler som bidrar til hvilke modeller, hvilket resulterer i at det er stor variasjon når det kommer til hvor store de endelige modellene er. Hypotesetestingen viste også at flere av variablene har signifikante effekter som går imot de teoretiske antagelsene. Dette indikerer at det ikke eksisterer noen universelle lover som kan forklare transisjonsbølger, men at bølgene er kompliserte fenomen hvor de dominerende faktorene varierer mellom hver enkelt bølge. Selv om ingen av hypotesene ble bekreftet i alle datasettene, er det allikevel mulig å identifisere enkelte trender, og sammenhenger som kan være aktuelle for videre forskning.

4.5.1 Moderniseringsteori

Hovedelementet i moderniseringsteorien er at økonomisk vekst og økonomisk utvikling bidrar til demokratisering gjennom å skape økt industrialisering, urbanisering, bedre infrastruktur og høyere inntekts- og utdanningsnivå (Diamond 1992). I datasettene var det ingen funn som underbygget en direkte effekt av høyere økonomisk utvikling. Under den fjerde bølgen og den arabiske våren var det signifikante funn som motbeviser den direkte effekten av økonomisk utvikling, hvor økningen i BNP per capita ser snarere ut til å ha en negativ effekt på sannsynligheten for transisjon.

Effekten av økonomisk tilbakegang ser derimot til å få støtte. Teorien sier at økonomisk tilbakegang spiller en sentral rolle ved å svekke legitimiteten til det sittende regimet, og dermed skape press mot transisjon. På den måten har økonomiske tilbakegang en direkte effekt på transisjon (Huntington 1991, Brownlee 2009). Under den fjerde bølgen hadde variabelen økonomisk tilbakegang, målt med prosentvis endring i BNP, negativ signifikant effekt.

Det at BNP per capita hadde en negativ effekt støtter opp funnene i Brownlee (2009:528). Det kan tenkes at lav BNP per capita, følger den samme logikken som *øko_vek*. Dersom et regime

³⁵ Se tabell 13 i appendiks

presterer dårlige økonomisk kan dette også generere misnøye og regimet kan dermed ikke legitimere eksistensen sin med økonomiske resultat. Både under den arabiske våren i modellen med liten N underbygger dette resultatet. Både økonomisk tilbakegang og svake økonomiske prestasjoner, har dermed negative effekter.

Blant de andre moderniseringsvariablene eksisterer det kun ett signifikant resultat. Moderniseringsteorien antar at biproduktene av økonomisk utvikling, industrialisering, urbanisering, høyere inntekts- og utdanningsnivå har en positiv effekt på transisjon (Diamond 1992). Den Variabelen *høy_utdan* har ett positivt signifikant resultat i modellen med liten N, under den arabiske våren og støtter opp under moderniseringsantagelsen. Det er interessant å se funnet i sammenheng med den negative effekten av *bnp_pc*. Huntington (1991:67-70) mente at det var en samlet effekt av økonomisk tilbakegang kombinert med et høyere utdanningsnivå. Det er det mye vanskeligere å legitimere den økonomiske tilbakegangen overfor en ressurssterk opposisjon. Når opposisjonen er ressurssterk som følge av utdanning, blir det vanskeligere for regime å håndtere presset. Om en ser *bnp_pc* og *høy_utdan* i sammenheng med hverandre, kan variablene gi en indikasjon på en mulig interaksjonseffekt, mellom økonomisk tilbakegang og utdanning.

Det eksisterer et funn som til dels støtter den samme logikken under den fjerde bølgen. Det er sannsynlig at du kan anvende den samme logikken på andre moderniseringsvariabler, at det blir vanskeligere å legitimere krisen, hvis det eksisterer en stor middelklasse eller arbeiderklasse. Fordi opposisjonen har flere ressurser og er bedre organisert, og dermed er vanskeligere å ignorere. Under den fjerde bølgen har variabelen for middelklasse *mid_kla* en signifikant positiv effekt, fram til det ble kontrollert for *p_trans* og *p_demo*. Under den fjerde bølgen hadde økonomivariablene *bnp_pc* og *øko_vek* signifikante negative effekter. Selv om *mid_kla* ikke er signifikant i den endelige modellen, kan det være interessant og også teste denne sammenhengen i et nytt datasett uten stort frafall.

4.5.2 Negative faktorer

Blant analysen av de faktorene som kan ha en potensiell negativ effekt på transisjon, er det flere signifikante funn. Variablene er *etnis* og *relig* er inkludert i alle modellene, mens *koloni* kun ble inkludert i den fjerde bølgen. Resultatene av heterogenitetsvariablene viste at forholdet mellom heterogene stater og transisjon er mer komplisert enn antatt; det ikke er mulig å anvende den samme teorien på transisjon som konsolidering.

Korrupsjonsvariabelen *korrup* har en positiv effekt, men variabelen er usignifikant. Den negative effekten av et svekket utviklingspotensial og svekket legitimitet til politiske institusjoner ser dermed ikke ut til å ha samme effekt på transisjon (Doig et al. 2000: 1, Andvig et al. 2001). Den manglende effekten støtter dermed opp under den alternative antagelsen at korrupsjon er en konsekvens av demokratisk underskudd, altså et symptom istedenfor kilden til selve problemet (Andvig et al. 2001: 44).

Etnisk heterogene samfunn antas å ha negativ effekt på transisjon. Det skyldes at dersom stater er etnisk heterogene, representerer de forskjellige etniske gruppene mulige skillelinjer det er mulig å benytte seg som grunnlag for politisk mobilisering. Dersom etnisitet blir brukt som mobiliseringsgrunnlag kan dette få en rekke uheldige konsekvenser igjennom å øke sannsynligheten for politisk vold og opprettelsen av klientelistiske struktur øker (Fish et al. 2004, Kitschelt 1999).

Variabelen for etnisk heterogenitet er bare signifikant under den fjerde bølgen, hvor effekten er positiv. Den signifikante effekten går imot den teoretiske antagelsen. Det kan tenkes at det eksisterer en forskjell mellom å konsolidere demokratiske regimer, sammenlignet med å bruke etniske skillelinjer som et verktøy for å mobilisere mot det sittende regimet. Siden transisjonsbegrepet er en dikotomi som tar for seg alle former for transisjon, kan det tenkes at statskupp og voldelige omveltninger som har røtter i etniske skillelinjer, kan forklare effekten. Det er allikevel umulig å vite hvorfor effekten er positiv. Funnet indikerer at sammenhengen mellom etnisitet og transisjon er komplekst spørsmål.

Teorien bak religiøst heterogene samfunn bygger på det som det for etnisk heterogenitet. At religion kan bli anvendt som en politisk skillelinje, som igjen skaper negative konsekvenser i form av politisk vold og klientelistiske strukturer (Fish et al. 2004, Kitschelt 1999). Variabelen for religiøs heterogenitet hadde på sin side to signifikante negative effekter under den tredje bølgen og den arabiske våren, som er i tråd med den teoretiske antagelsen. Funnet viser også eksisterer i hvordan mellom hvordan religion og etnisitet kan bli brukt for og benyttet som en mobilisering faktor. Det ser dermed ut som om det er lettere å benytte seg av religiøs heterogenitet til det sittende regimets fordel, ved å spille på skillelinjer, enn ved etniske skillelinjer.

Det antas at kolonifortid har en negativ effekt fordi det har oppstått et avhengighetsforhold når stater har blitt kolonisert. Statene har blitt under utviklet og er avhengige av å produsere råvarer (Doorenspleet 2004:64). Under den fjerdebølgen hadde variablene for kolonifortid en signifikant negativ effekt. Dette støtter altså opp under antagelsen og er dermed en sammenheng som kan være aktuell for videre forskning.

4.5.2 Pressdempende faktorer

Av de variablene som refererer til det autoritære regimets mulighet til å dempe press mot transisjon, er det kun to variabler som blir inkludert i de endelige modellene. Variabelen for om en stat har militærregime er positiv signifikant effekt under den fjerde bølgen, og er også den eneste signifikante variabelen blant de pressdempende faktorene. Variabelen underbygger på den måten antagelsen om at militærregimer har visse karakteristikk som gjør at det er større sjanse for at de bryter sammen. Regimet har ikke de samme kildene til legitimitet som andre regimetyper har, og har derfor større sjanse for å kollapse (Geddes 1999b:133). Dette er dermed en karakteristikk det er nødvendig å kontrollere for i videre forskning.

Utgifter til militæret blir kun inkludert i modellen med liten N under den arabiske våren. Det teoretiske utgangspunktet er at dersom en stat presterer å tilfredsstille militærets økonomiske og politiske krav, er sannsynligheten for at militæret går mot dem liten. Tilfredstilelsen kommer primært igjennom å dekke materielle behov. Dersom et regime betaler soldatene sine bra og behandler dem på en god måte, øker også sjansen for at de vil støtte regimet (Barany 2011:2). Variabelen hadde ingen signifikant effekt, men den gjør at variabelen for høyere utdanning blir signifikant under den arabiske våren i modellen med liten N. I modellen skifter variabelen for økonomisk velstandsnivå ikke retning og er fortsatt signifikant. Dette viser at variabelen ikke endrer retning, hvilket innebærer at det å bestikke militæret ikke har vært av betydning for å forhindre transisjon.

Når variabelen for olje er kun inkludert i den arabiske våren, viser det seg at den ikke bidrar til modellen. Den teoretiske antagelsen er at olje frigir økonomisk kapasitet som åpner opp spillerrommet for det autoritære regimet, igjennom å bestikke opposisjonelle frigjør midler til bruk på intern sikkerhet (Ross 2001:327-328,346,356). Olje blir brukt for å kontrollere for den manglende positive effekten av høy BNP per capita har på demokratisering i samfunnet, fordi oljerike stater ikke vil gjennomgå transisjon på grunn av de nevnte forholdene. Når det

kontrolleres for *Olje* under den arabiske våren, er fortsatt den negative effekten av *bnp_pc* signifikant i modellen med liten N. Den negative effekten til variabelen forsvinner ikke når det kontrolleres for oljeressurser, noe den har gjort i studie av konsolidering av demokratiske institusjoner. Olje har dermed ikke den samme effekten under transisjon, og en stat har på den måten ikke mulighet til å spille på det samme under transisjon.

Det viser seg at når det kontrolleres for pressdempende faktorer, endrer ikke dette de negative effektene av økonomi eller den positive effekten av utdanning på transisjon under den fjerde bølgen og den arabiske våren. Hverken olje eller høye militærbudsjett er dermed faktorer som de sittende regimene kan benytte seg av for å forhindre transisjon. Det ser dermed ut til at autoritære regimer ikke har mange kort å spille på for å forhindre transisjon, dersom legitimiteten svekkes som følge av økonomisk tilbakegang eller dersom regimene har modernisert staten.

4.5.3 Diffusjonsvariabler

Overaskende nok hadde ingen av de geografiske diffusjonsvariablene en effekt. Det teoretiske utgangspunktet er at dersom en stat har flere naboland med demokratiske regimeformer, skaper dette press mot transisjon; jo høyere andel demokratiske regimer, desto større sjanse er det for transisjon. (Brinks et al. 2006: 467, Wejnert 2005, Gleditsch et al. 2006). I tillegg vil transisjon i en stat skape en snøballeffekt, hvor transisjon gjør at naboland blir inspirert og det oppstår press mot transisjon (Huntington 1991: 15-16)

Hverken *p_demo* eller *p_trans* hadde en signifikant effekt under noen av bølgene og dermed eksisterer det ingen funn som bekrefter den teoretiske antagelsen om diffusjon igjennom naboland. Andelen av demokratiske naboland har altså ingen effekt på å generere press mot transisjon. Det er svært besynderlig at det skal eksistere andre diffusjonsmekanismer under transisjon, enn under konsolidering av demokratiske regimer. Dette tyder på at det muligens trengs å se nærmere på den passive effekten av demokratiske naboland, siden den ikke fører til press mot endring av det sittende regimet.

Mer overraskende er det kanskje at transisjon ikke har en diffusjonseffekt. Det er etablert at protester spredte seg mellom naboland, under den tredje- og fjerde bølgen og under den arabiske våren (Howard 2011, Doorenspleet 2005, Huntington 1991). Det er dermed mulig å etablere et skille mellom diffusjon av protester og diffusjon av transisjon. Som vi så 3.3.1,

under kodingen av den avhengige variabelen, så var ikke transisjonene under den arabiske våren så geografisk konsentrert som protestene var. Det at det oppstår transisjon i naboland ser dermed ikke ut til å ha en avgjørende effekt på om regimet faller. Dette kan indikere at det er nødvendig å skille mellom hvilke nivå snøballeffekten fungerer på.

Selv om effekten av nabodiffusjon kommunikasjonsmidler en effekt. Det antas at kommunikasjonsmidler har en effekt igjennom at det øker organiseringsevnen blant opposisjonen. Den andre effekten er at det muliggjør rask og effektivt spredning av informasjon til internasjonale organisasjoner, utenlandske regjeringer og andre nyhetsbyrå kan være en like viktig diffusjonskanal som over landegrenser (Howard et al. 2011:41- 42).

Under den arabiske våren hadde variabelen for antall mobilbrukere *mob_tlf*, en signifikant positiv effekt i modellen med stor N. Transisjon ser dermed heller ut til og ikke være betinget av fysiske landegrenser. Dette betyr at teknologiske forhold og utviklingen av kommunikasjonsmidler er en viktig faktor, som er interessant for videre diffusjonsforskning. Dette kan stille spørsmål om teknologiske faktorer kan komme på bekostning av geografiske faktorer, og om geografisk nærhet er en mindre viktig diffusjonskanal i nye samfunn.

4.5.4 Oppsummering

Om en oppsummerer funnene, er det en rekke element som utgår fra analysene. Det første er graden av kontekstsensitivitet. Hver endelig modell består av vidt forskjellige variabler, både når det kommer til hvilke variabler som inkluderes i analysene, og hvor mange som er signifikante. Dette bygger opp under antagelsen om at bølgene har sine egne karakteristikk. Om en sammenligner størrelsen på hver av de endelige modellene, ser en at den tredje bølgen kun inneholder tre variabler hvor en av dem er signifikant. Til sammenligning består den fjerde bølgen endelige modell av syv variabler hvor seks er signifikante. Både modellen med liten N og modellen med stor N under den arabiske våren inneholder fem variabler i modellen. Modellen med liten N har tre signifikante funn, mens modellen med stor N har to. Hver bølge ser ut til har egne særpreg, fordi det er stor forskjell i hvilke variabler som har signifikante effekter. Funnene tilsier at transisjon er kontekstsensitiv, hvor forskjellige element dominerer i forskjellige kontekster. Det eksister forskjeller i hvordan de kausale mekanismene fungerer.

Resultatene viser at transisjon- og bølgebegrepet er ytterst komplekse, og at deler av tradisjonell demokratiseringsteori ikke gir et fullstendig eller tilstrekkelig innsikt i årsakene til fenomenet. Samtidig er det mulig å benytte noe demokratiseringsteorien for å forklare transisjon. Det eksisterer visse likheter mellom de teoretiske faktorene som fører til transisjon og de som fører til konsolidering av demokratiske institusjoner.

Analysene viser også at det strukturelle perspektivet ikke presterer å gi et tilfredsstillende bilde av opphavet til transisjon. Det er en rekke andre mulige faktorer det trengs å ta høyde for. Det var en rekke teorier det ikke eksisterte et tilfredsstillende datagrunnlag på. Dette gjelder blant annet verdens systemteori, andre diffusjon kanaler som nettverk, arbeidsledighet, matvarepriser. Det er trolig også en rekke sentrale aspekt som ikke kan utforskes skikkelig igjennom det strukturelle perspektivet. En viktig forklaringsfaktor Huntington nevnte var ny politikk blant internasjonale politiske aktører. Rollene stater som USA, Russland og Kina, samt rolla til internasjonale organisasjoner som NATO, EU, IMF osv. har heller ikke kunnet bli utforsket i denne analysen.

Det er likevel nødvendig å være skeptisk til deler av resultatene, ettersom det har vært store problem med antall enheter, at forutsetningen om den ikke-lineære kurven er brutt i et datasett og at enkelte variabler ikke er normalfordelte. Under den fjerde bølgen har blant annet etnisitet en signifikant effekt som bryter med den teoretiske antagelsen. Det kan tenkes at dette kan være et resultat av lavt antall enheter og at forutsetningen om ikke-linearitet er brutt. En rekke av funnene var i modeller med få enheter, som effekten av høy utdanning, de negative effektene av de økonomiske variablene., effekten av kolonibakgrunn og religion. Det er nødvendig å være skeptisk til disse funnen. Som nevnt tidligere er studiet utforskende og det er på den måten forsvarlig å gå videre. Disse kan gi en indikasjon på hvilke strukturelle variabler og sammenhenger det er viktig å være obs på i fremtidige studier.

5. Konklusjon

Målet med oppgaven har vært å forklare hvorfor transisjonsbølger oppstår. Begrepet transisjonsbølger ble konstruert ut ifra et ønske om å få en helhetlig forståelse om hvordan fenomen som den arabiske våren oppstod. For å forklare opphavet til fenomenet ble den arabiske våren sammenlignet med tidligere demokratibølger. Dette ble gjort for å se om det eksisterte noen felles strukturelle forklaringsfaktorer som kunne forklare hvorfor bølger oppstår.

For å kunne sammenligne den arabiske våren med demokratibølger, har transisjonsbegrepet, blitt inkorporert inn i den teoretiske forståelsen om demokratibølger. Oppgavens fokusområde har dermed vært på transisjon og en stats fremtidige regimeform. Målet med oppgaven har derfor vært å forklare hvilke strukturelle faktorer som fører til at det oppstår en bølge av transisjoner i flere stater innenfor en kort tidsperiode. Motivasjonen har oppstått ut ifra et ønske om å skape ny innsikt omkring fenomenet, ved å forsøke å avsløre hvorvidt det eksistere felles strukturelle mønstre forklare hvorfor bølgene oppstår på de spesifikke tidspunktene.

Analysen har i all hovedsak vist tre forskjellige ting. Det første og mest åpenbare er den manglende konsistensen i forhold til hvilke hypoteser som bekreftes eller avkreftes. Det eksisterer ikke en variabel som har en signifikant effekt i alle analysene. Dette betyr at hver bølge har en egen karakteristikk, hvor forskjellige strukturelle faktorer har en effekt.

For det andre har analysen vist at transisjon et er et komplekst fenomen. Det eksisterer forskjeller mellom faktorer som har etablerte effekter på konsolidering av demokratiske institusjoner og hvordan disse spiller inn på transisjon.

Til slutt har oppgaven vist at strukturelle faktorer trolig ikke gir et tilfredsstillende forklaring omkring hvorfor transisjon oppstår. Det er tydelig at det vil være nødvendig å kontrollere for andre faktorer, som internasjonale politiske aktører, for å få et mer fullstendig bilde av fenomenet.

5.1 Oppsummering av hovedresultater

Resultatene av de logistiske analysene har ikke vært konsistente i alle modellene. På den måten er det vanskelig å komme med noen konkrete forklaringer på hva som forklarer fenomenet, men det er allikevel enkelte sammenhenger som er interessante.

Effekten av økonomiske variablene er negativ, noe som støtter om under teorien om at svake økonomiske prestasjoner og tilbakegang er med på å svekke legitimiteten til det sittende regimet. Analysen støtter til dels opp om en mulig interaksjonseffekt mellom biproduktene av modernisering, som endringer i utdanningsnivået og i klassekomposisjonen og økonomisk tilbakegang og dårlig økonomiske prestasjoner.

De mulige negative faktorene dannet et komplekst bilde. Korrupsjon hadde ingen innvirkning i analysene, mens kolonifortid hadde en innvirkning som antatt. Det mest oppsiktsvekkende er hvordan etnisk og religiøs heterogenitet har forskjellige påvirkning. Etnisk heterogenitet hadde en positiv effekt, men religiøs heterogenitet hadde en negativ effekt. Dette tyder på at spørsmålet om etnisk heterogene samfunn er mer komplekst og trolig avhengig av flere faktorer enn antatt.

Analysen viser at de mulige elementene er regimet kan bruke til på dempe presset mot transisjon ikke hadde en effekt. Det ble kontrollert for både olje eksport og militærbudsjett, men ingen av disse så ut til å ha en effekt. Analysen indikerer at regimetyper er av relevans.

Det mest overraskende var den manglende effekten av nabodiffusjon. De geografiske elementene hadde ingen effekt under transisjon, men antall mobiltelefoner viste seg å ha innvirkning. Dette kan tyde på at det er flere sider med diffusjonsforståelsen som er nødvendig og utforske videre, hvor nye diffusjonsmekanismer som kommunikasjonsmidler, kan vise seg å være mer relevante enn de tradisjonelle diffusjonskanalene

5.2 Implikasjoner

Demokratibølger har hovedsakelig blitt studert ved å anvende panelstudier for å studere forskjellene i demokratinivået over tid. Dette studiet har midlertidig vist at det er nødvendig å ha et komparativt studie av bølger. Bølgene er kontekstsensitive hvor det ikke eksisterer noen felles strukturelle mønstre som er med på skaper bølger. Det trengs flere komparative studier som tar for forskjeller og ulikheter for å kunne få en mer helhetlig forståelse av bølger.

Flere studier har prestert å etablere sammenhenger mellom strukturelle faktorer og konsolidering av demokratiske institusjoner. De samme faktorene presterer ikke å forklare bølgene i en utvidet forstand, når det inkluderes delvis demokratisering regimer. De samme faktorene forklarer ikke hvorfor flere stater åpner opp for en mulig demokratiseringsprosess. Det er dermed nødvendig med mer forskning på dette området.

Regionale eksperter har ikke prestert å forutse dannelsen av bølger, hverken under den arabiske våren og eller ved tidligere demokratibølger. Denne analysen har vist at dette trolig ikke bare skyldes at handlinger på individ og gruppe nivå er vanskelige å forutse, men fordi de strukturelle forholdene som ligger til grunn varierer sterkt mellom bølgene. Hvilke mekanismer som resulterer i dannelsen av bølgene er avhengige av mer enn kun universelle strukturelle mønstre. Dette studiet tyder også på at nye eksperter heller ikke vil prestere å forutse nye bølger i fremtiden heller.

5.2 Forslag til videre forskning.

Opgaven har vist at en rekke at det eksisterer behov utforske en rekke forskjellige forhold. Først og fremst viser oppgaven at det eksisterer behov for videre komparative analyser av bølger, ettersom det eksisteres store forskjeller mellom hver bølge i forhold til hvilke faktorer som har forklaringskraft.

Det kan eksistere et videre behov for en operasjonalisering av bølgene, ettersom operasjonaliseringen av den tredje- og fjerde demokratibølgen ble gjort med utgangspunkt t i forholdvis store tidsperioder. Det kan være nødvendig å operere med en bedre forståelse av hver enkelt bølge, ettersom transisjoner som oppstår i slutten av tidsperioden ikke trenger å tilskrives effekten av selve bølgen. En ny og bedre operasjonalisering kan skape en bedre forståelse av bølger

Et annet problem har vært det begrensende datamaterialet, hvor små utvalg kombinert med stort frafall har ført til at flere modeller har bestått av veldig få enheter. Det mistenkes at det store frafallet har gått ut over resultatene i analysen, fordi frafallet har gått ut over standardfeilen, i tillegg til at det til dels har eksistert en systematikk i frafallene. Nye metodiske innfallsvinkler kan muligens benyttes for å imøtekomme problemet.

Det er enkelte av funnene i analysene det hadde vært interessant å sjekke ut i nye datasett, med nye metoder. Det gjelder blant annet en mulig interaksjonseffekt mellom økonomisk tilbakegang og moderniserte samfunn. Det kan også være interessant å benytte seg av andre diffusjonsvariabler, for å se hvorvidt det eksisterer mulige andre effekter der.

Litteraturliste:

- Acock, A. C. (2010a): *A Gentle Introduction to Stata*. College Station, : Stata Press.
- Acock, Alan C. (2010b): *A gentle introduction to Stata*. College Station, Tex.: Stata Press.
- Adcock, R. og D. Collier (2001): "Measurement validity: A shared standard for qualitative and quantitative research". *American Political Science Review*, 95 (3): 529-546.
- Andvig, Jens Chr., et al. (2001): *Corruption A Review of Contemporary Research*. Bergen: Christian Michelsen Institute Development Studies and Human Rights.
- Badawi, Ibrahim El og Samir Makdisi (2007): "Explaining the democracy deficit in the Arab world". *The Quarterly Review of Economics and Finance*, 46 (5): 813-831.
- Barany, Zoltan (2011): "The Role of the Military". *Journal of Democracy*, 22 (4).
- Beetham, David (2000): *Democracy and human rights*. Cambridge: Polity Press.
- Beetham, David (2004): "Towards a universal framework for democracy assessment". *Democratization*, 11 (2): 1-17.
- Brinks, Daniel og Michael Coppedge (2006): "Diffusion Is No Illusion". *Comparative Political Studies*, 39 (4): 463-489.
- Brownlee, Jason (2009): "Portents of Pluralism: How Hybrid Regimes Affect Democratic Transitions". *American Journal of Political Science*, 53 (3): 515-532.
- Brumberg, D. (2002): "The trap of liberalized autocracy". *Journal of Democracy*, 13 (4): 56-68.
- Carey, John M og Andrew Reynolds (2011): "The Impact of Election Systems". *Journal of Democracy*, 22 (4).
- Carothers, T. (2002a): "The end of the transition paradigm". *Journal of Democracy*, 13 (1): 5-21.
- Carothers, T. (2002b): "A reply to my critics". *Journal of Democracy*, 13 (3): 33-38.
- Che Guevara, Ernesto (1967): *Che Guevara speaks; selected speeches and writings*. New York: Merit Publishers.
- Diamond, L. (2012): "The Coming Wave". *Journal of Democracy*, 23 (1): 5-13.
- Diamond, Larry (1992): "Economic Development and Democracy Reconsidered". *American Behavioral Scientist* 35 (4-5): 450- 499.
- Diamond, Larry (1997): *Consolidating the third wave democracies : themes and perspectives*. Baltimore, Md.: Johns Hopkins University Press.
- Diamond, Larry (1999): *Developing democracy : toward consolidation*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Doig, Alan og Robin Theobald (2000): *Corruption and democratisation*. London: Frank Cass.
- Doorenspleet, Renske (2000): "Reassessing the three waves of democratization". *World Politics*, 52 (3): 384-+.
- Doorenspleet, Renske (2004): "The structural context of recent transitions to democracy". *European Journal of Political Research*, 43 (3): 309-335.
- Doorenspleet, Renske (2005): *Democratic transitions : exploring the structural sources of the fourth wave*. Boulder, Colo.: Lynne Rienner.
- FG (2009): Democratization. I McLean, Iain og Alistair McMillan (red.) *The Concise Oxford Dictionary of Politics*. Oxford University Press.
- Fish, M. Steven (2002): "Islam and Authoritarianism". *World Politics*, 55 (1): 4-37.
- Fish, S. og R. S. Brooks (2004): "Does diversity hurt democracy? (vol 15, pg 154, 2004)". *Journal of Democracy*, 15 (3): 191-191.
- Freedom House (2012a): "Burma Election Is Test of Progress". *Freedom House*.
- Freedom House (2012b): "Freedom In The World: Burma". *Freedom House*.
- Gandhi, J. og A. Przeworski (2007): "Authoritarian institutions and the survival of autocrats". *Comparative Political Studies*, 40 (11): 1279-1301.

- Gates, Scott, Håvard Hegre, Mark P. Jones og Håvard Strand (2007): *Democratic Waves? Global Patterns Of Democratization, 1800-2000*. Trondheim,
- Geddes, B. (1999a): *Authoritarian Breakdown: Empirical Test of a Game Theoretic Argument*. Atlanta, September 2–5
- Geddes, B. (1999b): "What do we know about democratization after twenty years?". *Annual Review of Political Science*, 2: 115-144.
- George, Alexander L. og Andrew Bennett (2005): *Case studies and theory development in the social sciences*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Gerring, John (2004): "What Is a Case Study and What Is It Good for?". *American Political Science Review*, 98 (02): 341-354.
- Gerring, John (2007): *Case study research : principles and practices*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gleditsch, Kristian S. og Michael D. Ward (2008): "Diffusion and the spread of democratic institutions" s. XV, 367 s. i Dobbin, Frank, Beth A. Simmons og Geoffrey Garrett (red.), *The Global diffusion of markets and democracy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gleditsch, Kristian Skrede og Michael D. Ward (2006): "Diffusion and the International Context of Democratization". *International Organization*, 60 (04): 911-933.
- Goldberger, Arthur S. (1991): *A course in econometrics*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Google Maps (2012): World Map. I Google (red.).
- Grønmo, Sigmund (2004): *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Bergen: Fagbokforl.
- Hadenius, A. og J. Teorell (2007): "Pathways from authoritarianism". *Journal of Democracy*, 18 (1): 143-156.
- Hadenius, Axel (1992): *Democracy and development*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hadenius, Axel og Jan Teorell (2010): *Authoritarian Regimes Data Set, version 2.1*. Lund University: Lund University.
- Hair, Joseph F. (2006): *Multivariate data analysis*. Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall.
- Harik, Iliya (2006): "Democracy, "Arab Exceptionalism," and Social Science". *Middle East Journal*, 60 (4): 664-684.
- Horowitz, Donald L. (2000): *Ethnic groups in conflict*. Berkeley, Calif.: University of California Press.
- Howard, Marc Morjé (2011): *Similarities and Differences between Eastern Europe in 1989 and the Middle East in 2011*. I Voeten, Erik (red.) *The Monkey Cage*.
- Howard, Philip N. og Muzammil M. Hussain (2011): "The role of digital media". *Journal of Democracy*, 22 (3).
- Hox, J. J. (2010): *Multilevel analysis : techniques and applications*. New York: Routledge.
- Huber, Evelyne, Rueschemeyer Dietrich & Stephens, John D. (1993): "The Impact of Economic Development on Democracy". *The Journal of Economic Perspectives*, 7 (3): 71-86.
- Human Rights Watch (2012a): *World Report 2012: Burma* Human Rights Watch.
- Human Rights Watch (2012b): *World Report 2012: Côte d'Ivoire* Human Rights Watch.
- Human Rights Watch (2012c): *World Report 2012: Egypt*. Human Rights Watch.
- Human Rights Watch (2012d): *World Report 2012: Kyrgyzstan*. New York: Human Rights Watch.
- Human Rights Watch (2012e): *World Report 2012: Libya*. Human Rights Watch.
- Human Rights Watch (2012f): *World Report 2012: Singapore* Human Rights Watch.
- Human Rights Watch (2012g): *World Report 2012: Thailand* Human Rights Watch.
- Human Rights Watch (2012h): *World Report 2012: Tunisia*. Human Rights Watch.
- Huntington, Samuel P. (1991): *The third wave: democratization in the late twentieth century*. Norman, Okla.: University of Oklahoma Press.
- Hyman, G. (2002): "Tilting at straw men". *Journal of Democracy*, 13 (3): 26-32.
- Inglehart, Ronald, Christian Welzel, Patrick Bernhagen og Christian W. Haerpfer (2009): *Democratization*. Oxford: Oxford University Press.

- Karklins, R. (2002): "Typology of post-communist corruption". *Problems of Post-Communism*, 49 (4): 22-32.
- Karl, T. L. og P. C. Schmitter (1991): "Modes of Transition in Latin-America, Southern and Eastern-Europe Reprinted from Comparative Politics, Vol 23, October, Pg 1, 1990". *International Social Science Journal*, 43 (2): 269-284.
- King, G. og L. C. Zeng (2001): "Explaining rare events in international relations". *International Organization*, 55 (3): 693-715.
- King, Gary, Sidney Verba og Robert O. Keohane (1994): *Designing social inquiry : scientific inference in qualitative research*. Princeton, N.J.: Princeton University Press.
- Kitschelt, Herbert (1999): *Accounting for outcomes of post- communist regime change. CAusal depth or shallowness in rival explanantions* Atlanta, 1-5 September
- Kurzman, Charles (1998): "Waves of democratization". *Studies in Comparative International Development (SCID)*, 33 (1): 42-64.
- Levitsky, S. og L. A. Way (2002): "The rise of competitive authoritarianism". *Journal of Democracy*, 13 (2): 51-65.
- Lijphart, Arend (1971): "Comparative Politics and the Comparative Method". *The American Political Science Review*, 65 (3): 682-693.
- Lijphart, Arend (1999): *Patterns of democracy : government forms and performance in thirty-six countries*. New Haven, Conn.: Yale University Press.
- Lipset, Seymour Martin (1959): "Some Social Requisites of Democracy: Economic Development and Political Legitimacy". *The American Political Science Review*, 53 (1): 69-105.
- Mahony, Honor (2003.): "Strategies of Causal Assessment in Comparative Historical Analysis" s. i Mahoney, J. og D. Rueschemayer (red.), *Comparative Historical Analysis in the Social Sciences*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Markoff, John (1996): *Waves of democracy : social movements and political change*. London: Sage.
- Marshall, Monty G , Keith Jagers og Ted Robert Gurr (2012): *Polity IV Project: Political Regime Characteristics and Transitions, 1800-2010*. Polity IV Project: Polity IV Project, <http://www.systemicpeace.org/polity/polity4.htm>. [15, Februar 2012].
- Marshall, Monty G. (2010): *Polity IV Project: Dataset Users' Manual*. I Inc, Center for Systemic Peace and Societal-Systems Research (red.).
- Masoud, Tarek (2011): "The road to (and from) liberation square". *Journal of Democracy*, 22 (3).
- McClintock, Cynthia & Lebovic, James H. (2006): "Correlates of Levels of Democracy in Latin America during the 1990s". *Latin American Politics and Society* 48 (2): 29- 59.
- McFaul, M. (2005): "Transitions from postcommunism". *Journal of Democracy*, 16 (3): 5-19.
- Midtbø, Tor (2007): *Regresjonsanalyse for samfunnsvitere : med eksempler i SPSS*. Oslo: Universitetsforl.
- Moller, J. og S. E. Skaaning (2010): "Beyond the Radial Delusion: Conceptualizing and Measuring Democracy and Non-democracy". *International Political Science Review*, 31 (3): 261-283.
- Morse, L. Yonatan (2012): "the era of electoral authoritarianism". *World Politics*, 64 (1).
- Muller, Edward N. og Mitchell A. Seligson (1994): "Civic Culture and Democracy: The Question of Causal Relationships". *The American Political Science Review*, 88 (3): 635-652.
- Møller, Jørgen og Svend-Erik Skaaning (2010): *Demokrati og demokratisering: en introduktion*. København: Hans Reitzel.
- National Geographic (2012a): 1975 World Political Map. I Geographic, National (red.).
- National Geographic (2012b): World Map 1988. I Geographic, National (red.).
- Niemeyer, Richard E., Stephen K. Sandorson og Kristopher Proctor (2008): *Endogenous and exogenous factors of growth of democracy, 1900 - 2005*. University of California, Boston,
- Nodia, G. (2002): "The democratic path". *Journal of Democracy*, 13 (3): 13-19.

- O'Donnell, G. (2002): "In partial defense of an evanescent "paradigm"". *Journal of Democracy*, 13 (3): 6-12.
- O'Donnell, Guillermo og Philippe C. Schmitter (1986): *Transitions from authoritarian rule : tentative conclusions about uncertain democracies*. Baltimore, Md.: The Johns Hopkins University Press.
- Plattner, Marc F. (2011): "The Global Context". *Journal of Democracy*, 22 (4).
- Przeworski, Adam (1991): *Democracy and the market : political and economic reforms in Eastern Europe and Latin America*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Przeworski, Adam (red.) (1992): *Games of Transition*. Notre Dame: University of Notre Dame Press.
- Przeworski, Adam, Michael E. Alvarez, Jose Antonio Cheibub og Fernando Limongi (2000): *Democracy and development : political institutions and well-being in the world, 1950-1990*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Puddington, Arch (2012): "Freedom in the world 2012: The arab uprisings and their global repercussions, Selected data from Freedom House's annual survey of political rights and civil liberties". *Freedom House*.
- Rabe-Hesketh, Sophia og Anders Skrondal (2011): *Multilevel and longitudinal modeling using Stata*. College Station, Tex.: Stata Press.
- Ragin, Charles (2004): "Turning the tables: How Case-Oriented Research Challenges Variable-Oriented Research" s. i Brady, H. E. og D. Collier (red.), *Rethinking Social Inquiry: Diverse Tools, Shared Standards*. New York: Rowman and Littlefield.
- Ross, Michael L. (2001): "Does Oil Hinder Democracy?". *World Politics*, 53 (3): 325-361.
- Rueschemeyer, Dietrich, Evelyne Huber Stephens og John D. Stephens (1992): *Capitalist development and democracy*. Cambridge: Polity Press.
- Schedler, A. (1998): "What is democratic consolidation?". *Journal of Democracy*, 9 (2): 91-107.
- Schedler, Andreas (2002): "Elections Without Democracy, The Menu of Manipulation ". *Journal of Democracy*, 2 (13): 36-50.
- Schraeder, Peter J. & Redissi, Hamadi (2011): "Ben Ali's Fall". *Journal of Democracy*, 22 (3).
- Skog, O.J. (2009): *Å forklare sosiale fenomener. En regresjonsbasert tilnærming*. Oslo.: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Skog, Ole-Jørgen (2004): *Å forklare sosiale fenomener : en regresjonsbasert tilnærming*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Stepan, A. og G. B. Robertson (2003): "An "Arab" more than "Muslim" electoral gap". *Journal of Democracy*, 14 (3): 30-44.
- Svensson, Richard , Dahlberg Stefan, Kumlin Staffan og Rothstein Bo (2012): *The QoG Social Policy Dataset*. I Institute, The Quality of Government (red.) 4 April 2012 utg. University of Gothenburg.
- Transparency International (2010): *Transparency International Corruption Perception Index*. I Transparency International (red.).
- UNESCO Institute for Statistics (2011): *Mean years of schooling (of adults) (years)*. United Nations Development Program.
- Vanhanen, Tatu (1997): *Prospects of democracy: a study of 172 countries*. London: Routledge.
- Way, Lucan (2011): "The Lessons of 1989". *Journal of Democracy*, 22 (4).
- Wejnert, Barbara (2005): "Diffusion, Development, and Democracy, 1800-1999". *American Sociological Review*, 70 (1): 53-81.
- Weyland, K. (2009): "The Diffusion of Revolution: '1848' in Europe and Latin America". *International Organization*, 63 (3): 391-423.
- Wollack, K. (2002): "Retaining the human dimension". *Journal of Democracy*, 13 (3): 20-25.
- World Bank Group (2012a): *Data: Indicators*. World Bank Group.
- World Bank Group (2012b): *GDP growth (annual %) IGroup*, World Bank (red.) World Bank Group.

World Bank Group (2012c): GDP per capita (current US\$). World Bank Group.
World Bank Group (2012d): Industry, value added (% of GDP). I Group, World Bank (red.).
World Bank Group (2012e): Military expenditure (% of GDP) IGroup, World Bank (red.).
World Bank Group (2012f): Military expenditure (% of GDP). I Group, World Bank (red.).
World Bank Group (2012g): Mobile cellular subscriptions (per 100 people) IGroup, World Bank (red.):
World Bank Group.
World Bank Group (2012h): School enrollment, tertiary (% gross). I World Bank Group (red.) World
Bank Group,.
World Bank Group (2012i): Services, etc., value added (% of GDP) IGroup, World Bank (red.).

Appendiks

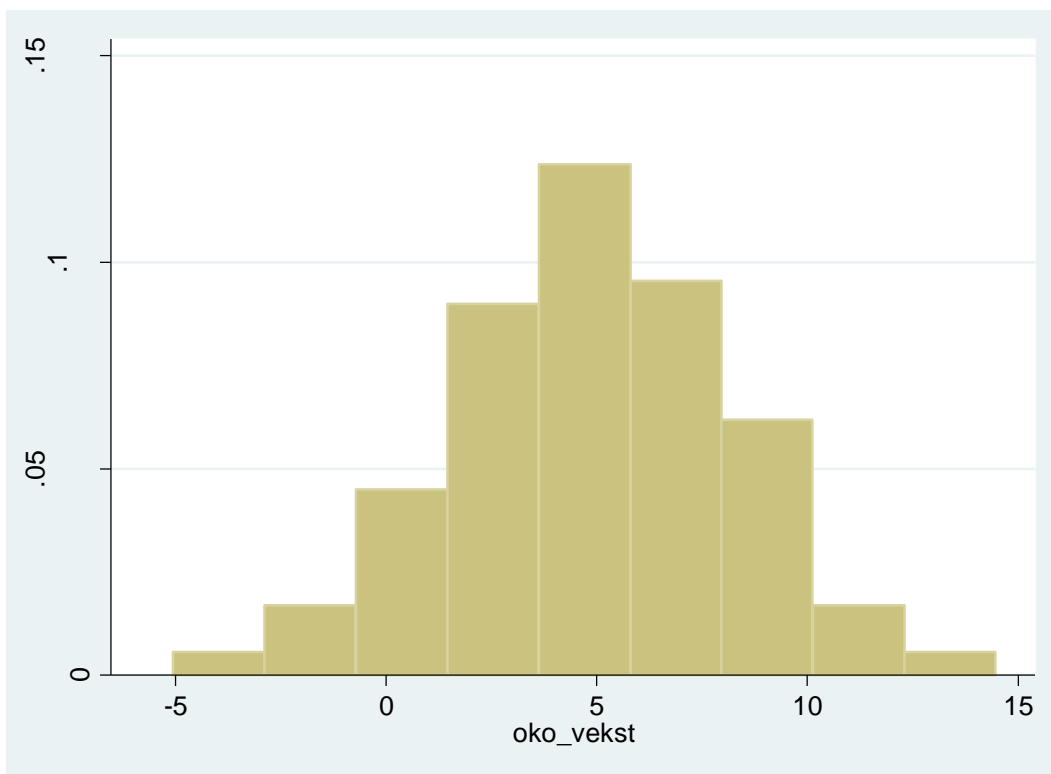
Tabell 13: Koding av trans_polity under den Arabiske Våren

Land	Endring i Polity Dimensjonene			Beskrivelse av Transisjonen
Cote D'Ivoire	xxreg	-77	Transitional	Cote D Ivoire ble kodet for transisjon: Landet opplevde borgerkrig som en konsekvens av at Gbagbo tapte presidentvalget november 2010, nektet han å gå av. Dette var det første valget på 10 år (Human Rights Watch 2012b). Landet fikk koden 77. Borgerkrig sluttet i april 2011. Opposisjonslederen Alassane Ouattara makten (Puddington 2012:20, Human Rights Watch 2012b). Landet har fått transisjon på grunn av overgangen fra 77 til nye koder
	xrcomp	-77	Dual Transitional	
	xropen	-77	open	
	xconst	-77	88	
	parreg	-77	88	
	parcomp	-77	88	
Egypt	xxreg	Designation	Transitional	Egypt har blitt kodet transisjon: Landets tidligere president Hosni Mubarak måtte troppe av som leder og opplevde utvikling av en kultur for protest, økt juridisk uavhengighet og økning i den politiske pluralismen. Ingen forbedring i menneskerettighetene. Mubarak erstattet av Supreme Council of the Armed Forces (SCAF). De har lovet transisjon, men har brukt vold mot sivil befolkningen (Puddington 2012:21, Human Rights Watch 2012c).
	xrcomp	Selection	Dual/transitional	
	xropen	Open	Open	
	xconst	Slight to	Slight to	
	parreg	Sectarian	Sectarian	
	parcomp	Factional	Transitional	
Kyrgystan	xxreg	Designation	Designation	Kurmanbek Bakiyev vant valget i 2005 og førte Kyrgystan i en stadig mer autoritær retning. Det kulminerte i opptøyer i 2010 og fikk den konsekvensen at presidenten var nødt til å rømme landet. Det ble avholdt fredelige, men mangelfulle valg i oktober 2011, hvor vinneren ble Almazbek Atambaev (Human Rights Watch 2012d) Dette har resultert til endringer
	xrcomp	Dual/Trans	election	
	xropen	Open	open	
	xconst	Executive	Executive	
	parreg	Multiple I	regulated	
	parcomp	Factional	transitional	
Myanmar	xxreg	Designation	Designation	Myanmar opplevde transisjon. I 2011 gikk opposisjonsleder Aung San Suu Kyi, som ble løslatt fra husarrest sent i 2010 inn i
	xrcomp	Unregulated	Unregulated	

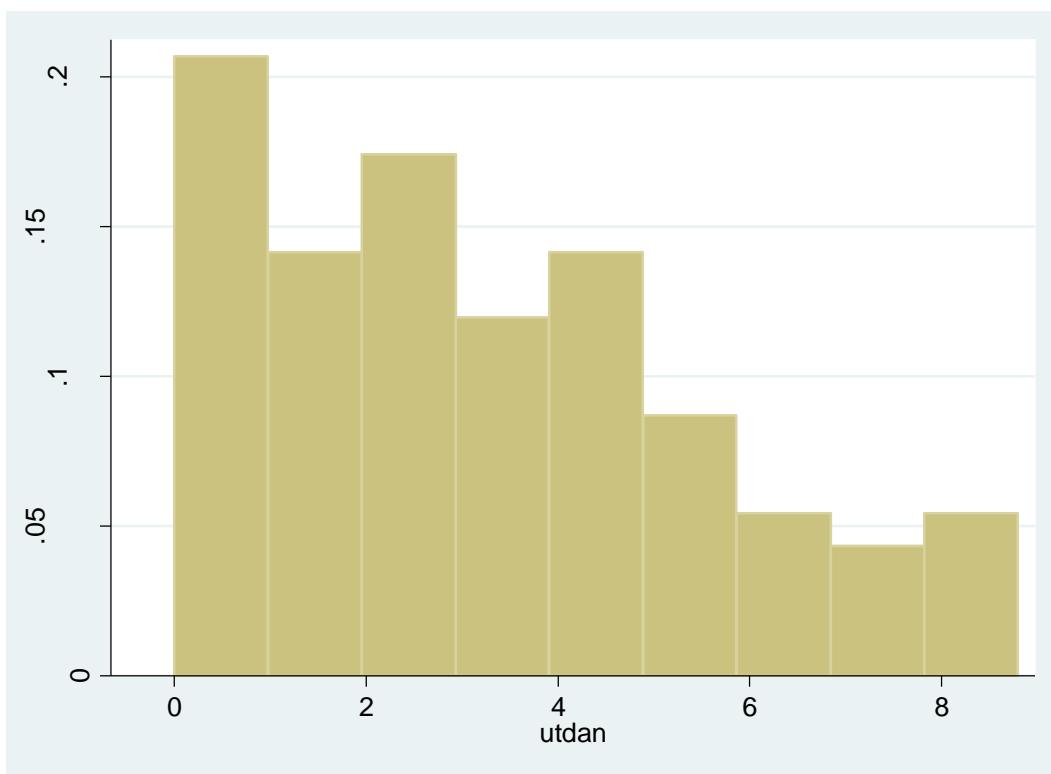
	xropen	Unregulated	Unregulated	dialog med regimet, reiste rundt i landet for å bygge opp et politisk parti, og gav intervjuer til lokal media for første gang på over 20 år (Freedom House 2012b). November 2010 ble det valget nytt parlament, dominert av det sittende regimets allierte, det nye parlamentet reiste menneskerettighets spørsmål for første gang på 20 år (Freedom House 2012b). Partiet National League for Democracy ble registrert og Aung San Suu Kyi gikk til valg på 45 av settene i utgjør ca. 7 % av det totale antall settene i parlamentet. Valget (Freedom House 2012a). Burmas sivile rettigheter forbedret seg også hvor den offentlige diskusjonen forbedret seg og mediedekning av nyheter og politikk, samtidig som det opplevs reduksjon i restriksjonene på utdanning (Puddington 2012:22). Dermed har det skjedd et skifte konkurranse i deltagelse, hvor noen alternative preferanser har fått tillatelse og opp bli opprettet (Human Rights Watch 2012a)
	xconst	Intermediate	Slight/moderate	
	parreg	restricted		
	parcomp	repressed	Suppressed	
	xxreg	Designation	Regulated	
Niger	xrcomp	Unregulated	Election	Niger gjennomgikk en transisjon i det President Tandja's forsøkte å forlenge sinn periode, hvilket resulterte i et statskupp, som igjen førte til avholdelse av valg som ble ansett for å være frie og rettfærdige. Valgene førte til at president Mamadou Tandja måtte forlate makten og hans styre ble erstattet med et nytt.
	xropen	Unregulated	election	
	xconst	Substantial	Substantial	
	parreg	Sectarian	Sectarian	
	parcomp	Transitional	Transitional	
	xrreg	Unregulated	Unregulated	
Libya	xrcomp	Unregulated	Unregulated	Libya fikk økt akademisk og media frihet, samtidig som de fikk større forsamlings frihet som følge av kollapsen av Gaddafi regime (Puddington 2012:20) (Human Rights Watch 2012e) Endringene var
	xropen	Unregulated	Unregulated	
	xconst	Unlimited	Intermediate	

	parreg	Restricted	Sectarian	dermed substansielle nok til å kvalifiseres som.
	parcomp	Repressed	Suppressed	
	xrreg	Designational	Regulated	
Thailand	xrcomp	Dual/Trans	Election	Transisjon: Landet opplevde et relativt fritt og rettferdig valg i juli 2011. Makten ble overført til opposisjonen og førte til endringer i xrreg og xcomp komposisjonen (Puddington 2012:20) (Human Rights Watch 2012g) Thailand kvalifiserer på den måten for transisjon.
	xropen	Open	Open	
	xconst	Substansial	Substansial	
	parreg	Sectarian	Sectarian	
	parcomp	Factional	Factional	
	xrreg	Designation	Designation	
Tunisia	xrcomp	Selection	transitional	Tunisia måtte Ben Ali forlate makten og som følge av dette oppstod det endringer innad i landet. Forbud mot politiske partier og organisering ble opphevet. Politiske fanger ble sluppet fri. En midlertidig styre forsøker å tilrettelegge for politisk endringer. (Human Rights Watch 2012h) Dette har ført til endringer
	xropen	Open	Open	
	xconst	Intermediate	Intermediate	
	parreg	Sectarian	Regulated	
	parcomp	Factional	transitional	
	xrreg	Substansial	Substansial	

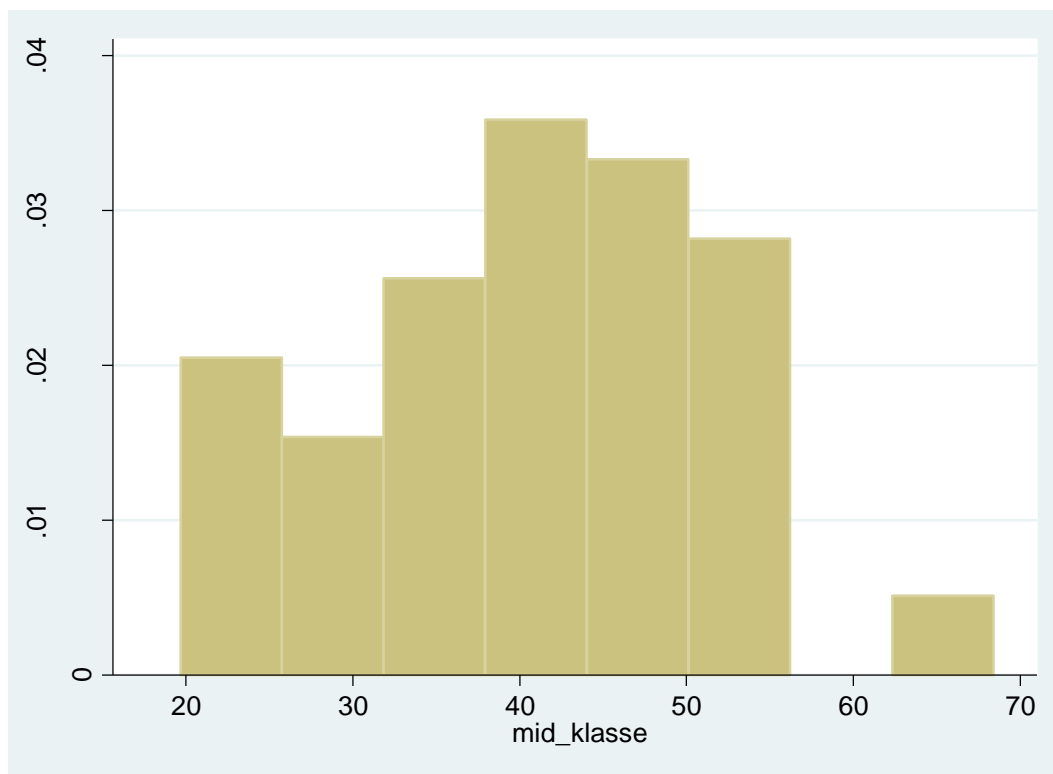
Figur 1: Histogram for økonomisk vekst for den arabiske våren

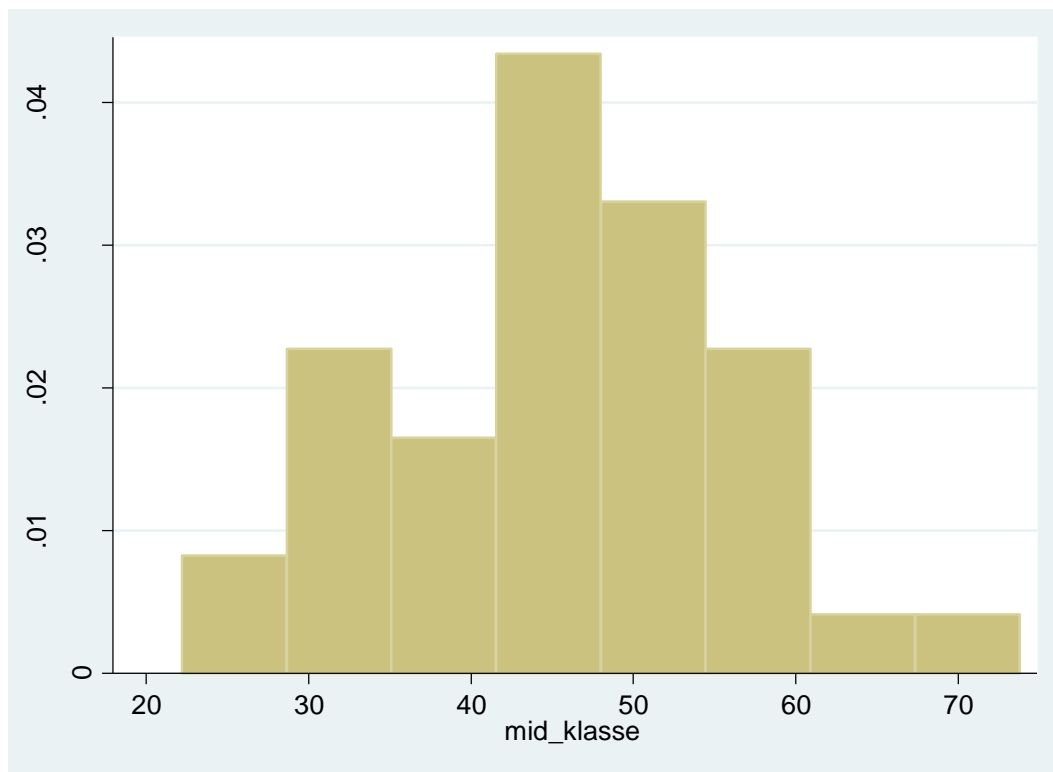
Figur 2: Histogram for utdan under den fjerde bølgen

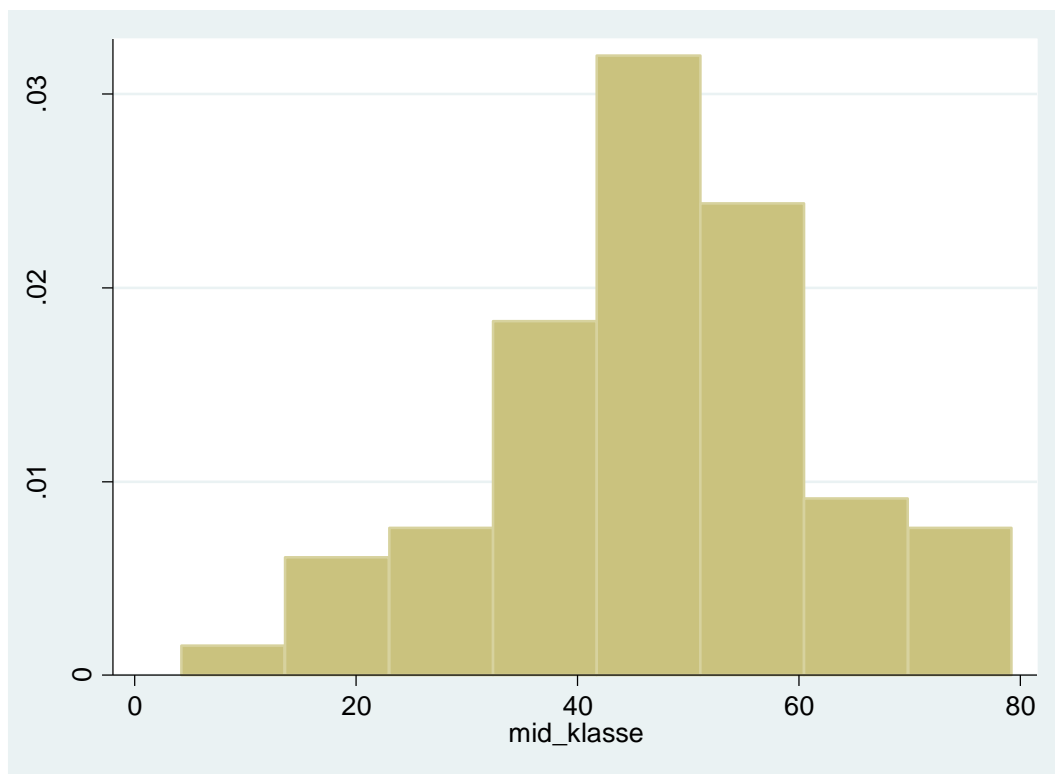
Figur 3: Histogram til mid_kla under den tredje bølgen

Figur 4: Histogram for mid_kla under den fjerde

Figur 5: Histogram for mid_kla for den arabiske våren

Tabell 14: Oversikt over ekstra verdier på variabler

Variabel	1975 Datasett	1988 Datasett	2010 Datasett
	Stat og året verdien hentet fra	Stat og året verdien hentet fra	Stat og året verdien hentet fra År verdi hentet fra
bnp_pc	Cambodia 1975 Germany 1975		Bahrain 2009 Brunei 2009 Cuba 2008 Djibouti 2009 Iran 2009 Kuwait 2009 Libya 2009 Nepal2009 Oman2009 Qatar2009 Yemen2009
øko_vek	Germany 1975		Bahrain2008 Brunei2009 Cuba2008 Djiboti2009 Iran2009 Kuwait2007 Libya2009 Oman2009 Qatar2009 Yemem2009
høy_utdan	Albania1972 Angola1973 Bangladesh1974 Bolivia1974 Cambodia1973 Czechoslovakia1975 Cote d'Ivoire 1974 Ethiopia1974 Guyana1973 Kenya1974 Lebanon1972 Mozambique1973 South Africa 1973 Senegal1972 Russian federation 1973	Afghanistan1987 Cambodia1986 Chad1987 Cote d'Ivoire1987 Dominican Republic1986 Fiji1986 Haiti1986 Iran1986 Kenya1986 Lebanon1987 Liberia1987 Libya1986 Malawi1987 Mali1987 Mozambique1987 Nicaragua1987 Niger1987 Saudia Arabia1987 Senegal1987 Somalia1987 Tanzania1987 Vietnam1986 Zimbabwe 1986	Afghanistan2009 Bangladesh2009 Belarus2009 Bhutan2008 Cambodia 2008 China2009 Congo, demo rep2009 Cote d'Ivoire2007 Djiboti2008 Ecuador2008 Egypt2008 Gambia2008 Jordan2009 Laos2008 Malawi2007 Malaysia2008 Morocco2009 Myanmar2007 Namibia2008 Pakistan2008 Russia2009 Rwanda2009 Tunisia2009 Uganda2009 Uzbekistan2009 Venezuela2009 Yemen2007Fiji2005 Guinea Bissau2006 Iraq2005 Mozambique2005 Nigera2005 Swasiland2007 Tanzania 2005
olje_eks	2010 Datasettet		
	Stat og året verdien hentet fra		
	C.A.R. 2008 Ethiopia2009 Gabon2009 Gambia2009 Iraq2009 Kazakstan2009 Kuwait2009 Namibia2008 Sudan2009 Syria2008 U.A.E.2008 Vietnam2009 Yemen2009		

mil_bud	Afghanistan2009 Bahrain2009 brunei2009 Burundi2008 Cambodia2009 Cote D'Ivoire 2008 Cuba2008 Fiji2009 Gambia2006 Iran2008 Kuwait2009 Kyrgystan2009 Laos2009 Liberia2009 Libya2008 Malawi2007 Mozambique2009 Oman2009 Qatar2009 Tanzania 2009 Yemen2009
arb_kla	Algeria2009 Brunei2008 Cameroon2007 Central African Republic 2009 Chad2008 Congo, demo2009 Cuba2008 Djiboti2007 Equatorial Guinea2009 Eritrea2009 Iran2007 Liberia2008 Libya2008 Madagascar2009 Malawia2009 Nigeria2007 Syria2009 UAE2009 Venezuela2007
mid_kla	Algeria2009 Bhutan2009 Brunei2008 Cameroon2007 Central African Republic2009 Cameroon2008 Congo, Dem. Rep.2009 Cuba2008 Djiboti2007 Equatorial Guinea2009 Eritrea2009 Iran2007 Liberia2008 Libya2008 Madagascar2009 Malawi2009 Nigera2007 Rwanda2009 Syria2009 UAE2009 Venezuela2007

Tabell 15: Modeller for den tredje bølgen

	Modell 1		Modell 2		Modell 3		Modell 4		Modell 5	
	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.
constant	-.847	.397	-.911	.295	-.102	.536	.064	.758	-.102	.536
bnp_pc	-.000	.000								
øko_vek	-.009	.037								
høy_utd an	.089 *	.047	.030 *	.030	.044	.038	.039	.041	.044	.038
mid_kla										
arb_kla										
etnis							-.312	1.009		
relig					-2.070	1.015	-2.020 **	1.028	-2.070	1.015
kolon										
mil_reg										
p_demo										
p_trans										
Antall enheter	73		89		86		86		86	

Tabell 16: Modeller for den fjerde bølgen 1

	Modell 1		Modell 2		Modell 3		Modell 4	
	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.
const	1.190	.365	-.180	1.585			1.136	
bnp_pc	-.000**	.000**	-.000	.000**	-.000**	.000	-.000*	.000
øko_vek	-.074	.045	-.088*	.053*	-.095	.052	-.069	.048
utdan							.013	.145
høy_ut							.007	.049
mid_kla			.032	.028				
arb_kla					-.002	.027		
etnis								
relig								
kolon								
mil_reg								
mil_bud								
p_demo								
p_trans								
tlf								
Antall enheter	82		74		72		74	

Tabell 17: Alternative Modeller for den fjerde bølgen 2

	Modell 5		Modell 6		Modell 7		Modell 8	
	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.
const	-.365	1.570	-1.002	1.849	-.792	2.112	-1.492	2.322
bnp_pc	-.000 **	.000	-.000 **	.000	-.000 **	.000	-.000 **	.000
øko_vek	-.105*	.062	-.118 *	.065	-.133 *	.069	-.176 **	.080
utdan								
høy_ut								
mid_kla	.055 *	.032	.065 *	.0370*	.065	.042	.076	.046
arb_kla								
etnis	2.983**	1.166	3.087 **	1.337	3.239 **	1.436	4.221 **	1.629
relig			.520	1.445	1.550	1.601	2.138	1.828
kolon	-2.210	1.032	-2.601 **	1.072	-2.588 **	1.161 **	-2.835 **	1.355
mil_reg			1.241 *	.734	1.417 *	.797 *	2.035 **	.916
mil_bud								
p_demo								
p_trans					-1.849 *	1.064	-2.002 *	1.191
tlf							.053	.103
Antall enheter	74		73		66		66	

Tabell 18: Modeller for den arabiske våren 1

	Modell 1		Modell 2		Modell 3		Modell 4		Modell 5	
	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.
const	-.062	1.750	-.893	.971	-2.010	1.082	-.619	1.587	-.197	1.788
bnp_pc	-.000	.000			-.000	.000	-.000	.000	-.000	.000
øko_vek	-.125	.181			-.039	.163	-.115	.177	-.015	.191
utdan	-.421	.316	-.380	.245						
høy_ut	.069 *	.037	.040	.025	.033 *	.022			.048	.031
mid_kla										
arb_kla										
etnis							4.213	1.877	-.166	1.948
relig							1.220	2.060	-4.462 *	2.401
korrup										
koloni										
mil_reg										
mil_bud										
olje_eks										
p_demo							-1.116	1.625		
p_trans							2.728	1.757		
tlf										
mob_tlf										
inet										
Antall enheter	66		65		57		64		59	

Tabell 19: Modeller for den arabiske våren 1

	Modell 6		Modell 7		Modell 8		Modell 9		Modell 10	
	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.
const	-.649	1.356	2.742	2.374	-.556	1.518	-2.328	1.972	-.419	1.539
bnp_pc	-.000	.000	-.000 *	.000	-.000	.000	-.000	.000	-.000	.000
øko_vek	-.001	.189	-.178	.201	-.071	.156	-.064	.168	-.077	.156
utdan										
høy_ut	.047	.029	.063 *	.034						
mid_kla										
arb_kla										
etnis			-.180	2.514	-4.378	1.907	-4.027	1.946	-4.423	1.934
relig	-4.002	2.210	-5.009 **	2.056	.743 *	1.800	1.315 **	1.903	.678 *	1.786
korrup										
koloni										
mil_reg										
mil_bud			-.964	.606						
olje_eks										
p_demo										
p_trans										
tlf					.012	.051				
mob_tlf							.023 *	.013		
Inet									.000	.039
Antall enheter	59		59		79		79		79	

Tabell 20: Modeller for den arabiske våren 3

	Alt Modell 11		Model 12		Model 13		Modell 14	
	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.	Koeff.	Std.
const	4.452	4.104	3.052	2.403	1.898	2.766		
bnp_pc	-.000*	.000	-.000	.000	-.000	.000	-.000	
øko_vek	-.270	.262	-.201	.204	-.159	.204	-.158	.208
utdan								
høy_ut	.087 **	.044	.074	.036	.059	.035	.063	.035
mid_kla								
arb_kla								
etnis	.989	2.474	-.299	2.111	.128	2.150	-.208	2.081
relig	-4.846 *	2.551	-4.924	2.614	-4.875	2.496	-4.832	2.475
korrup								
koloni								
mil_reg								
mil_bud	-1.629	1.043	-1.003	.612	-.979	.610	-.986	.619
olje_eks								
p_demo	-3.056	2.419						
p_trans	.077	2.708						
tlf			-.057	.074				
mob_tlf					.009	.016		
Inet							.036	.068
Antall enheter	59		59		59		59	

Tabell 21: Korrelasjonsmatrise for wdi_mobph wdi_pl og wdi_inet

Variabler	Pearsons R
wdi_mobph og wdi_pl	0.7145
wdi_mobph og wdi_inet	0.6366
wdi_pl og wdi_inet	0.7491

Tabell 22: VIF Test av de endelige modellene

Den tredje bølgen		Den fjerde bølgen		Den arabiske våren stor N		Den arabiske våren liten N	
Variabel	VIF Verdi	Variabel	VIF Verdi	Variabel	VIF Verdi	Variabel	VIF Verdi
religion	3.47	wdi_sse	9.73	etnis	4.92	relig	5.08
etnis	3.36	Colonial	7.15	relig	4.87	etnis	5.07
terti_year	1.32	etnis	6.75	wdi_mobph	3.59	wdi_gdpgr	2.95
		relig	4.78	wdi_gdpgr	2.97	wdi_megdp	2.34
		trans_neigh	2.38	wdi_gdpc	1.88	terti_year	1.81
		milit_reg	1.58			wdi_gdpc	1.47
		wdi_gdpc	1.54				
		wdi_gdpgr	1.53				
		p_demo	1.50				
Mean VIF	2.71	Mean VIF	4.11	Mean VIF	3.65	Mean VIF	3.12